

“Tương lai Việt Nam sẽ luôn song hành cùng những trí thức trẻ của ĐHQGHN”

Ngày 17/11/2009, trong khuôn khổ chuyến thăm Việt Nam theo lời mời của Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Phú Trọng, đoàn đại biểu Quốc hội Hàn Quốc do ngài Kim Hyong O – Chủ tịch Quốc hội dẫn đầu và phu nhân đã tới thăm ĐHQGHN và có bài thuyết trình trước đông đảo cán bộ, sinh viên của ĐHQGHN.

Phát biểu chào mừng sự kiện này, PGS.TS Phạm Trọng Quát coi đây là niềm vinh dự, tự hào đối với ĐHQGHN, một trung tâm đại học, sau đại học, nghiên cứu khoa học và ứng dụng hàng đầu, tiêu biểu cho trí tuệ và văn hoá Việt Nam.

Trong những năm qua, cùng với sự phát triển vượt bậc của quan hệ hữu nghị giữa 2 dân tộc Việt Nam và Hàn Quốc, ĐHQGHN luôn chú trọng thúc đẩy hợp tác với các trường đại học, trung tâm nghiên cứu của Hàn Quốc như ĐH Quốc

gia Seoul, ĐH Hankuk... Hiện nay tại ĐHQGHN có khoảng 300 sinh viên đang theo học ngành Hàn Quốc học, hầu hết những sinh viên này sau khi tốt nghiệp đều được đánh giá cao về chất lượng đào tạo và đáp ứng nhu cầu xã hội. Sinh viên ĐHQGHN cũng đã được nhận nhiều học bổng từ các trường đại học và các tổ chức của Hàn Quốc như học bổng POSCO, học bổng Pony Chung, học bổng Kumho...

Phát biểu đáp từ, Chủ tịch Quốc hội Hàn Quốc đã gửi lời cảm ơn sự đón tiếp nồng hậu của ĐHQGHN dành cho đoàn đồng thời nhấn mạnh đây là điều kiện thuận lợi để ông có thể giao lưu, tìm hiểu rõ hơn về môi trường giáo dục đại học, đội ngũ giảng viên, các nhà khoa học và sinh viên Việt Nam.

Tiếp đó, trong bài diễn thuyết trước cán bộ, sinh viên ĐHQGHN,

ngài Kim Kim Hyong O đã bày tỏ tin tưởng rằng, nhân dân Việt Nam sẽ khắc phục những khó khăn do thiên tai và ảnh hưởng không thuận lợi của kinh tế thế giới để tiếp tục thực hiện mục tiêu “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”, phấn đấu đến năm 2020, đưa Việt Nam trở thành một nước công nghiệp theo hướng hiện đại. Ông cho rằng, mối quan hệ hai nước ngày càng phát triển ổn định, mở rộng trên tất cả các lĩnh vực và Hàn Quốc sẽ làm hết sức mình để đưa mối quan hệ hợp tác chiến lược Hàn Quốc – Việt Nam đi vào chiều sâu, hiệu quả, vì lợi ích của nhân dân hai nước...

“...Sự thành công ở tương lai sẽ thuộc về những người có khát vọng, ước mơ lớn. Học tập không ngừng sẽ giúp cho các bạn thực hiện được những ước mơ... Tôi quan niệm rằng sự may mắn không bao giờ đến với những ai chưa sẵn sàng. Các bạn hãy nỗ lực học tập và hãy sẵn sàng để sự may mắn luôn ở bên cạnh, hãy trở thành chủ nhân tương lai của chính mình, nhất định các bạn sẽ thắng lợi. Tương lai của Việt Nam sẽ luôn song hành cùng tương lai của các bạn, những trí thức trẻ của ĐHQGHN. Tôi rất tin tưởng ở tương lai tươi sáng của đất nước các bạn...” – Chủ tịch Quốc hội Kim Hyong O khẳng định.

Minh Trường

DIỄN VĂN CỦA GS-TS MAI TRỌNG NHUẬN

CHÀO MỪNG
NGÀY
NHÀ GIÁO
VIỆT NAM
20/11/2009

Kính thưa các Giáo sư, các Nhà giáo tiêu biểu của ĐHQGHN!

Thưa các vị đại biểu, các vị khách quý!

Từ nhiều năm nay, đã trở thành một hoạt động thường niên hết sức có ý nghĩa, vào dịp 20/11, ĐHQGHN tổ chức cuộc gặp mặt với các nhà giáo tiêu biểu, những người đã cống hiến cả cuộc đời cho sự nghiệp trồng người.

Trước hết, thay mặt toàn thể cán bộ, giảng viên, học sinh, sinh viên ĐHQGHN xin gửi lời chúc mừng sâu sắc nhất đến các giáo sư, các nhà giáo, các nhà khoa học, các nhà quản lý đã và đang công tác tại ĐHQGHN có mặt hôm nay, những người giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và phát triển ĐHQGHN, những người làm nên truyền thống, thương hiệu, uy tín của ĐHQGHN. Đặc biệt xin chúc mừng nồng nhiệt 48 nhà giáo của ĐHQGHN đã vinh dự được Hội đồng chúc danh Nhà nước công nhận đạt tiêu chuẩn chúc danh GS, PGS năm 2009. Đây không chỉ là niềm vui, niềm tự hào của mỗi thầy, cô, mà còn

là niềm tự hào của ĐHQGHN và các đơn vị trực thuộc trước thành công của những thành viên của mình.

Kính thưa các giáo sư, các nhà giáo

Một năm về trước, cũng tại Hội trường truyền thống này, thay mặt lãnh đạo ĐHQGHN, chúng tôi đã báo cáo những kế hoạch, những dự kiến công việc triển khai trong năm học 2008 – 2009, từng bước thực hiện lộ trình xây dựng phát triển ĐHQGHN trở thành một đại học định hướng nghiên cứu, trên con đường thực hiện sứ mệnh do Đảng, Nhà nước, xã hội giao phó. Chúng tôi cũng đã được nghe những chia sẻ, những ý kiến đóng góp đầy tâm huyết từ các giáo sư, nhà giáo, nhà khoa học và nhà quản lý về những định hướng phát triển có tính chiến lược của ĐHQGHN. Trên cơ sở tiếp thu những ý kiến quý báu đó, phát huy những thuận lợi, khắc phục những khó khăn, thách thức cả khách quan lẫn chủ quan, tổng kết lại năm học 2008 – 2009 vừa qua, có thể tự hào khẳng định rằng, ĐHQGHN đã đạt được những thành tựu nổi bật rất quan trọng sau :

– Đánh giá toàn diện 15 năm hoạt động và nhận diện mô hình, cơ cấu, cơ chế hoạt động của ĐHQGHN trong hệ thống giáo dục đại học Việt Nam. ĐHQGHN đã và đang từng bước khẳng định mô hình ĐH nghiên cứu đa ngành, đa lĩnh vực, chất lượng cao từng bước đạt chuẩn quốc tế. Về cơ chế, thời gian qua, ĐHQGHN đã phát huy tốt vai trò của một cơ quan được Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo trực tiếp và tương đương đơn vị sự nghiệp thuộc Chính phủ. Về tổ chức, ĐHQGHN có cơ cấu gần giống với các hệ thống PRES (Pháp), UC (Hệ thống đại học California, Mỹ) là hai hệ thống đại học tiên tiến hàng đầu thế giới

Cũng trong năm qua, ĐHQGHN đã vinh dự được tiếp đón và làm việc với các đồng chí lãnh đạo cao nhất của Đảng và Nhà nước, các Bộ, Ban, ngành, Ủy ban Văn hóa, Giáo dục, Thanh Thiếu niên và Nhi đồng của Quốc hội về chủ trương, chiến lược của Đảng, Nhà nước đối với việc xây dựng và phát triển ĐHQGHN theo hướng tăng quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm.

– ĐHQGHN xây dựng cơ sở luận lý,

khoa học, bảo toàn diện tích đất xây dựng ĐHQGHN tại Hòa Lạc. Đồng thời, quy hoạch của Tập đoàn HOK về cơ bản cũng được tận dụng nhằm đáp ứng nhu cầu làm việc, học tập một cách khoa học và hợp lí; ngoài ra đã kịp thời bổ sung các đơn vị mới vào qui hoạch chung.

ĐHQGHN tiếp tục giữ vững và phát huy thế mạnh, sức sáng tạo thông qua việc thực hiện các chương trình đào tạo cử nhân tài năng, chất lượng cao, chương trình tiên tiến, triển khai đào tạo theo tín chỉ, đặc biệt là là đơn vị đầu tiên ở Việt Nam tổ chức đào tạo bằng kép giữa Trường ĐH Kinh tế và ĐH Ngoại ngữ.

ĐHQGHN quyết tâm thực hiện nhiệm vụ chiến lược xây dựng và phát triển một số ngành, chuyên ngành đạt trình độ quốc tế ở ĐH Kinh tế, ĐH Công nghệ, ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn, Viện Việt Nam học và Khoa học Phát triển.

Năm qua, ĐHQGHN đã tuyển sinh số lượng học viên cao học và nghiên cứu sinh có chất lượng cao lớn nhất từ trước tới nay.

– Trong số các cơ sở đào tạo và

nghiên cứu, năm 2009, ĐHQGHN có số lượng bài báo đăng tạp chí quốc tế lớn nhất (137 bài), số lượng đề tài, dự án khoa học công nghệ đứng đầu Việt Nam.

Để khai thác tốt sức sáng tạo của mỗi cá nhân, trong năm 2009, ĐHQGHN đã thực hiện tốt công tác luân chuyển, điều động nhiều lượt cán bộ quản lý giữa ĐHQGHN và các đơn vị và giữa các đơn vị với nhau.

Hoạt động khoa học công nghệ cũng có những chuyển biến tích cực theo hướng chú trọng sản phẩm đầu ra, gắn kết chặt chẽ với đào tạo và với các cơ sở sử dụng sản phẩm nghiên cứu; bên cạnh đó hoạt động hợp tác quốc tế đã có những bước phát triển mạnh mẽ góp phần đưa ĐHQGHN lên một vị thế quốc tế mới.

Kính thưa các giáo sư, các Nhà giáo tiêu biểu

Thưa các đồng chí

Năm học 2009 – 2010 là năm học bản lề có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong lộ trình thực hiện Kế hoạch chiến lược phát triển ĐHQGHN đến

năm 2010 và tầm nhìn đến năm 2020, với mục tiêu đưa ĐHQGHN thực sự xứng tầm là trung tâm đại học tiêu biểu cho trí tuệ Việt Nam và văn hoá Việt Nam, là nơi hội tụ những nhân tài khoa học xuất sắc, sinh viên tài năng, hệ thống giáo dục hoàn thiện, công nghệ phát triển; là đầu mối hợp tác hiệu quả với xã hội; là địa chỉ tin cậy cho tất cả những ai muốn có năng lực, kiến thức, kỹ năng nghề nghiệp để có thể làm việc ở bất kỳ quốc gia nào trên thế giới. Đây cũng là năm toàn ĐHQGHN hướng tới chuẩn bị Đại hội Đảng bộ lần thứ IV. Để đạt được mục tiêu đó, trong năm học này, ĐHQGHN cần thực hiện 3 nhiệm vụ trọng tâm và 5 giải pháp tổng thể như sau:

3 nhiệm vụ trọng tâm gồm: Thứ nhất, tiếp tục nâng cao chất lượng đào tạo về quy mô và giá trị tầm cỡ ở một số ngành, chuyên ngành, từng bước tiếp cận chuẩn quốc tế, nâng cao quy mô giá trị, tầm cỡ và số lượng sản phẩm nghiên cứu KH-CN – dịch vụ, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế xã hội và hội nhập quốc tế. Thứ hai, tiếp tục hoàn thiện mô hình đại học đa ngành, đa lĩnh vực theo hướng nghiên cứu về nguồn lực cán bộ, đặc biệt là đội ngũ cán bộ có học

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI

GẶP MẶT CÁC NHÀ GIÁO TIÊU BIỂU NHÂN KỶ NIỆM NGÀY NHÀ GIÁO VIỆT NAM 20 - 11

HÀ NỘI, NGÀY 16 THÁNG 11 NĂM 2009

vị tiến sĩ trở lên. Thứ ba, tăng nguồn lực tài chính, cơ sở vật chất như phòng học, thư viện, phòng thí nghiệm, cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin; góp phần nâng cao điều kiện đảm bảo chất lượng, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của cán bộ.

5 giải pháp tổng thể là: Một, thực hiện nhiệm vụ chiến lược “Xây dựng một số ngành/chuyên ngành đạt trình độ quốc tế”; đổi mới công tác tuyển sinh, chương trình đào tạo, phương pháp giảng dạy, kiểm tra – đánh giá, lồng ghép phát triển kỹ năng nghề nghiệp với kỹ năng mềm; áp dụng các yếu tố tích cực trong phương thức đào tạo theo tín chỉ cũng như áp dụng tối đa công nghệ thông tin và truyền thông. Hai, đổi mới quản trị đại học trong đó có phân định rõ việc phát huy cao quyền tự chủ và trách nhiệm của đơn vị theo năng lực; đẩy mạnh liên thông liên kết, đồng thời xây dựng và phát triển các nhóm nghiên cứu mạnh; xây dựng và thực hiện đánh giá tất cả các hoạt động trong đó có cả kế hoạch và chiến lược phát triển đến 2020 tầm nhìn 2030, tất cả các đề tài, dự án, kế

cả đánh giá thi đua, khen thưởng theo sản phẩm đầu ra với các tiêu chí đặc thù cho từng lĩnh vực của từng đơn vị và kiểm định chất lượng. Ba, làm tốt công tác chính trị tư tưởng, phát triển tinh thần cộng đồng, thương hiệu của ĐHQGHN, trong đó tích cực chuẩn bị tham gia các cuộc vận động lớn của ngành, cũng như các hoạt động chuẩn bị cho ĐH Đảng bộ ĐHQGHN lần thứ IV. Bốn, đẩy mạnh các hoạt động hợp tác quốc tế. Năm, xây dựng phương thức quản lí, đánh giá chất lượng theo sản phẩm đầu ra – là cách thức quản lí hiện đại, tiên tiến hiện nay.

Kính thưa các giáo sư, các nhà giáo,

Thưa các đồng chí!

Những thành tựu cơ bản đã đạt được trong thời gian qua là niềm tự hào, là những bằng chứng sinh động khẳng định vị thế hàng đầu của ĐHQGHN trong hệ thống giáo dục đại học nước nhà, khẳng định uy tín và vị thế của ĐHQGHN trong khu vực và thế giới. Những thành tựu

đạt được đó xuất phát từ cả nguyên nhân chủ quan và khách quan, trong đó có một yếu tố đặc biệt quan trọng mang tính cốt lõi – đó là nhờ những công lao đóng góp đầy trí tuệ, đầy tâm huyết, đầy tinh thần trách nhiệm của các thế hệ nhà giáo, cán bộ, học sinh, sinh viên, học viên cao học và nghiên cứu sinh ĐHQGHN, trong đó tiêu biểu nhất là các Giáo sư, Nhà giáo Nhân dân đã và đang công tác tại ĐHQGHN.

Kỷ niệm ngày Nhà giáo Việt Nam 20-11, một lần nữa thay mặt Đảng ủy, Ban Giám đốc ĐHQGHN, với tình cảm đặc biệt của mình tôi xin gửi tới các Giáo sư, các Nhà giáo Nhân dân đã và đang công tác tại

ĐHQGHN lời cảm ơn trân trọng nhất về những đóng góp to lớn, vô giá mà các Giáo sư, các Nhà giáo Nhân dân đã và đang dành cho ĐHQGHN.

Nhân dịp này, tôi cũng xin gửi tới các đồng chí lãnh đạo các đơn vị, và qua các đồng chí gửi tới toàn thể các nhà giáo, các nhà khoa học, cán bộ, công nhân viên, học sinh, sinh viên, nghiên cứu sinh ĐHQGHN lời chúc mừng tốt đẹp nhất và lời cảm ơn chân thành.

Kính chúc các Giáo sư, các Nhà giáo Nhân dân và các đồng chí có mặt tại buổi gặp mặt hôm nay dồi dào sức khỏe, tiếp tục tham gia và hỗ trợ ĐHQGHN có hiệu quả hơn nữa

trong các hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học, góp phần tích cực cho sự nghiệp phát triển ĐHQGHN, nâng cao vị thế ĐHQGHN trên trường quốc tế trong giai đoạn mới, xứng đáng là trung tâm đại học, sau đại học, nghiên cứu khoa học và ứng dụng hàng đầu của đất nước, sánh vai với các đại học tiên tiến khu vực và thế giới trên con đường hội nhập và phát triển.

Xin trân trọng cảm ơn.

Hội nghị lần thứ 14 Ban Chấp hành Đảng bộ ĐHQGHN

Ngày 10/11/2009, Hội nghị đã được tiến hành dưới sự chủ trì của đồng chí Phạm Trọng Quát – Bí thư Đảng ủy, Phó giám đốc ĐHQGHN.

Tại hội nghị, các đại biểu đã nghe, thảo luận và đóng góp ý kiến cho các báo cáo: “Tình hình thực hiện nhiệm vụ từ Hội nghị lần thứ 13 và những công việc trọng tâm trong thời gian tới”; báo cáo chuyên đề “Tiếp tục hoàn thiện cơ cấu và mô hình đại học nghiên cứu đa ngành, đa lĩnh vực ở ĐHQGHN” và

bản dự thảo về “Hướng dẫn tổ chức Đại hội Đảng các cấp tiến tới Đại hội Đảng bộ ĐHQGHN lần thứ IV.

Một số công tác trọng tâm mà Đảng ủy, Ban Thường vụ Đảng ủy tập trung lãnh đạo, chỉ đạo trong thời gian tới: Đẩy mạnh liên thông, liên kết trong toàn ĐHQGHN; Tăng cường triển khai có hiệu quả công tác tuyên truyền, phổ biến, quán triệt trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, học sinh, sinh viên về ý thức, trách nhiệm trong việc thực hiện nhiệm vụ chính trị, xây dựng cộng đồng, thương hiệu và văn hóa ĐHQGHN...

Tiến tới Đại hội đại biểu Đảng bộ ĐHQGHN lần thứ IV, trên cơ sở đóng góp ý kiến của các đồng chí Đảng ủy viên, thời gian tới, Đảng ủy ĐHQGHN sẽ ban hành văn bản hướng dẫn cụ thể về việc tổ chức Đại hội Đảng bộ các cấp để các tổ chức cơ sở Đảng thuộc Đảng bộ ĐHQGHN quán triệt, thực hiện.

Đỗ Ngọc Diệp

“Nước thải, môi trường và biến đổi khí hậu” là chủ đề của Hội thảo do ĐHQGHN phối hợp Trường ĐH Barcelona (Tây Ban Nha) và Cục Xúc tiến hợp tác quốc tế Trường ĐH Barcelona tổ

chức ngày 20/11, với mục đích mở ra hướng hợp tác giữa ĐHQGHN và Trường ĐH Barcelona. Tại hội thảo, các nhà khoa học hai bên đã thảo luận những vấn đề cùng quan tâm như tác động của biến đổi khí hậu, sử dụng nguồn nước, bảo tồn các giá trị truyền thống... Các nhà khoa học hai bên sẽ xác định những hướng nghiên cứu ưu tiên để triển khai hợp tác trong thời gian tới, đặc biệt là những lĩnh vực rất quan trọng đối với Việt Nam và Tây Ban Nha như biến đổi khí hậu.

Ngày 17/11/2009, đoàn đại biểu Đại học Brock, Canada do GS. Jack N. Lightstone – Phó giám đốc đã tới thăm và làm việc với ĐHQGHN với mục đích mở rộng quan hệ đào tạo và nghiên cứu. Tại buổi làm việc hai bên đã trao đổi các vấn đề hợp tác cụ thể mà hai bên cùng quan tâm nhằm nâng mối quan hệ hợp tác giữa ĐHQGHN với các trường đại học, trung tâm nghiên cứu của Canada trong đào tạo và nghiên cứu khoa học lên một tầm cao mới.

Bích Hằng

Ngày 04/11/2009, GS.TS Mai Trọng Nhuận – Giám đốc Đại học Quốc Gia Hà Nội đã có buổi tiếp kiến Đại sứ Hàn Quốc Im Hong Jae. Tại buổi tiếp, Ngài đại sứ cảm ơn GS.TS Mai Trọng Nhuận và toàn thể cán bộ, sinh viên Đại học Quốc Gia Hà Nội đã giúp đỡ đại sứ quán tổ chức thành công lễ đón tiếp Tổng thống Đại hàn Dân quốc Lee Myung-bak và trao thư cảm ơn của ngài Tổng thống. Đáp lại, Giám đốc Mai Trọng Nhuận cũng nhờ ngài đại sứ gửi lời cảm ơn tới Tổng thống Lee Myung Bak.

Bích Hằng

ĐHQGHN sẽ đăng cai hội nghị liên chính phủ về biến đổi khí hậu (IPCC) sẽ diễn ra từ ngày 22-25/3/2010 tại Việt Nam. “Kiểm soát rủi ro và thiên tai để thích ứng với biến đổi khí hậu” là chủ đề của bản báo cáo đặc biệt của hội nghị liên chính phủ về biến đổi khí hậu (IPCC) trong hội nghị lần này.

Ngày 12/11/2009, Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định số 1866/QĐ-TTg tặng thưởng Bằng khen cho 13 tập thể và 15 cá nhân thuộc

ĐHQGHN đã có nhiều thành tích xuất sắc trong công tác từ năm học 2004-2005 đến năm học 2007-2008.

Trường NM

Ngày 20/11/2009, đoàn đại biểu Trường Đại học Tổng hợp Kỹ Thuật Astrakhan (ASTU), Liên bang Nga đã có buổi làm việc tại ĐHQGHN. Lãnh đạo “Nước thải, môi trường và biến đổi khí hậu” là chủ đề của Hội thảo do ĐHQGHN phối hợp Trường ĐH Barcelona (Tây Ban Nha) và Cục xúc tiến hợp tác quốc tế Trường ĐH Barcelona tổ chức ngày 20/11, với mục đích mở ra hướng hợp tác giữa ĐHQGHN và Trường ĐH Barcelona. Tại hội thảo, các nhà khoa học hai bên đã thảo luận những vấn đề cùng quan tâm như tác động của biến đổi khí hậu, sử dụng nguồn nước, bảo tồn các giá trị truyền thống... Các nhà khoa học hai bên sẽ xác định những hướng nghiên cứu ưu tiên để triển khai hợp tác trong thời gian tới, đặc biệt là những lĩnh vực rất quan trọng đối với Việt Nam và Tây Ban Nha như biến đổi khí hậu.

PV

Ngày 17/11/2009, đoàn đại biểu Đại học Brock, Canada do GS. Jack N. Lightstone – Phó giám đốc đã tới thăm và làm việc với ĐHQGHN với mục đích mở rộng quan hệ đào tạo và nghiên cứu. Tại buổi làm việc hai bên đã trao đổi các vấn đề hợp tác cụ thể mà hai bên cùng quan tâm nhằm nâng mối quan hệ hợp tác giữa ĐHQGHN với các trường đại học, trung tâm nghiên cứu của Canada trong đào tạo và nghiên cứu khoa học lên một tầm cao mới.

Bích Hằng

ĐHQGHN và các thành viên của đoàn công tác đã trao đổi về một số lĩnh vực như khoa học công nghệ, kinh tế, viễn thông... mà cả hai bên cùng quan tâm cũng như những khả năng phát triển hợp tác trong tương lai. Hai bên đã thống nhất sẽ tăng cường hợp tác và tập trung vào các việc cụ thể như: phối hợp nghiên cứu về quản lý

sinh học, công nghệ tàu biển; tổ chức thường xuyên các chương trình trao đổi giảng viên, nghiên cứu sinh, học viên cao học và sinh viên...

Ngày 12/11/2009, đoàn đại diện Khoa Giáo dục Tự Do thuộc Đại học Quốc gia Seoul do GS. Kang Myungkoo – Chủ nhiệm Khoa dẫn đầu đã tới thăm và làm việc với ĐHQGHN. Trong buổi làm việc, giáo sư Kang Myung đề nghị giới thiệu hai đại diện của ĐHQGHN tham dự Hội thảo về “Những Sáng kiến Giáo dục chung” do Đại học Quốc

gia Seoul tổ chức vào hai ngày 4 và 5/12/2009 tại Thủ đô Seoul – Hàn Quốc. GS.TSKH Vũ Minh Giang – Phó giám đốc ĐHQGHN đã bày tỏ mong muốn được tăng cường hợp tác giữa ĐHQGHN với Khoa Giáo dục Tự do trong việc nâng cao trình độ của cán bộ, giảng viên, trao đổi sinh viên, mở rộng việc hợp tác nghiên cứu giữa trường Đại học Giáo dục, ĐHQGHN với Khoa Giáo dục Tự do, ĐHQG Seoul.

Bích Hằng

Đội ngũ cán bộ giảng dạy là nhân tố quyết định

Buổi làm việc về đào tạo cán bộ theo nhiệm vụ chiến lược (16 + 23) được tổ chức ngày 13/11 với nội dung bàn về các giải pháp nhằm tháo gỡ những vướng mắc và khó khăn trong quá trình thực hiện nhiệm vụ chiến lược tại từng đơn vị.

Theo PGS.TS Phạm Trọng Quát – Phó giám đốc ĐHQGHN, nhân tố quyết định nhất để triển khai thành công nhiệm vụ là đội ngũ cán bộ đạt trình độ quốc tế. Chính vì vậy, việc đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, nhất là cán bộ làm công tác giảng dạy trực tiếp, cần phải được xem là nhiệm vụ cấp bách và đặt lên hàng đầu, trong đó hướng tới mục tiêu 65% cán bộ giảng dạy có trình độ tiến sĩ, 25% là giáo sư, phó giáo sư.

Do đặc thù về chuyên ngành đào tạo nên một số đơn vị ưu tiên thu hút cán bộ giảng dạy có trình độ cao, tiếp tục bồi dưỡng để đạt trình độ quốc tế. Ngoài ra, mức độ xã hội hóa, quốc tế hóa của từng ngành đào tạo mà mức thu học phí và hỗ trợ kinh phí cũng khác nhau. Chẳng hạn như khác với ngành quản trị kinh doanh của Trường ĐH Kinh tế, sinh viên, học viên các ngành khoa học tự nhiên cần được sự hỗ trợ từ nhà nước.

Hiện ĐHQGHN có 5 đơn vị đào tạo đang triển khai nhiệm vụ chiến lược (Đề án 16+23) đạt chuẩn quốc tế, trong đó có 4 trường (Khoa học Tự nhiên, Khoa học Xã hội và Nhân văn, Kinh tế, Công nghệ) và 1 viện nghiên cứu (Viện Việt Nam học và Khoa học phát triển).

Đức Minh

150 chỉ tiêu cho ngành học mới năm 2010

Đây là một trong những thông tin được công bố tại hội nghị đào tạo của ĐHQGHN được tổ chức ngày 30/10/2009. Tại hội nghị, GS.TS Nguyễn Hữu Đức – Phó giám đốc ĐHQGHN cho rằng, việc giảng dạy các môn chung tại ĐHQGHN về cơ bản đã đi vào nền nếp, tuy nhiên còn một nội dung liên quan đến công tác này cần tiếp tục điều chỉnh trong năm tài chính tiếp theo. Về qui mô đào tạo, theo GS.TS Nguyễn Hữu Đức hiện đang còn nhiều quan niệm khác nhau song các đơn vị đào tạo nên thống kê dựa trên số lượng sinh viên của các loại hình đào tạo: đại học chính qui, đại học không chính qui, sau đại học, liên kết quốc tế, lưu học sinh,... (bậc đại học tính tổng số sinh viên 4 khóa liên tiếp; thạc sĩ tính tổng số học viên 2 khóa liên tiếp và tiến sĩ tính tổng 3 khóa liên tiếp). Về các nhiệm vụ chiến lược, tới đây, ĐHQGHN sẽ ban hành văn bản hướng dẫn các đơn vị tích hợp đào tạo giữa chương trình 16+23 và chương trình đào tạo cử nhân khoa học tài năng.

Thời gian tới, GS.TS Nguyễn Hữu Đức yêu cầu các đơn vị cần thống nhất một số nội dung liên quan đến qui chế đào tạo đại học và việc tích hợp thông tin đào tạo trong phần mềm đào tạo. Công tác tuyển sinh năm 2010 sẽ được lên kế hoạch dựa trên kết quả thực hiện chỉ tiêu tuyển sinh năm 2009. Toàn ĐHQGHN sẽ tuyển sinh khoảng 5500 chỉ tiêu trong năm 2010, trong đó có 150 chỉ tiêu dành cho các ngành học mới.

Ngọc Diệp

Lễ trao học bổng lần thứ hai của Quỹ Pony Chung cho 30 sinh viên, học viên cao học và nghiên cứu sinh xuất sắc của ĐHQGHN đã được tổ chức ngày 12/11/2009. Pony Chung là học bổng thường niên theo biên bản ký kết giữa Ban điều hành Quỹ và ĐHQGHN để trao cho các bạn trẻ có thành tích học tập tốt, các tấm gương vượt khó trong học tập mỗi suất 500 USD. Tổng trị giá các suất học bổng được trao tại ĐHQGHN lần này là 15.000 USD (khoảng 240 triệu đồng).

Trương Huyền

Ngày 29/10/2009, lãnh đạo Tập đoàn HP đã đến thăm và làm việc tại ĐHQGHN. GS.TS Mai Trọng Nhuận – Giám đốc ĐHQGHN đã bày tỏ sự cảm kích đối với Tập đoàn HP trong việc quan tâm tới sự nghiệp giáo dục đại học bằng hình thức trao tặng cho sinh viên Việt Nam nói chung, sinh viên ĐHQGHN nói riêng nhiều suất học bổng có ý nghĩa. Nhân dịp này, đại diện lãnh đạo Tập đoàn HP đã trao 10 suất học bổng là 1 chuyến thăm quan và trải nghiệm tại Trung tâm Giải Pháp HP (Cool Town), khu vực Châu Á – Thái Bình Dương cho 10 giảng viên và sinh viên tiêu biểu của ĐHQGHN.

Thu Hằng

Tin ĐHQG TP.HCM

HỘI ĐỒNG ĐHQG-HCM HỌP PHIÊN THỨ NĂM – KHÓA III

Ngày 6/11, Hội đồng ĐHQG-HCM đã họp phiên thứ năm – khóa III. Hội đồng đã thảo luận một số những vấn đề cụ thể trong chiến lược phát triển của ĐHQG-HCM như: Tốc độ phát triển, quy mô đào tạo ĐH, sau đại học trong mối quan hệ với sự phát triển, đội ngũ, cơ sở vật chất và tài chính của ĐH. Về đào tạo trình độ CĐ, hệ vừa làm vừa học, hệ văn bằng 2, hệ đào tạo từ xa. Xây dựng tính chuyên nghiệp trong công tác thống kê, xử lý các số liệu trong ĐHQG-HCM.

Trước mắt giữ quy mô về số lượng hiện tại đối với hệ chính quy tập trung. Đối với hệ vừa làm vừa học và hệ cao đẳng trước mắt vẫn giữ hai hệ đào tạo này nhưng cần xét lại về quy mô theo định hướng xây dựng và phát triển của ĐHQG và không chủ trương mở mới bậc cao đẳng. Đẩy mạnh phát triển đào tạo sau đại học và khuyến khích phát triển hệ văn bằng 2. Hội đồng đã thông qua bản báo cáo tổng kết năm học 2008-2009 và hướng phát triển nhiệm vụ năm học 2009-2010

GS.TS.Francoise Barré Sinoussi, Nobel Y học năm 2008,

thăm ĐHQG HCM. Tại buổi giao lưu với cán bộ và sinh viên ĐHQG HCM, GS.TS.Francoise Barré-Sinoussi đã giới thiệu với sinh viên về quá trình nghiên cứu tìm ra virút HIV, các kháng sinh để kìm hãm sự phát triển của virút này và giải pháp để phòng chống sự lây lan của nó trên toàn thế giới; đồng thời giải đáp những thắc mắc của sinh viên liên quan đến kinh nghiệm nghiên cứu khoa học, hợp tác quốc tế trong nghiên cứu và chia sẻ về những khó khăn, nỗ lực trong quá trình công tác của cá nhân Giáo sư.

ĐHQG-HCM kỷ niệm Ngày nhà giáo Việt Nam 20/11. Sáng 19/11/2009, ĐHQG-HCM đã tổ chức Lễ kỷ niệm Ngày nhà giáo Việt Nam 20/11. Tham dự buổi lễ có nguyên Ủy viên Bộ Chính trị, nguyên Thủ tướng Chính phủ Phan Văn Khải; PGS.TS.Phan Thanh Bình, Bí thư Đảng ủy, Giám đốc ĐHQG-HCM; GS.TS.Trần Hồng Quân, nguyên Bộ trưởng Bộ GD&ĐT, Ủy viên Hội đồng ĐHQG-HCM; PGS.TS.Trần Chí Đáo, nguyên Thứ trưởng Bộ GD&ĐT, nguyên Giám đốc ĐHQG-HCM, Ủy viên Hội đồng ĐHQG-HCM; GS.TS

Nguyễn Tấn Phát, nguyên Thứ trưởng Bộ GD&ĐT, nguyên Giám đốc ĐHQG-HCM, Ủy viên Hội đồng ĐHQG-HCM.

Thay mặt lãnh đạo ĐHQG-HCM, PGS.TS Phan Thanh Bình nhấn mạnh: “ĐHQG-HCM đang dẫn đầu vươn đến những giá trị thật của ĐẠI HỌC, với từ ĐẠI HỌC được viết hoa, không gian của tự chủ, của nghĩ suy, của thăng hoa trong tư tưởng, của tư duy sáng tạo, nơi tạo nên những giá trị mới cho nhân loại nhưng đồng thời cũng gắn bó với cộng đồng, nơi biết chuyển các giá trị tinh thần, khoa học thành những giá trị thực, của cuộc sống kinh tế đời thường. Nơi của ĐẠO, của KHOA HỌC và của ĐẤT NƯỚC, XÃ HỘI”.

Ngày 12/11, ĐHQG-HCM đã có một buổi tele-conferencing với các đối tác Đại học Duke – Hoa Kỳ và General Electric – Hoa Kỳ (GE) để thống nhất các thỏa thuận trong việc xây dựng chương trình và triển khai đào tạo chương trình Thạc sĩ Chính sách công về Bảo vệ Môi trường.

“NÔI” ĐÀO TẠO NHỮNG THẦY TRÌNH ĐỘ QUỐC TẾ

VỚI MÔ HÌNH ĐÀO TẠO ĐỘC ĐÁO, TRƯỜNG ĐH GIÁO DỤC, ĐHQGHN ĐÃ GÓP PHẦN CUNG CẤP NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO CHO XÃ HỘI. KHÔNG CHỈ DỪNG Ở VIỆC ĐÀO TẠO NHỮNG NGƯỜI THẦY ĐẠT TRÌNH ĐỘ QUỐC TẾ, NHÀ TRƯỜNG ĐANG PHẤN ĐẤU ĐỂ SỚM TRỞ THÀNH MỘT ĐẠI HỌC ĐỊNH HƯỚNG NGHIÊN CỨU CÓ CÁC CHUYÊN NGÀNH ĐẠT CHUẨN QUỐC TẾ, ĐÀO TẠO CHO CÁC NƯỚC TRONG KHU VỰC VÀ TRÊN THẾ GIỚI.

Người thầy cho ngày mai

“Người thầy ở đây được hiểu là nhà giáo, nhà khoa học giáo dục, nhà quản lý giáo dục. Trong khẩu hiệu “Người thầy cho ngày mai” của trường, “Ngày mai” được hiểu là một nền giáo dục tạo ra những “công dân toàn cầu”, vừa mang đậm đà bản sắc văn hoá dân tộc, vừa đủ trình độ để làm việc, học tập, nghiên cứu trong bối cảnh hội nhập đầy đủ và sâu sắc với giáo dục thế giới”, PGS.TS Nguyễn Thị Mỹ Lộc – Hiệu trưởng Trường ĐH Giáo dục cho biết.

Mục tiêu của Trường ĐH Giáo dục là đào tạo những người thầy đạt trình độ quốc tế, có thể làm việc ở bất cứ quốc gia nào. Để thực hiện sứ mệnh đào tạo những người thầy như vậy, nhà trường chú trọng liên kết với các nhà khoa học, các cơ sở giáo dục tiên tiến trong và ngoài nước, xem đó là một nguồn lực quan trọng. Hiện tại, Trường ĐH Giáo dục là nơi duy nhất trong cả nước được sự ủy quyền của Đại học Khảo thí quốc tế Cambridge (Vương Quốc Anh) trong việc đào tạo giáo viên và huấn luyện viên. Theo PGS.TS Nguyễn Thị Mỹ

Lộc, giáo viên đạt chuẩn quốc tế phải có phương pháp dạy học, huấn luyện đẳng cấp quốc tế. Bên cạnh đó, về mặt pháp lý, người giáo viên được cấp chứng chỉ của ĐH Cambridge có thể giảng dạy ở các trường quốc tế tại VN và bất cứ quốc gia nào thừa nhận văn bằng, chứng chỉ đó.

Bên cạnh đó, các chuyên gia của Trường ĐH Giáo dục đã kết hợp các yếu tố tiên tiến của chương trình “Dạy học cho tương lai” của Intel và “Su phạm tương tác” của ĐH Trois Rivers (Canada) tổ chức dự án “Quy trình Dạy học” tiếp cận chuẩn quốc tế và tập huấn cho 120 giáo viên các trường THPT Chuyên của Hà Nội, Huế, Đà Nẵng, TP.Hồ Chí Minh.

Một trong những “bí quyết” để đạt được những mục tiêu đề ra được PGS.TS Nguyễn Thị Mỹ Lộc “bật mí”, chính là nhà trường đã coi trọng xây dựng một “văn hóa riêng”, phát huy tính cộng đồng trong toàn nhà trường. “Hệ giá trị cơ bản của Trường ĐH Giáo dục là tiếp tục xây dựng văn hóa của một tổ chức biết học hỏi, trong đó mọi thành viên sẵn sàng chia sẻ, làm việc hết mình vì tổ chức”, PGS.TS Nguyễn Thị Mỹ Lộc nói. Thực tế,

“Người thầy ở đây được hiểu là nhà giáo, nhà khoa học giáo dục, nhà quản lý giáo dục. Trong khẩu hiệu “Người thầy cho ngày mai” của trường, “Ngày mai” được hiểu là một nền giáo dục được tạo ra những “công dân toàn cầu”, vừa mang đậm đà bản sắc văn hoá dân tộc, vừa đủ trình độ để làm việc, học tập, nghiên cứu trong bối cảnh hội nhập đầy đủ và sâu sắc với giáo dục thế giới”,
PGS.TS Nguyễn Thị Mỹ Lộc
 – Hiệu trưởng Trường ĐH Giáo dục

Trường ĐH Giáo dục đã tích hợp một cách sáng tạo việc thực hiện nhiệm vụ đào tạo và nghiên cứu khoa học của nhà trường với với nhiệm vụ chung của ĐHQGHN. Mặc dù trong quá trình phát triển từ khoa lên trường gặp nhiều khó khăn nhưng Trường ĐH Giáo dục đã đóng góp tích cực vào sản phẩm chung của ĐHQGHN, đó là mô hình đào tạo độc đáo 3+1. Việc phát triển từ Khoa Sư phạm đã giúp nhà trường nhanh chóng đạt được mục tiêu đào tạo chất lượng cao. Ngoài ra, việc Trường ĐH Giáo dục được công nhận kiểm định chất lượng cấp 2 là minh chứng rõ nhất cho những nỗ lực, cố gắng của tập thể cán bộ, viên chức của nhà trường.

Trong thời gian tới, Trường ĐH Giáo dục phải tích hợp hiệu quả hơn nữa liên thông, liên kết để tạo ra những giá trị gia tăng mới. Ngoài mô hình 3+1, nhà trường có thể triển khai đào tạo ngành kép, tích hợp ngoại ngữ để đào tạo những nhà giáo chất lượng cao có thể dạy ở những trường quốc tế. Mặt khác, Trường ĐH Giáo dục cũng cần phát triển các trung tâm nghiên cứu về khoa học giáo dục, đa dạng hóa các loại hình đào tạo và phát triển liên kết trường – viện trong ĐHQGHN. Trường ĐH Giáo dục cần phải đi đầu trong việc xây dựng mô hình mẫu về quản trị đại học, quản lý giáo dục và xây dựng chuẩn đầu ra cho các môn học.

GS.TS Nguyễn Hữu Đức
 – Phó giám đốc ĐHQGHN

Trường ĐH Giáo dục đã xây dựng được văn hoá như thế và xem đó là tài sản vô giá mà nhà trường đang gìn giữ và phát huy. Đây cũng là cơ sở để nhà trường xây dựng một mô hình quản trị đại học của tương lai. Đặc biệt, chiến lược phát triển của nhà trường đã đặt ra nhiệm vụ xây dựng chính sách chất lượng và văn hóa chất lượng.

Mô hình đào tạo độc đáo

Trường ĐH Giáo dục là một trong những đơn vị thể hiện tính liên thông rõ nhất trong ĐHQGHN thông qua các mô hình đào tạo 3 + 1 và 4 + 1. Đối với mô hình 3 + 1, sinh viên theo học khoa học cơ bản trong 3 năm đầu tại Trường ĐHKHTN và Trường ĐHKHXN&NV. Sau đó, nếu những sinh viên nào đam mê với nghề dạy học sẽ chuyển vào học năm cuối học sư phạm. “Mô hình này ngoài việc phát huy được tính ưu việt của đào tạo liên thông còn hạn chế được số lượng sinh viên ra trường làm trái nghề, ngoài ra tránh được sự lãng phí lớn cho Nhà nước khi đầu tư cho các sinh viên sư phạm”, PGS.TS

Nguyễn Thị Mỹ Lộc khẳng định. Với mô hình 4+1, sau khi tốt nghiệp cử nhân khoa học cơ bản, sinh viên có thể học thêm một năm ngành học tương đương để nhận thêm bằng sư phạm.

Bên cạnh hai mô hình đào tạo độc đáo, bằng việc tích lũy thêm các tín chỉ về giáo dục và sư phạm, cho phép những sinh viên theo học tại Trường ĐH Giáo dục có thể nhận đồng thời hai bằng đại học. Điều này sẽ giúp người học vừa tiết kiệm được thời gian học tập lại tăng cơ hội xin việc khi ra trường.

Với lợi thế là thành viên của ĐHQGHN, chất lượng đào tạo của nhà trường có phần vượt trội so với những trường sư phạm khác. Những “người thầy” tốt nghiệp từ Trường ĐH Giáo dục được xã hội đánh giá cao, có trình độ chuyên môn, năng lực nghiên cứu vững vàng và đặc biệt năng động, sáng tạo và có ảnh hưởng mạnh mẽ đến việc đổi mới phương pháp dạy học tại nơi họ công tác. Một nghiên cứu thống kê của nhà trường cho thấy,

tỉ lệ sinh viên có việc làm và thu nhập ổn định chiếm trên 80%, với nhiều vị trí công tác khác nhau như giáo viên, giảng viên, chuyên viên, chuyên gia đào tạo tại các công ty... Gần 68% trong số họ hiện đang dạy học tại các trường THCS, THPT, CĐ, ĐH, HV. Nhiều sinh viên đang trực tiếp giảng dạy tại các trường THPT chuyên, trọng điểm và chuẩn quốc gia tại các tỉnh, thành phố lớn phía Bắc.

Phát huy sức mạnh tổng hợp nguồn lực chất lượng cao của ĐHQGHN, nhà trường đã mạnh dạn và tiên phong mở những mã ngành đào tạo mới như đào tạo các chuyên gia về hướng nghiệp,

“Người thầy cho ngày mai” phải thể hiện được sứ mạng cao cả đó thì mới mong đưa Việt Nam sánh vai với các cường quốc năm châu như Bác Hồ từng mong đợi. Và đó cũng là mục tiêu phấn đấu của Trường ĐH Giáo dục, ĐHQGHN trong những năm tới. Đây cũng là điểm khác biệt với các cơ sở đào tạo giáo viên khác đang đào tạo giáo viên cho “hôm nay”.

GS.TS Nguyễn Đức Chính – Chuyên gia cao cấp Trường ĐH Giáo dục, ĐHQGHN

sức khỏe tâm thần, tham vấn học đường, công nghệ đào tạo hay tư vấn tâm lý... Tuy là những ngành còn “lạ nước lạ cái” nhưng lại sớm trở nên “hot” ở Việt Nam.

Hướng tới một đại học nghiên cứu

Một trong những điểm khác biệt khác mà nhiều trường sư phạm trong cả nước còn...”yếu” thì Trường ĐH Giáo dục lại...”mạnh” chính là nghiên cứu khoa học. Nhà trường đang phấn đấu trở thành cơ sở đào tạo đại học, sau đại học và nghiên cứu khoa học theo định hướng đại học nghiên cứu nhằm đào tạo đội ngũ giảng viên các trường ĐH và

CD, giáo viên PTH chuyên, cán bộ quản lý giáo dục và cán bộ nghiên cứu khoa học giáo dục đạt chuẩn khu vực, trong đó có bộ phận đạt chuẩn quốc tế. Hiện nay, tỷ lệ đào tạo đại học và sau đại học tại trường là 50:50, trong tương lai nhà trường sẽ tăng tỷ lệ đào tạo sau đại học và đẩy mạnh việc tích hợp nghiên cứu khoa học với đào tạo sau đại học.

Theo PGS.TS Nguyễn Thị Mỹ Lộc, đến cuối năm 2020, Trường ĐH Giáo dục phấn đấu trở thành đại học nghiên cứu có các chuyên ngành đạt chuẩn quốc tế, đào tạo cho các nước trong khu vực và trên thế giới. Trong thời gian vừa qua, nhà trường đã tập trung triển khai

các lĩnh vực nghiên cứu về khoa học sư phạm, quản lý giáo dục và các khoa học tâm lý, giáo dục.

Hiện tại, Trường ĐH Giáo dục đang triển khai 20 đề tài, dự án, trong đó có 5 đề tài, dự án trọng điểm. Hướng nghiên cứu ứng dụng được nhà trường ưu tiên. Hoạt động nghiên cứu khoa học của Trường ĐG Giáo dục đã đóng góp hiệu quả vào việc nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo, đổi mới phương pháp giảng dạy ở các cơ sở giáo dục – đào tạo trong cả nước. Đặc biệt là sự án “Xây dựng quy trình phát triển kỹ năng nghề nghiệp cho giáo viên PTH chuyên tiếp cận chuẩn quốc tế” được triển khai thành công trên

“HỆ GIÁ TRỊ CƠ BẢN CỦA TRƯỜNG ĐH
GIÁO DỤC LÀ TIẾP TỤC XÂY DỰNG
VĂN HÓA CỦA MỘT TỔ CHỨC BIẾT
HỌC HỎI, TRONG ĐÓ MỌI THÀNH
VIÊN SẴN SÀNG CHIA SẺ, LÀM VIỆC
HẾT MÌNH VỀ TỔ CHỨC”
PGS.TS NGUYỄN THỊ MỸ LỘC

phạm vi toàn quốc.

Để đạt được sứ mệnh đề ra, theo TS.Vũ Đình Giáp – Phó hiệu trưởng Trường ĐH Giáo dục, nhà trường chú trọng nâng cao chất lượng đào tạo đại học, sau đại học từng bước tiếp cận chuẩn quốc tế với một số sản phẩm tiêu biểu là đào tạo nguồn nhân lực chất lượng quốc tế có thể làm việc ở bất cứ quốc gia nào, các công trình khoa học công nghệ xuất sắc trình độ quốc tế.

Bên cạnh đó, nhà trường đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học để gia tăng giá trị, số lượng sản phẩm nghiên cứu khoa học đáp ứng yêu cầu phát triển. Công tác đổi mới quản trị đại học cũng luôn được nhà trường đặt lên hàng đầu. “Chúng tôi xây dựng các nhóm nghiên cứu mạnh, đầu ngành để tiến hành các hướng nghiên cứu mũi nhọn. Cùng với đó, để xây dựng một đại học nghiên cứu phải đi bằng con đường hợp tác quốc tế và chúng tôi coi đây là biện pháp sống còn”, PGS.TS Nguyễn Thị Mỹ Lộc cho biết.

Bùi Tuấn – Đức Phường

7 ngộ nhận về học vị tiến sĩ

GS. Nguyễn Văn Tuấn

HỌC VỊ TIẾN SĨ THƯỜNG DÀNH CHO NHỮNG NGƯỜI MUỐN THEO ĐUỔI SỰ NGHIỆP NGHIÊN CỨU KHOA HỌC. CỐ NHIÊN CŨNG CÓ MỘT SỐ NGƯỜI THAM GIA NGHIÊN CỨU KHOA HỌC DÙ HỌ KHÔNG CÓ HỌC VỊ TIẾN SĨ, NHƯNG ĐÂY LÀ NHỮNG TRƯỜNG HỢP NGOẠI LỆ. DO ĐÓ, TRONG QUÁ TRÌNH ĐÀO TẠO TIẾN SĨ, NGHIÊN CỨU SINH PHẢI LÀM QUEN VỚI NHỮNG KỸ NĂNG CƠ BẢN NHƯ PHÁT HIỆN VẤN ĐỀ, CÁCH ĐẶT GIẢ THUYẾT, THIẾT KẾ NGHIÊN CỨU, THU THẬP DỮ LIỆU (KỂ CẢ ĐO LƯỜNG), PHÂN TÍCH VÀ DIỄN GIẢI KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU...

Học tiến sĩ để làm gì ?

Do đó, để có được học vị tiến sĩ, học viên phải làm nghiên cứu khoa học một cách nghiêm chỉnh. Điều này cũng có nghĩa là nếu muốn theo đuổi sự nghiệp quản trị kinh doanh, quản trị hành chính, thì học vị tiến sĩ không cần thiết và thí sinh không nên tốn thì giờ để đạt được học vị này.

Học vị tiến sĩ là một “chứng từ” để theo đuổi sự nghiệp khoa bảng (academic career). “Khoa bảng” ở đây được hiểu là giảng dạy đại học và nghiên cứu khoa học. Cố nhiên,

theo học chương trình tiến sĩ, mà nên theo học chương trình thạc sĩ quản trị kinh doanh hay quản trị hành chính (MBA – Master of Business Administration). Tôi biết ngày nay có đại học đưa ra chương trình huấn luyện tiến sĩ quản trị hành chính (Doctor of Business Administration), nhưng mục tiêu vẫn là đào tạo nhà nghiên cứu và giáo sư.

Những ngộ nhận về tiến sĩ

Hiện nay xảy ra tình trạng nhiều người tìm cách theo học để lấy

HỌC VỊ TIẾN SĨ LÀ MỘT “CHỨNG TỪ” ĐỂ THEO ĐUỔI SỰ NGHIỆP KHOA BẢNG (ACADEMIC CAREER). “KHOA BẢNG” Ở ĐÂY ĐƯỢC HIỂU LÀ GIẢNG DẠY ĐẠI HỌC VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC.

ở nhiều trường đại học phương Tây, vẫn có người có thể trở thành giáo sư dù không có học vị tiến sĩ, nhưng cơ hội tiến thân trong các nấc thang khoa bảng ngày nay cho những cá nhân như thế không mấy cao. Nhiều trường đại học lớn trên thế giới đòi hỏi các giảng viên và giáo sư hay các nhà nghiên cứu phải có học vị tiến sĩ. Tại sao? Tại vì họ muốn đảm bảo trường đại học có đầy đủ chuyên gia để giảng dạy các môn học cấp cao và bắt buộc các chuyên gia này phải làm nghiên cứu khoa học.

Do đó, nếu thí sinh muốn theo đuổi sự nghiệp quản trị doanh nghiệp, kĩ nghệ và khoa học (như muốn làm giám đốc doanh nghiệp, giám đốc các cơ sở khoa học) hay các chức vụ hành chính, các chức vụ mang tính quản lí trong hệ thống chính phủ thì thí sinh không nên

được một học vị tiến sĩ, nhưng động cơ của việc theo học thì lại quá sai lầm. Theo tôi, có thể tóm lược trong những ngộ nhận phổ biến sau đây:

Ngộ nhận 1: Hầu hết các thí sinh đã đạt được văn bằng tiến sĩ đều cảm thấy tự hào về nỗ lực và kết quả của việc phấn đấu trong học tập, nghiên cứu. Tuy nhiên, thí sinh phải hiểu rằng một khi có học vị tiến sĩ, học viên có thể làm việc với nhiều nhà khoa học khác cũng có bằng tiến sĩ. Học vị tiến sĩ mới chỉ là bước đầu bước vào nghiên cứu khoa học, là một minh chứng rằng người có bằng đó “trưởng thành” trong khoa học, chứ nó (văn bằng tiến sĩ) chẳng đem lại uy danh cho người có học vị nếu người đó không có công trình nghiên cứu nào có giá trị.

Ngộ nhận 2: Nhiều người tin rằng

một khi họ có văn bằng tiến sĩ trong tay, công chúng sẽ tự nhiên kính trọng họ. Nhưng niềm tin này chỉ là hoang tưởng. Người có học vị tiến sĩ có thể am hiểu và uyên bác về một lĩnh vực chuyên môn hẹp nào đó, nhưng không phải là chuyên gia của mọi vấn đề khác. Sự kính trọng phải được chứng minh qua hành động và bản lĩnh của người phát biểu, chứ không tự động mà có được qua danh xưng “tiến sĩ”.

Ngộ nhận 3: Học vị tiến sĩ chuẩn bị cho thí sinh vào sự nghiệp nghiên cứu. Nếu thí sinh chỉ muốn có mảnh giấy để treo trên tường thì không nên theo đuổi học vị tiến sĩ. Sau khi có học vị tiến sĩ, học viên có cơ hội để so sánh thành quả của mình với các nhà khoa học khác. Thí sinh sẽ nhận thức rằng cái được “tính sổ” không phải là danh xưng hay học vị tiến sĩ, mà là nghiên cứu khoa học do chính thí sinh tiến hành và hoàn tất.

Ngộ nhận 4: Người thân trong gia đình và bạn bè thí sinh có lẽ rất hồ hởi và tự hào khi thí sinh vào học chương trình tiến sĩ, bởi vì họ nghĩ thí sinh sẽ trở thành một ông nghề, một “doctor” trong tương lai. Nhưng văn bằng tiến sĩ chỉ là giấy thông hành cho nghiên cứu, chứ không phải để lấy le với người thân, bạn bè hay với xã hội. Không phải lúc nào cũng đòi người khác phải gọi mình là ông / bà “tiến sĩ”.

Ngộ nhận 5: Nhiều người nghĩ rằng học tiến sĩ là một thách thức

và họ muốn chơi trò thách thức xem tri thức của mình cỡ nào. Rất tiếc, quan điểm này sai, bởi vì chương trình huấn luyện tiến sĩ không phải để thí sinh cân não hay để thử khả năng tri thức. Ngoại trừ thí sinh dành trọn thì giờ và dấn thân vào học hành để đỗ đạt, thí sinh sẽ không thể nào có được văn bằng tiến sĩ chỉ vì mình “thông minh”.

Ngộ nhận 6: Học tiến sĩ là để trở thành nhà nghiên cứu, nhà khoa học và cái quan tâm đầu tiên của nhà khoa học là sự thật, chứ không phải sự giàu có về tiền bạc. Tất nhiên, có nhiều khi sự thật và khám phá cũng đem lại một nguồn tài chính lớn cho nhà nghiên cứu. Nhưng nói chung, đó không phải là mục tiêu để theo học tiến sĩ.

Ngộ nhận 7: Cố gắng cho xã hội có nhiều cách và cuộc đời có nhiều lựa chọn, và học vị tiến sĩ chỉ là một trong số hàng trăm lựa chọn đó. Có lẽ nhiều người sẽ ngạc nhiên khi đọc phát biểu này, nhưng đó là một thực tế. Thật vậy, đối với nhiều thí sinh, học vị tiến sĩ có thể là một lựa chọn sai lầm! Thí sinh phải tự hỏi mình muốn làm người lãnh đạo trong những người có văn bằng thạc sĩ, hay là làm một nhà nghiên cứu tầm thường. Thí sinh phải biết và quyết định mình muốn gì, và nghề nghiệp nào sẽ kích thích mình nhiều nhất hay đem lại hạnh phúc cho mình nhất.

Không phải có bằng tiến sĩ mới có tư duy đột phá. Thật ra, những gì gọi là “đột phá” đều phần lớn xuất phát từ những người không bị ràng buộc bởi những lí thuyết, không có bằng cấp đại học (chứ chưa nói đến học vị tiến sĩ). Do đó, không nên sùng bái văn bằng tiến sĩ như là một chứng từ cho sự đột phá tư duy. Thật ra, ngược lại thì đúng hơn: phần lớn tiến sĩ không có tư duy đột phá. Điều này đúng, bởi vì phần lớn (có thể 99%) các nhà khoa học với học vị tiến sĩ chỉ làm việc trong những mô thức (paradigm) thông thường, và mô thức này thường được định hướng bởi những nhà khoa học tiền phong khác.

Bước ngoặt trong hợp tác giáo dục Việt-Pháp

BÀI NÓI CHUYỆN CỦA BÀ VALÉRIE PÉCRESSE - BỘ TRƯỞNG BỘ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC VÀ NGHIÊN CỨU CỦA CỘNG HOÀ PHÁP TẠI GIẢNG ĐƯỜNG TRƯỜNG ĐHKHTN, ĐHQGHN SÁNG NGÀY 13/11/2009.

“CHUYẾN THĂM LẦN NÀY ĐÁNH DẤU MỘT BƯỚC NGOẶT TRONG MỐI QUA HỆ SONG PHƯƠNG, NHẤT LÀ TRONG LĨNH VỰC ĐẠI HỌC VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC. KHÔNG CÓ NƠI NÀO TỐT HƠN GIẢNG ĐƯỜNG NÀY ĐỂ KHẲNG ĐỊNH LẠI CAM KẾT CỦA NƯỚC PHÁP ĐƯA HỢP TÁC ĐẠI HỌC, NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TRỞ THÀNH MỘT TRONG CÁC LĨNH VỰC TUYỆT VỚI CỦA MỐI QUA HỆ HỢP TÁC SONG PHƯƠNG GIỮA HAI NƯỚC CHÚNG TA...”

Bà Valérie Pécresse, Bộ trưởng Bộ Giáo dục Đại học và Nghiên cứu Cộng hoà Pháp

Kính thưa Ngài Phó thủ tướng, Bộ trưởng Bộ giáo dục và đào tạo

Kính thưa Ông Giám đốc ĐHQGHN

Thưa các Thầy, Cô giáo

Thưa các quý vị

Tôi rất vui mừng và vinh dự được có mặt cùng với các quý vị tại giảng đường Đại Học Quốc Gia Hà Nội, một trong những Trường đại học có uy tín nhất ở châu Á! Với 20 trường đại học và các viện nghiên cứu đặt tại thành phố này, với hàng trăm ngàn sinh viên của mình, Đại Học Quốc Gia Hà Nội là một địa hạt riêng, một dạng thành phố nhỏ nằm trong một thủ đô chuyên tâm trau dồi tri thức và hiểu biết. Khi tìm hiểu tôi biết rằng hơn bao giờ hết, đây chính là biểu trưng của Việt Nam - một dân tộc hướng về tương lai với quyết tâm xây dựng nền tri thức dựa trên các thế mạnh của mình. Vì vậy, đối với cá nhân tôi, đây không chỉ là niềm vui mà còn là một đặc ân được nói chuyện với các quý vị buổi sáng nay. Thực sự mà nói, tôi rất tâm huyết với buổi nói chuyện này, bởi vì như các quý vị đã biết, hợp tác đại học và khoa học giữa hai nước chúng ta là một trong các chủ đề chính trong chuyến thăm chính thức Việt Nam của Thủ tướng Pháp Francois FILLON.

Chuyến thăm này mang tính lịch sử. Trước hết vì đây là chuyến thăm chính thức Việt Nam đầu tiên của một vị Thủ tướng Pháp. Trong thời gian qua, các chuyến thăm lẫn nhau ở các cấp rất nhiều nhưng chưa có vị đứng đầu nào của Chính phủ Pháp đến thăm Việt Nam. Chuyến thăm lần này cũng rất đặc biệt vì nó đánh dấu một bước ngoặt trong mối qua hệ song phương, nhất là trong lĩnh vực đại học và nghiên cứu khoa học. Không có nơi nào tốt hơn giảng đường này để khẳng định lại cam kết của nước Pháp đưa hợp tác đại học, nghiên cứu khoa học trở thành một trong các lĩnh vực tuyệt vời của mối quan hệ hợp tác song phương giữa hai nước chúng ta.

Bức tranh vẽ trên tường của giảng đường này, do người sáng lập Trường Đại học Mĩ thuật Đông Dương, họa sĩ Victor TARDIEU sáng tác, nhắc nhở chúng ta

rằng hơn cả một bài diễn văn dài, chính lịch sử chung đang gắn kết hai nước chúng ta và ngày hôm nay được thể hiện bằng một đối tác mang tính lịch sử và mẫu mực.

Một sự hợp tác đại học và nghiên cứu khoa học mạnh mẽ

Hợp tác về đại học và nghiên cứu khoa học giữa hai nước chúng ta rất ấn tượng về nhiều mặt. Hợp tác đại học Pháp - Việt được minh chứng bằng sự trao đổi lẫn nhau của giới đại học hai nước. Với hơn sáu ngàn sinh viên Việt Nam đang theo học tại Pháp trong đó có gần 700 là nghiên cứu sinh, Việt Nam là cộng đồng châu Á đứng thứ hai trong các trường đại học Pháp

Hiện tại ở Việt Nam nhiều quan hệ đối tác giữa các trường đại học Pháp và đại học Việt Nam được thiết lập thông qua các chương trình đào tạo chất lượng cao đã được công nhận một cách rộng rãi. Nhất là chương trình đào tạo kỹ sư chất

lượng cao mà chúng ta mới kỷ niệm mười năm ngày thành lập với hơn một ngàn kỹ sư đã được đào tạo ở Việt Nam, được cấp bằng kỹ sư của Pháp, đây là hình thức đào tạo duy nhất trên thế giới. Đó là Trung tâm đào tạo về quản lý Pháp - Việt được mở năm 1992 tại Hà Nội, năm 1993 tại thành phố Hồ Chí Minh và tất nhiên có cả Trung tâm Đại học Pháp thành lập năm 2006 nhân kỷ niệm 100 năm thành lập Trường Đại học Đông Dương, tiền thân của Đại học Quốc gia Hà Nội

Kính thưa ngài Phó thủ tướng,

Chuyến thăm của Thủ tướng Francois FILLON cũng là dịp chúng ta gặp nhau lần thứ tư trong hai năm qua: hai lần tại Pháp và hai lần tại Việt Nam. Mỗi lần gặp gỡ cho thấy rằng hai bên phải đương đầu với cùng những thách thức: cả hai nước chúng ta cần đáp ứng nhu cầu đào tạo thế hệ trẻ. Thế hệ thanh niên Việt Nam ngày càng đông mà việc giáo dục và hoà nhập vào môi trường nghề nghiệp vừa là thế mạnh tuyệt vời nhưng cũng là sự thách

thức phi thường đối với sự phát triển đại học và nghiên cứu. Tôi tin rằng nước Việt Nam sẵn sàng vượt qua thách thức này. Và trên con đường hướng tới một xã hội tri thức, nước Pháp luôn sát cánh cùng với Việt Nam.

Thưa Ngài Phó thủ tướng,

Sau mỗi lần chúng ta gặp gỡ, tôi nhận thấy chúng ta cùng chia sẻ một niềm tin: đó là lòng say mê tri thức và ham hiểu biết, đây chính là nguồn gốc của mọi tiến bộ mà nhân loại đạt được trong tiến trình lịch sử lâu dài.

Niềm tin này đang lan rộng trên thế giới ở giai đoạn mà mỗi nước đều nhất trí thừa nhận rằng tương lai của chúng ta trước hết dựa vào việc xây dựng một xã hội tri thức toàn cầu. Niềm tin này, nước Cộng hoà Pháp cùng chia sẻ với Việt Nam vì một lý do rất đơn giản: Nó sinh ra từ nền cộng hoà Pháp vì nước Pháp quyết tâm vượt qua những khác nhau về xã hội, khu vực và thậm chí về văn hoá và quyết tâm hồi sinh dưới hình

thức một đất nước duy nhất, cùng một lúc, nhân dân Pháp lựa chọn xây dựng nhà trường của nền cộng hoà, có khả năng cải tạo nhiều tầng lớp thành một dân tộc duy nhất của mình. Dưới con mắt của mỗi người Pháp, nhà trường đã trở thành đồng nghĩa với tiến bộ: tiến bộ của mỗi cá nhân, tất nhiên là cả tiến bộ của xã hội, bởi vì khi tạo cho mỗi thành viên trong xã hội cơ hội phát triển năng lực và tài năng của mình, nhà trường của nền cộng hoà đã cho phép nước Pháp tiến xa, hiện đại hoá và sống tốt hơn, đơn giản là như thế.

Chính từ nhà trường của nền cộng hoà này nhà khoa học Louis PASTEUR đã trưởng thành, ông chính là người đã phát hiện ra sự xuất hiện của vi trùng và phát minh ra loại thuốc tiêm chống bệnh chó dại, tạo nên một bước tiến nhảy vọt cho loài người. Chính nhà trường này đã đào tạo ra một Gustave EIFFEL, đã cung cấp cho ông mọi phương tiện để xây lên một trong các công trình nổi tiếng nhất thế giới, tháp Eiffel sừng sững cạnh giữ trời Paris, cầu Long Biên ở Hà Nội. Chính nhà trường này đã đào tạo ra GS. BARRÉ-SINOUSI, người đạt giải thưởng Nôben về y học năm 2008, ông được biết đến ở Việt Nam và đã được Chính phủ Việt Nam trao Huy chương Vì sự nghiệp Y tế của nhân dân vào mùa xuân năm 2008.

Ở Việt Nam cũng thế, trong 15 năm, nước Việt Nam đã tăng số lượng sinh viên lên mười lần và tiến trình này chắc chắn sẽ còn tiếp tục.

Dự án thành lập Trường Đại Học Khoa Học Công Nghệ Hà Nội

Đây chính là ý nghĩa của đề xuất mà Ngài Phó thủ tướng cho tôi biết năm ngoái khi Ngài bày tỏ mong muốn nước Pháp trở thành đối tác của Việt Nam về việc xây dựng Trường Đại học Khoa học Công nghệ Hà Nội tại khu công nghệ cao Hoà Lạc. Tôi đã tiếp nhận đề xuất

này với niềm tin lớn, niềm tin mà Ngài chia sẻ với một đối tác đã có lịch sử chung lâu dài cho phép nhìn về một tương lai cùng gánh vác. Chính vì thế mà nước Pháp đã tiếp nhận đề xuất của Ngài, chung tay phấn đấu để thành lập một trường đại học đẳng cấp quốc tế tại Thủ đô của các quý vị.

Đông đảo các trường đại học và các trường lớn của nước Pháp đã hưởng ứng lời kêu gọi của chính phủ Việt Nam. Hơn 30 trường đại học của nước chúng tôi đã tập hợp lại thành tổ hợp đại học cùng nhau đóng góp vào dự án của nước Ngài. Đây là bằng chứng về mối quan tâm của nước Pháp đối với dự án này. Ngài Thủ tướng của chúng tôi mong rằng hai đại diện của tổ hợp đại học là GS. Louis CASTEX - Hiệu trưởng Trường Đại học Toulouse, GS. Guy COUARRAZE - Hiệu trưởng Trường Đại học Paris Sud 11 hỗ trợ dự án này

Các trường đại học Pháp sẽ tham gia vào Trường Đại học Khoa học Công nghệ Hà Nội trên 3 phương diện: Đào tạo, nghiên cứu và đổi mới công nghệ

Trước hết về đào tạo: Dự án Trường Đại học Khoa học Công nghệ Hà Nội, như Ngài đã biết, cho phép tăng cường hợp tác về phương diện này với 400 tiến sĩ sẽ được đào tạo tại Pháp trong 10 năm để hình thành đội ngũ giảng viên đại học của nhà trường. Tổ hợp đại học sẽ giúp tư vấn kiểm định để lập ra các ngành đào tạo chất lượng cao của nhà trường. Tiếp đến là lĩnh vực nghiên cứu khoa học. Sáu lĩnh vực mang tính chiến lược đã được xác định, ở mỗi lĩnh vực đó, các trường đại học Pháp sẽ tham gia thành lập các đơn vị nghiên cứu quốc tế hỗn hợp. Các đơn vị nghiên cứu quốc tế hỗn hợp này là trung tâm của hợp tác khoa học song phương giữa hai nước chúng ta, điều này thật đơn giản vì các lĩnh vực nghiên cứu này đều là những thách thức của hai nước chúng ta: Đó là các lĩnh vực môi trường, công nghệ sinh học, dược học, hàng không vũ trụ, khoa học công nghệ truyền thông, vật

liệu và công nghệ nano. Đây chính là các vấn đề mà nước Pháp ưu tiên trong chiến lược khoa học và đổi mới công nghệ của mình.

Phương diện thứ ba trong hợp tác của nước Pháp với việc thành lập Trường Đại học Khoa học Công nghệ Hà Nội là đổi mới công nghệ. Phương diện này là trọng tâm chính của dự án: nó giải thích việc lựa chọn đặt Trường Đại học Khoa học Công nghệ Hà Nội tại khu công nghệ cao Hoà Lạc, nơi đó có vườn ươm công nghệ liên kết giữa đào tạo, nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ cho các doanh nghiệp.

Tôi tin tưởng sâu sắc rằng dự án này sẽ đạt được kết quả tốt, đáp ứng được nhu cầu của Chính phủ nước Ngài trong việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ cho quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước Việt Nam trên con đường hoà nhập với khu vực và thế giới. Mặc cho suy thoái kinh tế toàn cầu ở đầu thế kỉ 21 này, hai nước chúng ta sẽ vượt qua mọi thách thức, cùng nhau xây dựng một tương lai tốt đẹp hơn, một xã hội tri thức.

THẾ NÀO LÀ MỘT TRƯỜNG ĐẠI HỌC HÀNG ĐẦU

GẦN ĐÂY TRONG KHI BÀN ĐẾN NỀN GIÁO DỤC ĐẠI HỌC CỦA VIỆT NAM, NGƯỜI TA ÍT NHIỀU ĐỀ CẬP ĐẾN VIỆC XÂY DỰNG MỘT TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐẦU NGÀNH CẤP QUỐC GIA. DƯỚI ĐÂY XIN TỔNG THUẬT MỘT SỐ Ý KIẾN CỦA CÁC GIÁO SƯ TRUNG QUỐC BÀN VỀ TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐẦU NGÀNH ĐỂ BẠN ĐỌC THAM KHẢO.

PGS.TS Lê Huy Tiêu

Quan niệm về trường đại học

Thời xưa đã có những cơ quan giáo dục cao đẳng. Như ở Trung Quốc, Triều Tiên, Việt Nam đã từng có Quốc Tử Giám; cổ Ai Cập có cơ quan Pharaoh. Nền giáo dục cao đẳng hay còn gọi là "Trung tâm văn hóa" này của thời cổ đại đã có những cống hiến quan trọng đối với nền văn minh loài người, nhưng đó chưa phải là nguồn gốc trực tiếp của đại học. Trường đại học mà chúng ta đang nghiên cứu, đang sống và làm việc ở trong đó bắt nguồn từ Châu Âu. Khoảng năm 1100 sau Công nguyên, ở Italia đã có trường đại học sau đó phát triển sang Pháp, Anh, hình thành nên ĐH Paris, ĐH Oxford, ĐH Cambridge. Mô hình đại học này về sau phát triển sang

Đức, Nga, Mỹ. Nhà ngôn ngữ học người Đức ở Trường ĐH Berlin là Humboldt cho rằng đại học không những là cơ quan giáo dục mà còn là Trung tâm nghiên cứu. Nói cách khác, đại học phải là cái nguồn sáng tạo tri thức cho nhân loại.

Sang đầu thế kỷ XX, khi nước Mỹ trở thành một quốc gia lớn nhất về công nghiệp hóa thì quan niệm về đại học lại có sự bổ sung mới mẻ. Đó là quan niệm đại học còn là một cơ sở phục vụ nữa. Khi nêu ra vấn đề phục vụ, quốc gia này đặc biệt chú ý đến những ngành sản xuất công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp và những ngành có liên quan mật thiết với cuộc sống của công chúng như y học, vệ sinh cộng đồng... Rất nhiều trường đại học nổi tiếng trên thế giới lập ra Phân viện quản trị kinh doanh. Có điều Khoa Quản trị Kinh doanh ở trường đại học khác với các cơ quan phục vụ xã hội bình thường ở chỗ nó lấy thành quả sáng tạo tri thức để phục vụ xã hội, chứ không phải đào tạo ra những nhân viên quản trị kinh doanh bình thường, ở trình độ tầm tầm.

Hiện nay, ở các trường đại học thuộc các quốc gia công nghiệp phát triển phương Tây đều có 3 chức năng: chức năng giáo dục, chức năng nghiên cứu và chức năng phục vụ.

Tiêu chuẩn của trường đại học đầu ngành

Tiêu chuẩn để đánh giá trường đại học đầu ngành, tuy ở mỗi nước là rất khác nhau nhưng tựu chung có 9 tiêu chí được mọi người thừa nhận:

Tổ chất giáo viên đại học: Ở trường đại học đầu ngành, giáo viên chỉ ít phải có bằng tiến sĩ. Trường đại học của nước này có thể thu nhận giáo viên từ các nước khác đến miễn là có thành tích dạy học, thành tích phục vụ, đặc biệt là có thành quả về nghiên cứu khoa học.

Tổ chất sinh viên: Vừa xem thành tích thi cử, vừa xem năng lực tiềm ẩn của sinh viên, liệu sinh viên ấy tương lai có phát triển được không. Ngoài ra còn xem năng khiếu về âm nhạc hay thể dục, xem sinh viên có quan tâm đến xã hội hay không, có quan tâm đến người tàn tật, đến người già và môi trường hay không.

Cung cấp nhiều môn học chuyên sâu: Một trường đại học có thể dạy được nhiều giáo trình chuyên sâu hay không quyết định ở giáo viên đại học đó nghiên cứu như thế nào. Bởi vì 100 giáo viên có thể dạy 120 giáo trình nhưng tư liệu tham khảo, nội dung, thời gian chỉ đủ cho sinh viên học ba bốn môn thì không được. Ở nước ngoài, người ta

thường đưa bảng liệt kê các giáo trình giảng dạy ra cho nước khác đánh giá. Nếu như trên bảng liệt kê giáo trình mà anh chưa nghiên cứu được 10 năm hoặc nội dung không hay hơn của người ta thì không đạt. Điều đó nói lên rằng, giáo trình rộng và sâu quyết định bởi trình độ nghiên cứu của các giảng viên đại học.

Quý nghiên cứu có nhiều không? Quý càng nhiều chúng tôi giáo viên của trường có nhiều cống hiến trong lĩnh vực nghiên cứu những vấn đề hàng đầu của thế giới. Không những giáo viên mà nghiên cứu sinh, sinh viên năm cuối thậm chí sinh viên năm thứ hai, thứ ba cũng tham gia nghiên cứu thì rất tốt.

Tỷ lệ thầy giáo và học trò. Trường có 500 giáo viên mà chiêu sinh 5 vạn thậm chí 15 vạn sinh viên là

không ổn. Một thầy phụ trách 20 – 30 sinh viên là vừa.

Số lượng và chất lượng những thiết bị dạy học ra sao? Cần xem nguồn tài chính của trường như thế nào. Ở các nước phương Tây, nguồn tài chính của đại học đến từ Chính phủ, nhưng cũng đến từ sự quyên góp của nhân dân, của các sinh viên cũ đã ra trường, của các quỹ từ thiện, của các tổ chức hảo tâm...

Xem xét thành tích tốt nghiệp và việc làm của sinh viên sau khi tốt nghiệp. Đánh giá chất lượng sinh viên tốt nghiệp ở nhiều mặt, chú không chỉ xem xét có bao nhiêu người được vào làm ở cơ quan Chính phủ, bao nhiêu người trở thành giám đốc công ty mà quan trọng hơn xem trong những sinh viên tốt nghiệp có hay không có, hoặc có bao nhiêu người có cống

hiến dẫn đầu trong sự nghiệp sáng tạo ra của cải vật chất, tinh thần cho nhân loại.

Uy tín học thuật của trường. Ở Mỹ, Anh, Pháp... thường lập ra những tổ chức để đánh giá đại học. Trường nào hội đủ 9 tiêu chuẩn trên được 5 điểm. Ví dụ: ĐH Paris (Pháp) được 4,94 điểm, ĐH Yale (Mỹ) được 4,92 điểm...

NGƯỜI KHÔNG LỖ ĐANG CHUYỂN MÌNH

TS. Tôn Quang Cường

SAU MỘT THỜI GIẠN DÀI TRẢI QUA NHỮNG BIẾN CỐ LỊCH SỬ, CHÍNH TRỊ, CÁC NHÀ LÃNH ĐẠO NGA ĐÃ NHẬN RA RẰNG KHÔNG THỂ KHÔNG CÓ NHỮNG CẢI CÁCH GIÁO DỤC NẾU MUỐN BƯỚC TIẾP ĐỂ KHẮNG ĐỊNH VỊ THẾ CỦA MỘT CƯỜNG QUỐC TRÊN THẾ GIỚI. TRONG VÒNG 10 NĂM TRỞ LẠI ĐÂY, CHÍNH PHỦ NGA ĐÃ CÓ MỘT LOẠT CÁC ĐỘNG THÁI MẠNH MẼ VÀ QUYẾT LIỆT ĐỂ THỰC THI CÁC CHIẾN LƯỢC CHẤM HƯNG NỀN GIÁO DỤC NƯỚC NHÀ.

Ngay từ những năm cuối của thập niên 90 thế kỷ XX, sau khi tham gia Hiệp ước Bologna về không gian đại học chung Châu Âu, chính phủ Nga đã triển khai Chương trình quốc gia “Hiện đại hoá nền giáo dục quốc dân” bằng việc đề ra các định hướng chiến lược phát triển từ năm 2000 đến 2010. Trong đó, vấn đề dự báo sự phát triển, kịch bản chiến lược, nâng cao chất lượng và xây dựng chuẩn giáo dục được đặt lên hàng đầu. Trong những năm tiếp theo, việc thực hiện kỳ thi chung quốc gia cho bậc trung học phổ thông, tham gia vào các dự án liên quốc gia về đánh giá chất lượng giáo dục phổ thông đã cho thấy những tín hiệu khả quan, tạo tiền đề cho các dự án quốc gia tiếp theo về đổi mới giáo dục phổ thông và đại học chuyên nghiệp. Từ một “vương quốc học thuật tự trị” tồn tại trong một thời gian dài, nước Nga chuyển mình để tham gia vào hàng loạt các hiệp hội quốc tế về giáo dục: hệ thống quốc tế về kiểm định chất lượng giáo dục phổ thông (được khởi xướng và bảo trợ bởi Tổ chức các nước phát triển – OECD và Hiệp hội quốc tế về đánh giá giáo dục – IEA).

Trước mắt trong giai đoạn mới, chiến lược đổi mới giáo dục của Nga sẽ nhấn mạnh vào việc thay đổi căn bản hoạt động mọi mặt của các cơ sở giáo dục, hoàn thiện nội dung và cấu trúc của hệ thống giáo dục quốc dân đáp ứng nhu cầu xã hội. Một trong các hướng ưu tiên là việc thiết lập cơ chế về mặt tổ chức, tài chính cho các cơ sở giáo dục trong bối cảnh nền kinh tế thị trường hiện nay, chấp nhận và thu hút các nguồn lực đảm bảo cho sự nghiệp phát triển giáo dục, tăng các đơn đặt hàng của nhà nước cho các đơn vị đào tạo. Mục đích của quá trình đổi mới giáo dục là đảm bảo vững chắc các quyền được hiến pháp qui định, quyền tự do của công dân trong giáo dục, đáp ứng các nhu cầu học tập của cá nhân trong mối quan hệ tổng hoà giữa xã hội và quốc gia, trên

Đại học tổng hợp Moskva

VIỆC THAM GIA VÀO CÁC DỰ ÁN QUỐC TẾ ĐÃ TẠO CƠ HỘI CHO CÁC NHÀ GIÁO DỤC NGA TIẾP CẬN VÀ CHIA SẺ KINH NGHIỆM VỀ CÔNG NGHỆ GIÁO DỤC VÀ KIỂM ĐỊNH ĐÁNH GIÁ TIÊN TIẾN NHẤT VỚI CÁC CHUYÊN GIA GIÁO DỤC HÀNG ĐẦU CỦA HƠN 50 QUỐC GIA.

cơ sở gìn giữ các truyền thống tốt đẹp để tạo nên một thế hệ người học mới. Trong quá trình này Bộ Giáo dục và Khoa học phối hợp với các cấp chính quyền liên bang và địa phương trong thời gian sớm nhất để điều giảm áp lực xã hội đang đè nặng lên các cơ sở đào tạo, điều tiết nguồn kinh phí tài chính, tạo các cơ chế hoàn thiện cơ cấu tổ chức và nâng cao chất lượng đào tạo.

Từ năm 2003 nước Nga đã tham gia vào 2 dự án quốc tế về giáo dục PISA (Programme for International Student Assessment) và TIMSS (Trends in Mathematics and Science Study) được thực hiện trên các bình diện: đánh giá hệ thống giáo dục, các cơ sở giáo dục, lớp học và người học.

Việc tham gia vào các dự án quốc tế đã tạo cơ hội cho các nhà giáo dục Nga tiếp cận và chia sẻ kinh nghiệm về công nghệ giáo dục và kiểm định đánh giá tiên tiến nhất với các chuyên gia giáo dục hàng đầu của hơn 50 quốc gia.

Số liệu điều tra khảo sát và kết quả nghiên cứu của 2 dự án trên đã giúp các nhà giáo dục và hoạch định chính sách giáo dục của Nga có được các công cụ nền để xây dựng chuẩn giáo dục từ bậc giáo dục phổ thông đến đại học ngang tầm quốc tế (tối ưu hoá nền giáo dục, xây dựng trường học hiệu quả, hệ thống chuẩn đào tạo quốc tế, các chỉ số xã hội của cơ sở giáo dục, hệ thống quản lý giáo dục, hệ thống đảm bảo chất lượng

giáo dục...). Theo phân tích của các chuyên gia giáo dục, nước Nga trong giai đoạn 2000 - 2010 sẽ phải đối mặt với 9 thách thức lớn: Hoàn thiện nội dung các chương trình giáo dục; Hoàn thiện hệ thống đánh giá chất lượng giáo dục; Hoàn thiện hệ thống chuẩn giáo dục, các chương trình và sách giáo khoa; Hoàn thiện quá trình tổ chức dạy học; Hoàn thiện hệ thống đánh giá kết quả học tập; Hoàn thiện hệ thống kiểm định các cơ sở giáo dục và đội ngũ; Hoàn thiện hệ thống đào tạo và đào tạo lại đội ngũ; Hoàn thiện hệ thống quản lý giáo dục; Hoàn thiện hệ thống xuất bản ấn phẩm giáo dục.

Để thực hiện chiến lược đổi mới giáo dục đến năm 2010, nhà nước đã sử

dụng nguồn vốn vay của Ngân hàng quốc tế đầu tư và tái thiết với tổng số tiền lên đến gần 160 triệu USD cho 4 dự án quốc gia: Dự án đào tạo đội ngũ cán bộ về quản lý và tài chính (1995 - 2000); Dự án phát triển giáo dục (1998 - 2004); Dự án đổi mới giáo dục (2002 - 2006); Dự án tin học hoá hệ thống giáo dục (2005 - 2010).

Mặc dù vẫn đang trong quá trình thực hiện nhưng theo đánh giá sơ bộ của các chuyên gia kinh tế, giáo dục, các dự án đã và đang được triển khai khá hiệu quả bằng việc

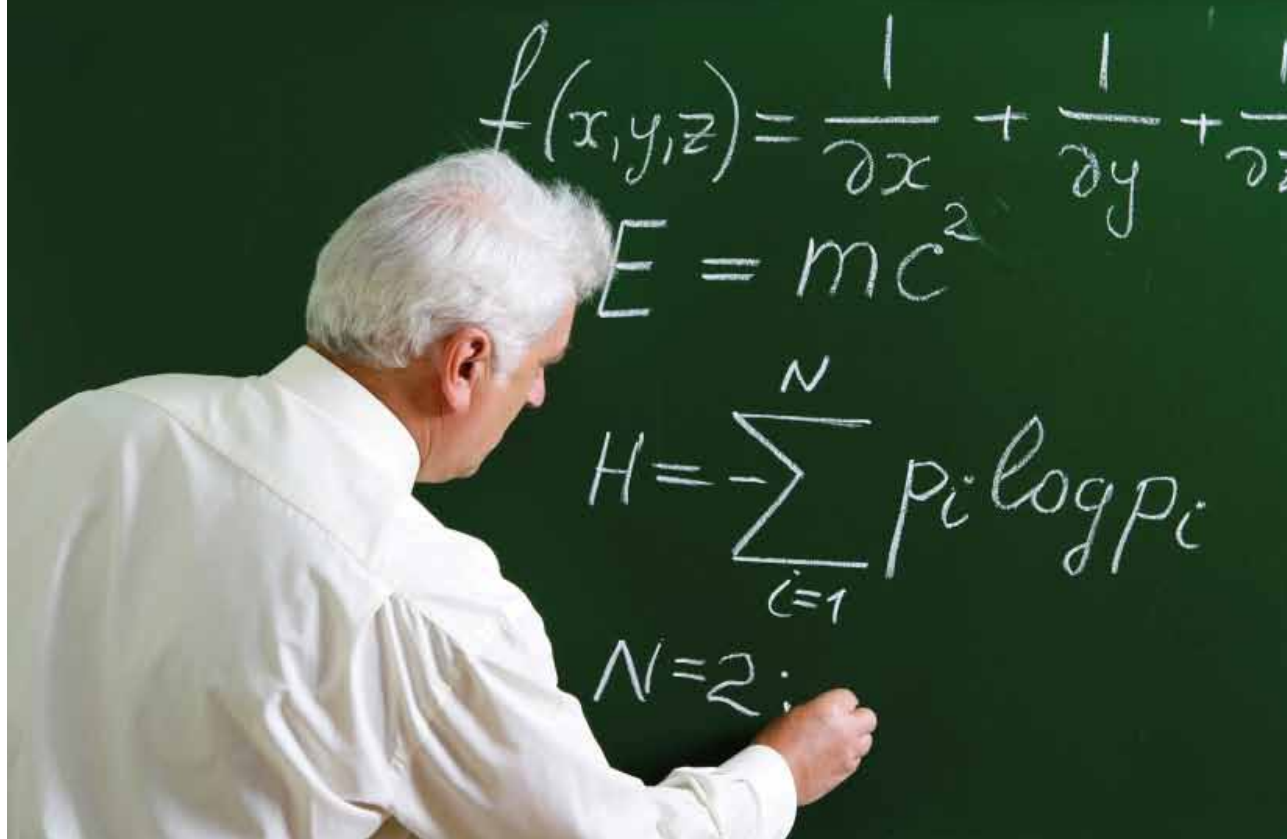
đưa ra hệ thống các giải pháp khả thi. Đặc biệt đã tạo ra những tiền đề cơ bản cho quá trình cạnh tranh lành mạnh trong “thị trường dịch vụ giáo dục” đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế. Hiện nay Nga đã xây dựng được hệ thống chuẩn quốc gia bắt buộc cho các chương trình giáo dục từ bậc tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông, chuyên nghiệp và dạy nghề, đại học cho các cơ sở được kiểm định quốc gia, đảm bảo tính kế thừa và sự thống nhất của không gian giáo dục Liên Bang Nga.

Một điểm đáng lưu ý là hiện nay quá trình cạnh tranh thu hút người học bằng chất lượng đào tạo đang diễn ra rất sôi động, đa dạng và phong phú tại tất cả các cơ sở giáo dục đại học của Nga. Chính hiện tượng này đã góp phần thúc đẩy và điều tiết “thị trường dịch vụ giáo dục” với hơn 80% lượng người học được thu hút vào các cơ sở đại học tư, ngoài công lập. Theo nhà phân tích chiến lược giáo dục V. Sepchuk, “trong bối cảnh đó nếu như các quyền sở hữu tiếp tục được duy trì ổn định, các trường đại học tư sẽ nhanh chóng lấn át, chiếm ưu thế, các trường công lập sẽ không tránh khỏi phải đối mặt với phương án tư hữu hoá! Tuy nhiên việc áp dụng các mô hình của hệ thống giáo dục phương Tây cần có sự tính toán lựa chọn kỹ càng và phải có sự can thiệp của nhà nước. Nước Nga có đầy đủ các cơ hội để tiến hành “tự do hoá” giáo dục và hội nhập vào “thị trường giáo dục” thế giới trong 10 - 20 năm tới đây”.

TIÊU CHUẨN PHONG HỌC HÀM GS-PGS

HẦU NHƯ KHẮP NƠI TRÊN THẾ GIỚI, CÁC ĐẠI HỌC ĐỀU DỰA VÀO THÀNH TỰU NGHIÊN CỨU KHOA HỌC VÀ THÀNH TÍCH GIẢNG DẠY LÀM 2 TIÊU CHUẨN ĐỂ ĐỀ BẠT CHỨC DANH KHOA BẢNG. THÀNH TỰU KHOA HỌC ĐƯỢC PHẢN ẢNH QUA SỐ LƯỢNG VÀ CHẤT LƯỢNG ẢN PHẨM KHOA HỌC MÀ ỨNG VIÊN ĐÃ CÔNG BỐ TRÊN CÁC TẬP SAN QUỐC TẾ. Ở ĐÂY, CẦN PHẢI NHẤN MẠNH SỰ KHÁC BIỆT GIỮA (A) CÁC BÀI BÁO ĐĂNG TRONG CÁC HỘI NGHỊ (GỌI LÀ CONFERENCE PROCEEDINGS HAY TƯƠNG TỰ) VÀ (B) NHỮNG BÀI BÁO CÔNG BỐ TRÊN CÁC TẬP SAN KHOA HỌC CÓ BÌNH DUYỆT NGHIÊM CHỈNH. KHI NÓI ĐẾN “CÔNG BỐ QUỐC TẾ”, NGƯỜI TA CHỈ NÓI ĐẾN NHỮNG BÀI BÁO Ở DẠNG (B). CŨNG CÓ NGÀNH XEM NHỮNG BÀI BÁO Ở DẠNG (A) LÀ “CÔNG BỐ QUỐC TẾ” NHƯNG PHẢI LÀ CÁC HỘI NGHỊ LỚN CÓ UY TÍN, CÓ BÌNH DUYỆT HẢN HOI, VÀ ĐƯỢC CỘNG ĐỒNG CỦA NGÀNH ĐÓ CÔNG NHẬN. TRONG NGÀNH Y, TẤT CẢ CÁC BÀI BÁO TRONG CÁC HỘI NGHỊ - DÙ LỚN HAY NHỎ – ĐỀU KHÔNG BAO GIỜ ĐƯỢC XEM LÀ “CÔNG BỐ QUỐC TẾ”.

Ở các nước như Mỹ hay Úc này, muốn đề bạt vào các chức vụ khoa bảng như GS/PGS, ứng viên phải hội đủ một số điều kiện và tiêu chuẩn. Những điều kiện và tiêu chuẩn này thường không cố định hay cụ thể, mà còn tùy thuộc vào từng địa phương, đẳng cấp của trường đại học, và bộ môn khoa học. Chẳng hạn như mặc dù điều kiện đầu tiên là ứng viên phải có văn bằng tiến sĩ, nhưng trong các bộ môn như luật khoa, kinh tế hay y khoa, có khi ứng viên chỉ có bằng thạc sĩ (thậm chí cử nhân) cũng có thể xin đề bạt vào các chức vụ giáo sư.

Điều kiện thứ hai là thời gian. Thông thường, ứng viên thường phải trải qua ít nhất là hai năm nghiên cứu sau khi xong học vị tiến sĩ để có thể xin đề bạt lên chức vụ giảng sư (hay assistant professor). Thời gian cần thiết để một assistant professor được đề bạt lên phó giáo

sư thường là ít nhất 3 năm và cao nhất là 6 năm. Từ phó giáo sư lên giáo sư, thời gian cần thiết ít nhất là 5 năm. Những con số trên đây chỉ là những quy định rất chung chung, bởi vì trong thực tế, nó còn tùy thuộc vào từng cá nhân ứng viên và nhu cầu của bộ môn khoa học. Trong các bộ môn như công nghệ thông tin, y học, kinh tế... thời gian tối thiểu có thể ngắn hơn những quy định chung trên đây.

Về tiêu chuẩn chung, để được đề bạt vào các chức vụ khoa bảng trên, ứng viên phải tự chứng minh và được đánh giá là những nhà khoa học hay nhà giáo xuất sắc:

Để trở thành một assistant professor (hay lecturer bên Úc và Anh), ứng viên phải cung cấp bằng chứng cho thấy mình xuất sắc trong nghiên cứu khoa học, giảng dạy, và uy danh được thừa nhận trong phạm vi trường đại học và quốc gia ;

Để được đề bạt vào chức phó giáo sư, ứng viên phải cung cấp bằng chứng cho thấy mình xuất sắc trong nghiên cứu khoa học, giảng dạy, và uy danh được thừa nhận trong phạm vi quốc gia và quốc tế, có đóng góp cho việc phát triển chuyên môn, và có công trong việc đào tạo sinh viên cấp tiến sĩ ;

Để được đề bạt từ phó giáo sư lên giáo sư, ngoài thành tích xuất sắc trong nghiên cứu khoa học, được đồng nghiệp quốc tế công nhận, ứng viên còn phải chứng minh cho thấy mình có khả năng lãnh đạo chuyên ngành trên trường quốc tế.

Về tiêu chuẩn “cụ thể”, đề bạt giáo sư và giảng sư, các đại học thường dựa vào 4 tiêu chuẩn chính : thành tích hoạt động khoa học, giảng dạy và quản lý bộ môn, khả năng thu hút tài trợ cho nghiên cứu, và hoạt động cộng đồng.

GIÁO SƯ ĐẠI HỌC KHÔNG NÊN CHỈ NGỒI TRONG THÁP NGÀ, MÀ CÒN PHẢI ĐÓNG GÓP VÀO CÁC HOẠT ĐỘNG CỘNG ĐỒNG. “CỐNG HIẾN CỘNG ĐỒNG” Ở ĐÂY CÓ NGHĨA LÀ GIÁO SƯ PHẢI TÍCH CỰC ĐÓNG GÓP VÀO NHỮNG HOẠT ĐỘNG NHẪM PHÁT TRIỂN MỐI LIÊN HỆ GIỮA ĐẠI HỌC VÀ CỘNG ĐỒNG, THAM GIA VÀO VIỆC PHÁT TRIỂN CÁC HIỆP HỘI CHUYÊN NGÀNH, VÀ ĐÓNG GÓP VÀO NHỮNG BÀN LUẬN VỀ CÁC VẤN ĐỀ XÃ HỘI, KINH TẾ VÀ CHÍNH TRỊ Ở BÌNH DIỆN QUỐC GIA VÀ QUỐC TẾ.

Thành tích hoạt động khoa học được đánh giá bằng các tiêu chí như số lượng và chất lượng bài báo khoa học đã công bố, số lượng bằng phát minh (patents of invention), uy danh và sự công nhận của giới chuyên môn trong ngành. Không có trường nào có qui định cụ thể ứng viên phải có bao nhiêu bài báo khoa học để được đề bạt, nhưng thông thường, những con số được “hiểu ngầm” là assistant professor phải có từ 5 bài báo trở lên, phó giáo sư thì ít nhất là 20, và giáo sư thì ít nhất là 50. Chất lượng bài báo thường được đánh giá bằng hệ số ảnh hưởng (impact factor) của tập san mà bài báo khoa học được công bố. Hệ số ảnh hưởng của tập san cũng tùy thuộc vào bộ môn khoa học (chẳng hạn như các tập san thuộc bộ môn khoa học thực nghiệm thường có hệ số ảnh hưởng cao hơn các tập san trong các ngành khoa học tự nhiên và toán học), cho nên một cách đánh giá chất lượng khác là tính số lần các nhà khoa học khác trích dẫn bài báo (citations). Số lần trích dẫn nhiều cũng có nghĩa là công trình nghiên cứu có ảnh hưởng lớn trong chuyên ngành. Nếu ứng viên công bố toàn những bài báo mà không ai trích dẫn thì giá trị của chúng cũng chẳng cao hơn con số 0 (vô dụng) bao nhiêu !

Tiêu chuẩn về giảng dạy thì khó đánh giá hơn, bởi vì người đánh giá chính là sinh viên, và rất ít khi nào đại học tổ chức những cuộc bình bầu thầy cô qua hỏi ý kiến sinh viên một cách có hệ thống ! Nhưng cũng có thể đánh giá qua việc ứng viên khuyến khích sinh viên đào sâu suy nghĩ, hay đóng vai trò hàng đầu trong việc phát triển course học trong phạm vi trường đại học hay quốc gia.

Thu hút tài trợ cho nghiên cứu có

liên quan mật thiết với thành tích hoạt động khoa học : nhà khoa học có thành tích khoa học cao để xin tài trợ và có khả năng thu hút tài trợ nhiều hơn nhà khoa học mới ở bước đầu sự nghiệp. Thông thường một phó giáo sư thường chủ trì những công trình nghiên cứu lên đến hàng trăm ngàn đô-la, và một giáo sư thường chủ trì những công trình hàng triệu đô-la.

Giáo sư đại học không nên chỉ ngồi trong tháp ngà, mà còn phải đóng góp vào các hoạt động cộng đồng. “Cống hiến cộng đồng” ở đây có nghĩa là giáo sư phải tích cực đóng góp vào những hoạt động nhằm phát triển mối liên hệ giữa đại học và cộng đồng, tham gia vào việc phát triển các hiệp hội chuyên ngành, và đóng góp vào những bàn luận về các vấn đề xã hội, kinh tế và chính trị ở bình diện quốc gia và quốc tế. Phải thừa nhận rằng tiêu chuẩn này tương đối chủ quan vì không thể cân đo đong đếm được ; do đó, dù được xem là một tiêu chuẩn, trọng lượng của tiêu chuẩn này trong việc đề bạt chức vụ khoa bảng không mấy cao.

Nói tóm lại, trong 4 tiêu chuẩn này, thành tích hoạt động khoa học được xem là tiêu chuẩn số 1, còn các tiêu chuẩn khác cũng được xem xét nhưng trọng lượng không cao. Một số trường đòi hỏi ứng viên phải đạt được mức độ xuất sắc (excellence) ít nhất là hai tiêu chuẩn để được xét duyệt tiến phong chức danh giáo sư ; ứng viên chỉ xuất sắc một tiêu chuẩn thì không được xét đơn đề bạt. Một số tiêu chuẩn cụ thể cho từng cấp bậc giáo sư có thể tóm lược như sau:

Để được đề bạt lên chức assistant professor, ứng viên phải có công bố ít nhất là 5 bài báo khoa học mà ứng viên là tác giả số một của bài báo.

Tất nhiên, khi nói đến “bài báo khoa học” ở đây là đề cập đến những bài báo trên các tập san có cơ chế bình duyệt nghiêm chỉnh (còn gọi là peer-review system), chứ không phải những bài báo trên các báo chí phổ thông dành cho công chúng. Ngoài ra, ứng viên còn phải chứng minh mình có khả năng giảng dạy, có khả năng phát triển course học hữu hiệu cho khoa. Các tiêu chuẩn về thu hút tài trợ và hoạt động cộng đồng cũng được xem xét, nhưng không phải là tiêu chuẩn hàng đầu, bởi vì ứng viên còn trong giai đoạn “tập sự”.

Để được đề bạt lên chức phó giáo sư, ứng viên cần phải có ít nhất là 20 bài báo khoa học trên các tập san quốc tế (có bình duyệt), và ít nhất là 30% trong số này phải trên các tập san số một trong ngành. Về giảng dạy, ứng viên phải chứng tỏ mình có khả năng giảng dạy, và đã đào tạo thành công sinh viên thạc sĩ và ít nhất là đào tạo thành công một tiến sĩ. Ngoài các tiêu chuẩn về nghiên cứu và giảng dạy, ứng viên còn phải chứng minh mình có uy tín trong phạm vi quốc gia và quốc tế, tức là được mời giảng dạy tại các đại học hay viện nghiên cứu khác

(ngoài trường đại học). Ứng viên cũng phải chứng minh mình đã có cống hiến góp phần nâng cao tri thức cho quần chúng qua các hoạt động cộng đồng hay ngoài đại học, như làm cố vấn cho các cơ quan chính phủ, công ty kỹ nghệ, hay viết báo cho các báo phổ thông nhằm phổ biến kiến thức. Ứng viên còn phải chứng tỏ mình có cống hiến cho chuyên ngành như tham gia bình duyệt báo khoa học cho các tập san quốc tế, tham gia trong ban chấp hành các hiệp hội chuyên môn, và đóng vai trò quan trọng trong việc tổ chức hội nghị...

Từ phó giáo sư lên giáo sư là một bước nhảy vọt tương đối lớn, cho nên tiêu chuẩn cũng càng cao. Tuổi đời trung bình của một giáo sư là 55 ; rất ít ai được đề bạt chức danh giáo sư trước độ tuổi 40. Về tiêu chuẩn nghiên cứu bất thành văn, thông thường các ứng viên phải có ít nhất là 50 bài báo khoa học, và trong số này ít nhất là 50% phải trên các tập san số một trong ngành. Chỉ số H trung bình của một giáo sư các trường lớn bên Mỹ thường là 20 trở lên. Số lượng bài báo phải đều hàng năm, chứ không phải bất thường (điều này chứng tỏ ứng viên có khả năng hoạt động khoa học về lâu về dài)! Về đào tạo, ứng viên phải đào tạo thành công ít nhất là 3 tiến sĩ trong thời gian giữ chức phó giáo sư. Ứng viên phải chứng minh đã từng chủ trì các công trình nghiên cứu lớn (3 năm trở lên với ngân sách trên nửa triệu đô-la). Ngoài các hoạt động cộng đồng và cố vấn cho chính phủ, quan trọng hơn hết ứng viên phải chứng minh mình có uy danh trên trường quốc tế. Nói cách khác, ứng viên phải từng được mời giảng dạy tại các đại học khác, được mời làm chủ tọa (chair) các hội nghị chuyên môn hay được mời làm phát biểu viên chính (keynote speaker) trong các hội nghị chuyên ngành, được bổ nhiệm vào ban biên tập của các tập san khoa học quốc tế, được mời bình duyệt các dự án nghiên cứu khoa học...

GS. Tuấn Nguyễn

ĐỂ LÀNG HOA TÂY TỰ THÊM XANH

CÁCH TRUNG TÂM TP HÀ NỘI KHOẢNG 5 KM VỀ PHÍA TÂY, TÂY TỰ LÀ MỘT TRONG NHỮNG NGUỒN CUNG CẤP HOA LỚN NHẤT CHO NỘI ĐÔ VÀ THỊ TRƯỜNG MIỀN BẮC. TUY NHIÊN, DO NGƯỜI DÂN SỬ DỤNG THUỐC BẢO VỆ THỰC VẬT VÀ PHÂN BÓN VÔ TỘI VÀ ĐÃ ĐẨY LÀNG HOA NỔI TIẾNG NÀY ĐÚNG TRƯỚC NHỮNG NGUY CƠ MÔI TRƯỜNG.

Do trồng lúa không đảm bảo cuộc sống nên Tây Tự đã chuyển đổi cơ cấu cây trồng sang trồng hoa và rau. Người dân ở đây cho biết, bình quân thu nhập giá trị sản xuất hoa tương đối ổn định từ 130 – 150 triệu đồng/ha canh tác, trong khi giá trị sản xuất của cây lúa chỉ đạt 9 – 15 triệu đồng/ha canh tác.

Tuy nhiên, năng suất trồng hoa phụ thuộc rất lớn vào điều kiện thời

tiết và chỉ cần một cánh hoa sâu là phải bỏ cả một bông hoa. “Hoa không phải để ăn nên phun thuốc cũng không ảnh hưởng gì”, một người dân đã thản nhiên kết luận như vậy. Để có được những bông hoa đẹp bà con đã sử dụng thuốc bảo vệ thực vật vô tội vạ, cao gấp 2 - 3 lần liều lượng cho phép. Các hộ nông dân thường phun thuốc theo kinh nghiệm hoặc chỉ dẫn của người bán hàng chứ không theo hướng dẫn trên bao bì, theo họ, phun theo liều lượng tự chế sẽ đạt hiệu quả trừ sâu bệnh cao hơn.

“Từ tháng 4 đến tháng 7 hàng năm là giai đoạn nhiều sâu nhất nên tần suất phun thuốc cho hoa rất cao, cách một ngày người dân phun thuốc một lần”, TS. Lê Văn Thiện – Khoa Môi trường, Trường ĐHKHTN, ĐHQGHN cho biết. Cùng với đó, do kỹ thuật canh tác không phát triển nên một lượng lớn

phân bón hóa học và phân hữu cơ được sử dụng không hợp lý.

Điều nguy hiểm hơn, để diệt sâu tận gốc bà con có “sáng kiến” tự pha chế thuốc diệt được bán trôi nổi tự do trên thị trường. Khi tìm hiểu thông tin việc bà con sử dụng phân bón sinh học chúng tôi được biết là phần lớn những phân bón sinh học này không rõ nguồn gốc xuất xứ, hoặc là hàng “made in china”. Tình trạng bà con sử dụng một số loại thuốc cấm vẫn diễn ra.

Việc lạm dụng thuốc bảo vệ thực vật xảy ra phổ biến là vậy, trong khi đó bản thân người nông dân lại chủ quan với chính sức khỏe của mình khi không chấp hành các quy định về an toàn lao động khi sử dụng thuốc. Trong lớp sương mù thuốc bảo vệ thực vật, chiếc khẩu trang là phương tiện bảo hộ duy nhất của người nông dân nơi đây. “Chỉ có

72,5% người dân chúng tôi hỏi có mang bảo hộ lao động nhưng chỉ là hành động đối phó”, TS. Thiện nói.

Chính vì lợi ích kinh tế mà bất chấp với sức khỏe như vậy nên người dân nơi đây thường bị nôn nao khó chịu, mệt mỏi, đau đầu, hay mắc các bệnh về da và hô hấp.

Bài toán cho làng hoa

Trăn trở với trăm thứ ô nhiễm đang hoành hành ở làng hoa Tây Tựu, TS. Lê Văn Thiện đã bắt tay vào nghiên cứu đề tài cấp ĐHQGHN “Ảnh hưởng của hoạt động thâm canh hoa đến chất lượng môi trường đất, nước vùng trồng hoa xã Tây Tựu và đề xuất giải pháp giảm thiểu ô nhiễm”.

Để có được những số liệu chính xác, anh và học trò lặn lội nhiều

lần xuống từng thửa ruộng phỏng vấn bà con, lấy mẫu đất, nước về phân tích. Khó khăn lớn nhất cho anh là bà con nhất định không chịu hé lộ thông tin việc sử dụng thuốc... “giả”. “Người dân vẫn ngang nhiên sử dụng một số loại thuốc trong danh mục cấm có độ độc cao như Monitor, Isodrin...”, TS. Thiện cho biết. Qua các mẫu phân tích cho thấy việc thâm canh hoa đã làm gia tăng sự tích lũy kim loại nặng (KLN) trong môi trường đất. Các KLN trong đất trồng hoa, đặc biệt là hoa hồng, như Cu, Cd, Pb đều vượt ngưỡng TCVN/2092002.

Ngoài ra, một kết quả nghiên cứu của đề tài cũng cho thấy khả năng linh động của các KLN trong đất cung cấp dinh dưỡng vi lượng dạng dễ hấp thụ cao trong cây trồng cũng gây ảnh hưởng đến sức khỏe. “Bước đầu cho thấy có sự tích lũy nhóm Clo hữu cơ như BHC, DDT và hàm lượng các loại hóa chất trong

đất thâm canh hoa cao hơn nhiều với vùng đất canh tác rau và trồng lúa”, TS.Thiện cho biết.

“Điều nguy hiểm là bà con trồng xen canh giữa rau và hoa khiến một số kim loại độc hại nhiễm vào rau”, TS.Thiện cảnh báo, “Những bông hoa trồng trong môi trường ô nhiễm, các độc tố ô nhiễm có trong hoa sẽ phát tán vào trong không khí ngay cả khi đã ngắt hoa”.

Để tìm ra các giải pháp cho tình trạng ô nhiễm môi trường ở làng trồng hoa Tây Tựu, theo các nhà khoa học, không chỉ ở những người quản lý mà chủ yếu vẫn là ý thức và nhận thức của người dân.

Trong khi chi cục bảo vệ thực vật ở rất xa, cùng với đó là việc các cán bộ địa phương chưa quan tâm sát sao làm cho khâu quản lý yếu kém, người dân vẫn làm theo cảm tính. Để nâng cao nhận thức cho bà con, TS.Thiện và học trò đã mở “chiến dịch truyền thông”, theo đó, những sinh viên tham gia đề tài sẽ đọc “bản tin” trên đài phát thanh của xã, hoặc đến tận nơi cầm tay chỉ việc cho bà con thông qua các “hội thảo đầu bờ”.

“Cùng với việc “đả thông” tư tưởng cho bà con chúng ta cần tăng cường đầu tư, áp dụng kỹ thuật sản xuất tiên tiến nhằm hạn chế sử dụng hóa chất bảo vệ thực vật như làm nhà lưới, nhà kính bảo vệ cây trồng”, TS.Thiện cho biết. Bên cạnh việc sử dụng hóa chất bảo vệ thực vật, phân bón với liều lượng hợp lý, cân đối và sử dụng phân bón thân thiện môi trường thì theo các nhà khoa học, cần thiết quy hoạch sử dụng đất sản xuất rau và hoa hợp lý để hạn chế ảnh hưởng của môi trường đất trồng hoa đến chất lượng rau.

Đức Phường

TRUNG QUỐC SẢN XUẤT CO₂ RẤT LỚN, TUY NHIÊN NƯỚC NÀY KHÔNG CHẤP NHẬN NHỮNG LỜI CHỈ TRÍCH, LÀ KẸ GÂY HẠI LỚN NHẤT ĐỐI VỚI KHÍ HẬU THẾ GIỚI. TRONG BÀI TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA TẠP CHÍ SPIEGEL-ONLINE ĐẠI SỨ ĐẶC NHIỆM YU QINGTAI ĐÃ PHÊ PHÁN PHƯƠNG TÂY TRỐN TRÁCH NHIỆM VÀ ĐỔ LỖI CHO TRUNG QUỐC, ÔNG CHO RẰNG NGƯỜI TA KHÔNG THỂ BUỘC TRUNG QUỐC PHẢI CHẤP NHẬN MỘT MỨC SỐNG THẤP HƠN“.

Thưa Đại sứ, Trung quốc (TQ) đã trở thành quốc gia quan trọng nhất trong việc gây khí thải CO₂. Vậy TQ có chịu trách nhiệm về những hậu quả của tình trạng này không?

Chúng tôi rất nghiêm túc khi xem xét vấn đề biến đổi khí hậu, nhưng đề nghị nhà báo không nên quên rằng, TQ có 1,3 tỷ dân. Nếu tính theo đầu người thì lượng khí thải sản sinh ở các nước công nghiệp vẫn cao gấp bội so với TQ. Người ta không thể nói với một người TQ rằng, vì sinh quán của mình, anh ta chỉ được phép tạo ra một phần năm hoặc một phần tư lượng khí thải CO₂ so với ai đó sinh ra ở châu Âu. Làm như thế là đi ngược với nguyên tắc cơ bản, mọi người đều bình đẳng như nhau.

Thưa ngài, phải chăng điều đó có nghĩa là lượng khí thải hàng năm tính theo đầu người của TQ là 4,6 tấn sẽ tăng lên bằng mức của của phương Tây, từ 10 đến 20 tấn mỗi

năm?

Hoàn toàn không phải như vậy, chúng tôi không muốn đuổi kịp mức độ nguy hiểm về gây khí thải như châu Âu và Hoa Kỳ. Làm như vậy thì sẽ gây tổn hại đối với cả thế giới, trong đó có cả chúng tôi. Chúng tôi phải tìm một con đường khác có tính bền vững hơn. Nhưng chúng tôi sẽ không cho phép phương Tây nhân danh bảo vệ khí hậu cấm người TQ mua ô tô, chỉ nhằm để bản thân họ có thể mua ngày càng nhiều ô tô hơn. Đây là điều không thể chấp nhận được.

Điều đó có nghĩa là lượng khí thải CO₂ do ô tô gây ra sẽ tiếp tục tăng lên vô hạn độ?

Đề nghị nhà báo hãy xem quy định mới của chúng tôi về khí thải đối với ô tô. Chúng tôi cũng tìm mọi cách để có tiêu chuẩn thật chặt chẽ như EU. Một số quy định của chúng tôi còn nghiêm

ngặt hơn so với quy định của Mỹ. Những quy định này sẽ buộc ngành công nghiệp ô tô ở TQ phải thay đổi rất nhiều. Chúng tôi thực thi chế độ phạt tiền với loại xe lớn tiêu thụ nhiều nhiên liệu như xe SUV. Điều này áp dụng với xe sản xuất trong nước cũng như xe nhập khẩu. Ngược lại các loại xe ô tô chạy bằng năng lượng điện sẽ được trợ giá.

Thưa ông tại sao TQ lại không tìm cách ngay từ đầu tránh mô hình tiêu dùng sai trái của phương Tây?

Chúng tôi không muốn cản trở người dân của mình hy vọng vào một mức sống cao hơn. Nhưng chúng tôi tìm cách đạt được điều đó bằng một con đường bền vững. Chúng tôi đang nỗ lực phấn đấu. Mỗi năm hiệu quả của ngành năng lượng TQ tăng 4%, chúng tôi sẽ tăng cường sử dụng các nguồn năng lượng tái sinh và năng lượng hạt nhân, chúng tôi sẽ tăng tỷ trọng rừng lên 20%. Những điều mà chúng tôi sẽ đạt được hoàn toàn không thua kém những biện pháp của thiên hạ.

Thưa ông, vậy tại sao Trung quốc lại không chịu tán thành những mục tiêu CO₂ do quốc tế chính thức đề xuất để từ đó buộc Hoa kỳ cũng phải làm theo?

Bởi vì giữa TQ và các quốc gia công nghiệp còn có những vấn đề khác nhau rất cơ bản. Mọi người đều thấy chúng tôi có mức tăng trưởng đầy ấn tượng, nhưng lại quên mất rằng, chúng tôi vẫn là một nước đang phát triển, vẫn còn có nhiều triệu người TQ phải sống nghèo khổ. Phương Tây phải chịu trách nhiệm về một lượng lớn CO₂ đang tích tụ ngày càng nhiều trên bầu khí quyển. Không ai có thể phủ nhận trách nhiệm lịch sử này, nhưng một số nước phương Tây lại tìm cách đổ vấy cho các nước đang phát triển hòng che giấu sự bất lực của mình.

Thưa ông liệu TQ và chính phủ mới ở Mỹ có thể tìm ra một sự thỏa hiệp không?

Yu Qingtai: Chúng tôi đã nhất trí được với nhau về những nỗ lực chung trong vấn đề bảo vệ khí hậu. Khi xem xét kỹ chúng tôi nhận thấy cùng đứng trước những thách thức giống nhau như lệ thuộc quá nhiều vào than hoặc đòi hỏi phải cải thiện hiệu suất về năng lượng. Chúng tôi có nhiều lợi ích chung. Những cái chung sẽ ngày càng tăng lên.

Thưa ngài, vậy đã có đề nghị nào có tính thuyết phục về việc hỗ trợ tài chính cho các nước đang phát triển?

Tại các cuộc thương lượng ở Bonn khi đề cập đến vấn đề này các nước công nghiệp đã rất nhanh chóng đề cập đến thị trường và các doanh nghiệp tư nhân, họ coi đây là nguồn

tài chính đối với việc bảo vệ khí hậu tại các nước đang phát triển. Sau 17 năm không làm gì cả để rồi giờ đây bảo chúng tôi hãy lấy tiền từ thị trường, làm như vậy có khác gì họ tìm cách thoái thác trách nhiệm của mình.

Phải chăng đây cũng là một cơ hội để TQ tiếp nhận vai trò lãnh đạo của mình?

Chúng tôi đã dành một lượng dự trữ khá lớn của mình để đầu tư cho khoa học và công nghệ, trong chương trình phát triển của mình

chúng tôi cũng rất quan tâm đến công nghệ xanh. Nhưng là một nước đang phát triển nên tình trạng công nghệ của TQ tương đối thấp, và thường thì các nước đang phát triển không kham nổi những công nghệ có khả năng giảm thiểu lượng khí thải CO₂. Do đó chúng tôi cần có một sự hợp tác tầm cỡ và hoàn toàn mới trong nghiên cứu và trong việc chia sẻ những công nghệ xanh hoàn hảo nhất.

Xuân Hoài (Theo Spiegel)

NHỮNG BỨC ẢNH KHOA HỌC ĐẸP NHẤT NĂM 2009

VỚI CÁC THIẾT BỊ KHOA HỌC TỐI TÂN, CÁC NHÀ KHOA HỌC ĐÃ TẠO RA NHỮNG TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT ẤN TƯỢNG. DƯỚI ĐÂY LÀ 15 BỨC ẢNH ĐẸP NHẤT TRONG NĂM.

TS. Alvaro Migotto

Eurythoe complanata, được phóng đại 20 lần. Tại Brazil, sâu chấy được xem là một loài đang bị đe dọa. Alvaro Migotto, Đại học São Paulo, São Paulo, Brazil.

TS. Alvaro Migotto

Sứa *Turritopsis nutricula*, ddwwocj phóng đại lên 10 lần. Một vật ăn thịt hung dữ, nó cũng có thể là “sinh vật bất tử” duy nhất trên thế giới. Những bức ảnh về loài sứa này rất hiếm. Chugns phải được chụp ảnh khi còn sống, ngoài việc bị teo nhỏ lại và mất màu khi được bảo quản. Alvaro Migotto, Đại học São Paulo, São Paulo, Brazil.

Mohammad K. Hajhosseini

Theo dõi bụng của 1 con chuột biến đổi gen 14 ngày tuổi, mang theo một gen báo cáo đang hoạt động trong các chi phát triển. Mohammad K. Hajhosseini, đại học Đông Anglia, Norwich, Vương quốc Anh

Jan Michels

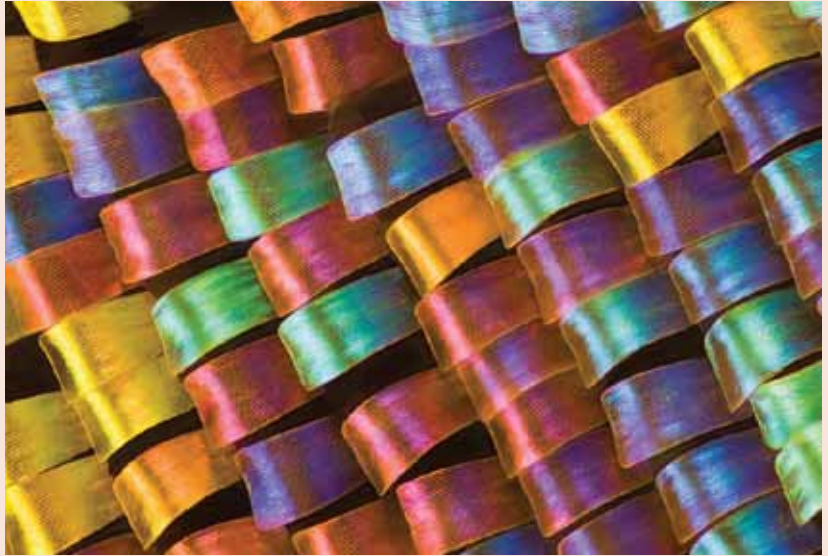
Quan sát 1 con bọ nước (*Daphnia pulex*). Jan Michels, khoa hình thái học chức năng và các bộ máy sinh học, Viện Động vật học, Đại

Martin Jurna

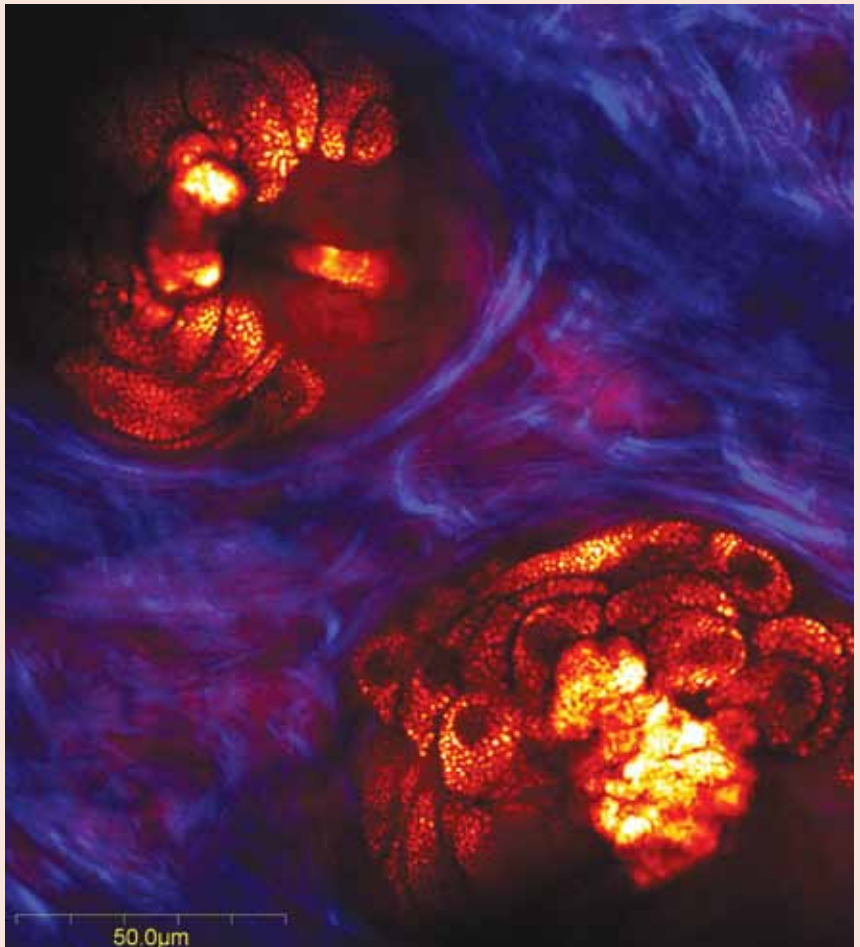
Tuyến Sebaceous trong một tai chuột. Kính hiển vi thể hệ thứ hai và tất cả các công cụ hỗ trợ khác được phối hợp 1 cách hài hòa để chụp được hình ảnh này. Martin Jurna, Đại học

David Millard

Vảy cánh sâu bướm đêm. David Millard, Austin, Texas, Mỹ.

Spike Walker

Hàm dưới của nhện. Spike Walker,

Norm Barker

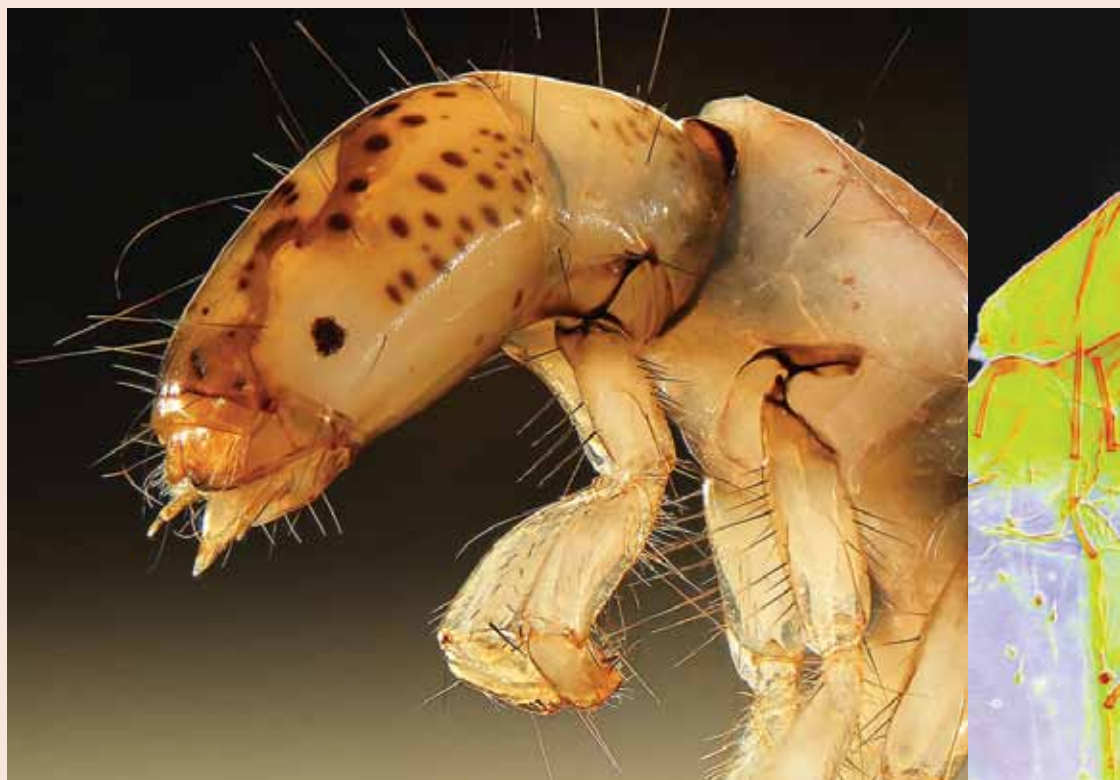
San hô hóa thạch xếp đỏ.
Công trình nghiên cứu của
trung tâm nghiên cứu Y
khoa Norm Barker, Johns
Hopkins, Baltimore, Hoa Kỳ

Rachel Fink

Mực phiê (Loligo peali) đang
thải mực vào nước biển xung
quanh. Rachel Fink, đại học
Mount Holyoke, khoa Khoa học
sinh học, NamHadley, Hoa Kỳ

Josef Spacek

Bình lá vôi. Josef
Spacek, Bệnh viện Đại
học Charles, khoa Bệnh
lý, Cộng hòa Séc.

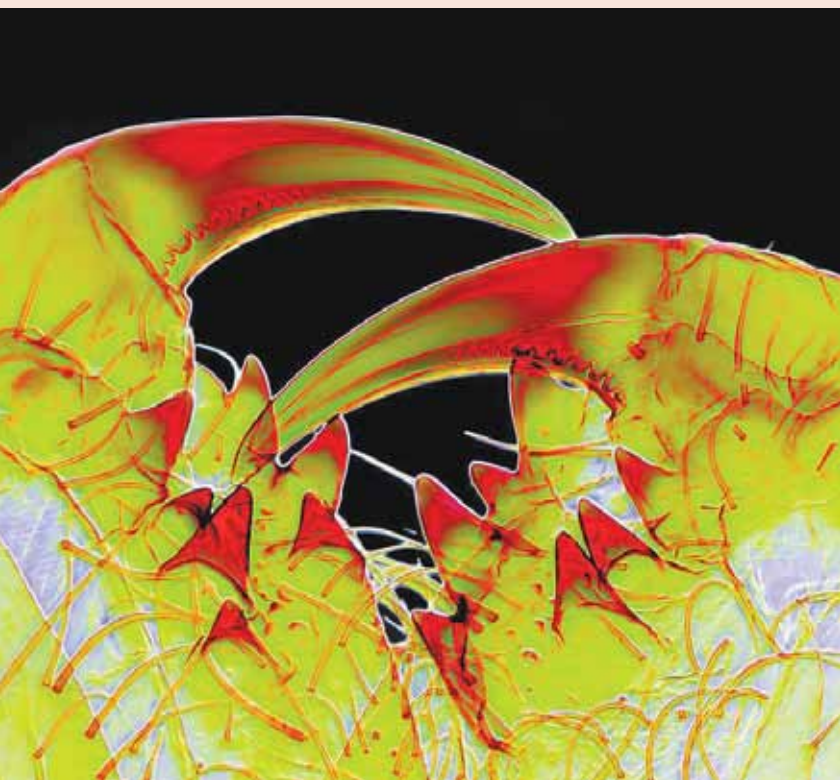

Viktor Sýkora

Hạt *Dryas octopelata*. Viktor Sýkora,
Viện Sinh lý học, Khoa Y dược, Đại học
Charles, Praha, Cộng hòa Séc

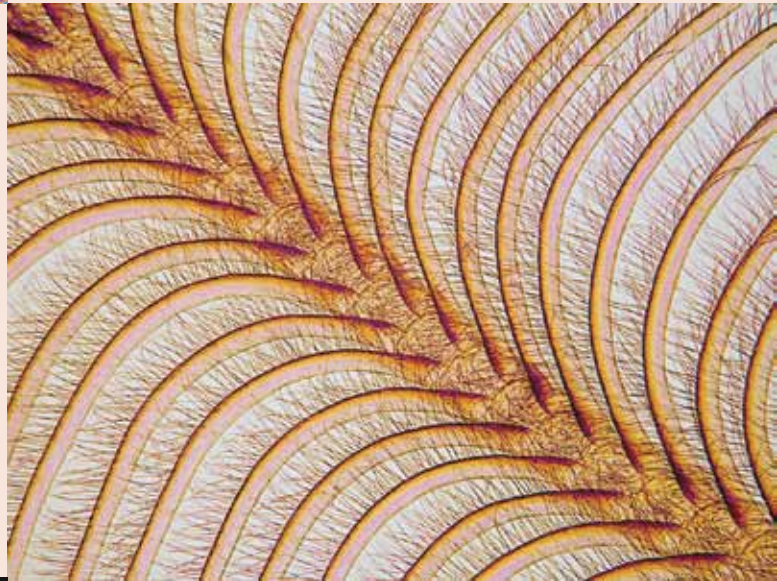
Yanping Wang

Viola prionantha. Yanping Wang, Bắc Kinh, Trung Quốc.

Stephen Nagy

Râu của bướm gypsy, vô cùng nhạy cảm
với những chuyển động nhỏ nhất trong không
khí. Stephen Nagy, Helena, Mont., Mỹ.

Charles Krebs

Sâu bướm, phóng đại 20 lần. Charles
Krebs, Issaquah, Washington, Mỹ

DỊCH BỆNH BÉN GÓT BƯỚC CHÂN CHINH PHỤC

CHRISTOPHER COLUMBUS ĐƯỢC XẾP VÀO DANH SÁCH NHỮNG NHÂN VẬT LỊCH SỬ HUYỀN BÍ NHẤT. TRONG SUỐT HƠN 500 NĂM QUA, NGƯỜI TA KHÔNG CHỈ TRANH CÃI VỀ NGUỒN GỐC XUẤT THÂN, CÁI CHẾT VÀ MỘ CHÍ CỦA ÔNG MÀ CÒN TRANH CÃI VỀ CÔNG CŨNG NHƯ TỘI CỦA NHÀ THÁM HIỂM TÀI BA ĐƯỢC CHO LÀ ĐÃ PHÁT HIỆN RA CHÂU MỸ VÀO NĂM 1492 NÀY.

Theo những ghi chép trong lịch sử, sau lần đầu tiên đặt chân lên châu Mỹ, nhà thám hiểm Christopher Columbus còn có thêm ít nhất 3 lần nữa cùng với đoàn thủy thủ của mình trở lại vùng đất này. Nhiều nhà dịch tễ học và nhân chủng học hàng đầu thế giới cho rằng, chính sự gặp gỡ, giao lưu giữa những nhà thám hiểm và thủy thủ đến từ châu Âu với những người dân ở châu Mỹ trong khoảng thời gian này đã dẫn đến sự xuất hiện những bệnh dịch khủng khiếp lần đầu tiên xảy ra với người dân bản xứ. Đơn cử như, một nửa dân số người Hispaniola đã bị chết vì bệnh đậu mùa vào năm 1518. Bệnh đậu mùa cũng tàn phá Mexico vào những năm 1520 (chỉ riêng người Tenochtitlan đã có hơn 150.000 người chết, gồm cả quốc vương). Căn bệnh này cũng xuất hiện lần đầu tiên tại Peru vào những năm 1530. Bệnh sởi đã giết chết hơn 2 triệu dân bản xứ Mexico vào những năm 1600... Các vụ dịch lớn đều diễn ra sau khi có sự “đổ bộ” của các nhà thám hiểm đến từ châu Âu ít lâu. Điều đó khiến cho dân bản xứ ở khu vực Tân thế giới có lý do để buộc tội những nhà thám hiểm châu Âu và những cuộc chinh phục đã gieo rắc bệnh tật đến cho Tân thế giới, thậm chí còn làm cho các bộ lạc da đỏ rơi vào tuyệt chủng bởi bệnh tật (90% dân da đỏ đã bị chết vì bệnh tật khi hai sắc dân va chạm với nhau, chưa kể những cuộc xung đột vũ trang).

Theo lý giải của các nhà dịch tễ và nhân chủng học thì qua nhiều thế kỷ, người châu Âu đã đạt được sự miễn dịch cao đối với loại bệnh tật như đậu mùa, dịch hạch, sởi... trong khi người dân bản xứ châu Mỹ không có khả năng như vậy. Khi có sự tiếp xúc trong điều kiện thuận lợi và sự miễn dịch kém, các mầm bệnh đã lan truyền ngay lập tức và phát triển mạnh mẽ, gây nên các đại dịch tàn sát dân bản địa tại Tân thế giới.

Cũng bằng cách này, chính các nhà thám hiểm lại là những người đầu tiên mang các vi khuẩn nhiệt đới và một số bệnh lây qua đường tình dục về châu Âu, trong đó,

đặc biệt nguy hiểm là vi khuẩn tả và bệnh giang mai. Christopher Columbus và các thủy thủ của ông là những đối tượng đầu tiên bị nghi ngờ đã đem căn bệnh giang mai từ châu Mỹ về châu Âu ngay từ sau chuyến thám hiểm thành công lần đầu tiên, khiến cho sau đó căn bệnh này lan tràn ở châu Âu thành một đại dịch, cướp đi sinh mạng của nhiều người.

Nhóm nghiên cứu do nhà cổ sinh vật Bruce Rothschild thuộc Trung tâm khớp ở Đông Bắc bang Ohio đứng đầu đã kiểm tra 688 bộ xương được chôn tại các nghĩa địa trên toàn Italia. Chúng có từ thời kỳ đồ đồng cho tới trận dịch hạch vào các năm 1485 - 1486. Những bộ xương trên được kiểm tra để tìm kiếm các dấu vết ở xương đặc trưng cho viêm khớp, bệnh gút và khuẩn xoắn *Treponema pallidum* – sinh vật gây bệnh giang mai. Khuẩn xoắn *Treponema pallidum* lan truyền chủ yếu qua đường tình dục, triệu chứng ban đầu của bệnh là đau nhức sau đó phát ban, sốt và cuối cùng có thể gây ra mù, liệt và mất trí nhớ. Bệnh để lại sẹo và làm biến dạng xương.

Kết quả cho thấy, không một bộ xương nào ở Italia có dấu hiệu của bệnh giang mai. Bruce Rothschild cho biết: “Trước thời Columbus,

Italia giống như một trinh nữ. Viêm khớp và giang mai không tồn tại”. Kết quả nghiên cứu ủng hộ quan điểm rằng đây là những căn bệnh bắt nguồn từ Tân thế giới. Vậy thì không có lý do gì để không nghi ngờ rằng Columbus và thủy thủ của ông đã bị nhiễm giang mai ở Tân thế giới (châu Mỹ) và sau khi trở về từ Tân thế giới đã phát tán dịch bệnh ở châu Âu.

Nghiên cứu này được các tạp chí chuyên ngành của Mỹ công bố hồi tháng 1/2008, nó đã làm sống lại cuộc tranh luận kéo dài nhiều thập kỷ về nguồn gốc của căn bệnh giang mai, đồng thời cũng đưa ra một bằng chứng thuyết phục nhất từ trước tới nay liên quan tới giả thuyết nhà thám hiểm đầu tiên khám phá ra châu Mỹ đã đem bệnh giang mai vào châu Âu. Kết quả của cuộc nghiên cứu cũng phù hợp với các khẳng định trước đây của giới khoa học rằng: Không có bất kỳ một bằng chứng nào về sự tồn tại của căn bệnh giang mai ở Cựu thế giới (châu Âu, châu Á và châu Phi) trước thời Columbus. Trong khi đó với 687 bộ xương có niên đại từ 400 - 2.000 năm thuộc 8 dân tộc khác nhau ở Tân thế giới mà Rothschild kiểm tra thì dấu hiệu giang mai tồn tại ở nhiều bộ xương có niên đại ít nhất 800 năm. Điều này chứng tỏ

bệnh giang mai đã có mặt ở châu Mỹ sớm hơn rất nhiều so với thời điểm nó xuất hiện lần đầu tiên ở châu Âu.

Một nghiên cứu khác về di truyền học của tiền sử bệnh giang mai do các nhà sinh vật học thuộc ĐH Emory ở Atlanta tiến hành trước đó cũng đã buộc tội người tìm ra châu Mỹ Christopher Columbus. Phân tích cấu trúc gen cây gia hệ của bệnh giang mai cho thấy, họ hàng gần nhất của căn bệnh lây nhiễm này là một loại bệnh xuất hiện ở Nam Mỹ gây ra hiện tượng ghẻ cóc và lây nhiễm do một loại virus tương tự! TS. Kristin Harper, thành viên của nhóm nghiên cứu này cho biết: “Điều mà chúng tôi phát hiện ra là có sự lây nhiễm từ Tân thế giới sang Cựu thế giới và sự lây nhiễm này mới chỉ xảy ra gần đây trong lịch sử loài người”. Kết hợp với dữ kiện đại dịch giang mai đầu tiên trong lịch sử châu Âu bắt đầu vào giữa thế kỷ 15 – trùng với thời điểm Christopher Columbus và đoàn thám hiểm của ông trở về trong vinh quang năm 1495, ta đã có thêm bằng chứng để khẳng định giả thuyết Columbus và các thành viên đoàn thủy thủ của ông là những người vừa có công lớn vừa có tội to!

TOÀ NHÀ SINH THÁI

MẪU THIẾT KẾ CỦA TECHNOPARK- DUBAI VÀ JAMES LAW LÀ MỘT TÒA NHÀ ĐƯỢC XÂY DỰNG GIỐNG HÌNH DÁNG QUẢ ĐỊA CẦU. NÓ THỂ HIỆN CHÂN THỰC NHẤT NHỮNG YẾU TỐ CƠ BẢN CỦA HỆ SINH THÁI CON NGƯỜI ĐANG SỐNG. TÒA NHÀ NÀY HƯỚNG TỚI MÔ HÌNH MÀ Ở ĐÓ, KHÔNG KHÍ THẢI CAC BON, TỰ CUNG CẤP NĂNG LƯỢNG SẠCH VÀ XỬ LÝ CÁC CHẤT THẢI, KHIẾN NÓ TRỞ THÀNH GẦN NHƯ HOÀN TOÀN VÔ HẠI VỚI HỆ SINH THÁI.

Các nhà thiết kế đã lấy hệ sinh thái của trái đất làm ý tưởng và chuyển thể nó thành một khu phức hợp đa chức năng dựa theo các hoạt động của tự nhiên với mục tiêu cung cấp nhà ở, cho thuê văn phòng cũng như là trung tâm mua sắm, giải trí, nhà hàng, khách sạn và du lịch. Tòa nhà này sẽ trở thành một kỳ quan cho công chúng đến tham quan, sống và làm việc; đồng thời cũng trở thành biểu tượng sức mạnh của công nghệ và ý thức bảo vệ môi trường. Đây cũng chính là biểu tượng của Technopark, với tên gọi “Technosphere”, bầu không khí công nghệ.

Technosphere ứng dụng các công nghệ tiên tiến mang lại một môi trường sinh thái không ô nhiễm như hệ thống tự động lọc, tái tạo và cung cấp không khí. Một hệ thống phân phối thông minh cho văn phòng

và khách sạn không chỉ cung cấp ánh sáng cho các hoạt động của con người mà còn sản xuất điện từ năng lượng mặt trời thông qua các tấm pin mặt trời bố trí xung quanh tòa nhà. Bên trong Technosphere sẽ có những khu cây xanh tạo cảnh quan cũng như cung cấp thêm không khí sạch cho các khu vực. Các hệ thống nước tái chế và luân chuyển giảm thiểu sự lãng phí nước của tòa nhà.

Technosphere tọa lạc trên trục của dự án về một thành phố mới của Technopark. Trong tương lai, nó có thể trở thành biểu tượng của Dubai.

Bích Hằng (dịch)

Truyện cực ngắn:

Nghèo phải có chất báo chí

Một học sinh nghèo khó, năm nay thi đỗ đại học, nhưng vì gia đình bần hàn, không sao nộp được học phí. Bố mẹ đi vay khắp nơi không được. Cuối cùng, hai người nông dân thật thà như đếm tìm đến giới báo chí. Có một ký giả nhiệt tình tiếp họ. Nhà báo hỏi: “Con trai bác thi đỗ vào trường đại học nào?”. Họ nói: “Khối thứ ba, trường Tây An...”. Ký giả lẩm bẩm: “Nếu trúng vào đại học Bắc Kinh, đại học Thanh Hoa thì tốt”.

Nhà báo hỏi: “Con trai bác có điểm gì đặc biệt không? Ví dụ như có tàn tật không? Trước đây có chuyện này chuyện nọ không?...”.

Họ đáp: “Con trai tôi chẳng có gì đặc biệt, rất mạnh khỏe, rất ngoan ngoãn ...”.

Nhà báo lẩm bẩm: “Giá con trai của bác đặc biệt hơn thì tốt!”.

Nhà báo hỏi: “Thế thì hai bác vẫn mạnh khỏe chứ?”

Họ đáp: “Hai chúng tôi rất mạnh khỏe!”.

Nhà báo lẩm bẩm: “Trong hai bác nếu có một người thân thể đặc biệt thì tốt!”.

Nhà báo hỏi câu cuối cùng:

– Con trai bác có phải là sinh viên đầu tiên ở làng ta không?

Họ đáp:

– Không phải! Năm ngoái đã có ba cháu thi đỗ!

Nghe xong nhà báo thở dài thườn thượt, nói:

– Cháu không có cách nào giúp các bác, cháu nghĩ tất cả các nhà báo cũng đều không có cách nào giúp đỡ các bác được đâu!

Họ hỏi: “Tại sao thế?”.

Nhà báo nói: “Bởi vì mọi chuyện của các bác đều không có tính chất báo chí!”.

Họ vẫn không hiểu, nhà báo nói:

– Nghèo cũng phải là nghèo có tính chất báo chí thì mới viết được!

Lưu Sa – Lê Huy (dịch)

Mẹo vặt :

Trị mụn trứng cá bằng rau sam

Nước cốt rau sam không chỉ đem lại cảm giác mát dễ chịu cho làn da mà còn khiến các nốt mụn lặn dần. Người bị nám, da mặt đen sạm cũng có thể dùng nó để da sáng hơn.

Rau sam (còn gọi là mã xỉ hiện) có vị chua, tính hàn không độc. Ngoài việc trị giun kim, rau sam còn có tác dụng trị mụn trứng cá:

Rau sam tươi 1 nắm (30- 50 g) rửa sạch, giã nhỏ (hoặc xay nhuyễn), ép lấy nước cốt để riêng, bã để riêng.

Rửa mặt sạch, lau khô.

Dùng bông y tế thấm nước cốt rau sam bôi lên mặt mụn. Có thể bôi nhiều lần trong ngày, cứ khô là bôi tiếp.

Lúc ngủ trưa (hoặc tối), có thể đắp xác và nước cốt rau sam lên mặt để ngủ.

Với cách làm này, làn da bạn không chỉ man mát dễ chịu mà các nốt mụn cũng sẽ lặn dần. Nếu bạn bị nám hay da mặt đen sạm cũng có thể dùng cách trên để có làn da trắng hồng tươi sáng hơn.

Chẩn đoán bệnh qua điện thoại di động

Các nhà khoa học thuộc Phân viện Los Angeles, Đại học California (Mỹ) đã nghiên cứu thành công việc gắn kính hiển vi vào phần mềm điện thoại di động nhằm phát triển điện thoại di động thành công cụ hữu hiệu chẩn đoán chính xác tình trạng bệnh lý của người sử dụng.

Việc cài thiết bị kính hiển vi, điện thoại di động sẽ tự động thông qua phần mềm trong kính hiển vi để truyền thông tin về tình trạng bệnh lý của người sử dụng đến một thiết bị cảm ứng camera có trong di động. Thiết bị cảm ứng này sẽ “đọc” và truyền nội dung thông tin nhận được tới bệnh viện hoặc trung tâm sức khỏe gần nhất. Ngoài ra, phần mềm vi gắn trong di động còn có khả năng kiểm tra trạng thái tế bào máu của người sử dụng.

So với loại kính hiển vi truyền thống, kính hiển vi gắn trong di động có kích thước nhỏ, nhẹ, có thể thu nhận thông tin từ mẫu máu của người bệnh một cách hoàn hảo, đồng thời xử lý thông tin cũng rất nhanh chóng.

Nhiệt độ Trái đất có thể tăng thêm 6° C

Một tổ chức khoa học uy tín khẳng định nhiệt độ trung bình của địa cầu có thể tăng lên tới 6° C nếu các nước không hành động khẩn cấp để giảm lượng khí CO₂ trong khí quyển.

Theo tính toán của của Global Carbon Project, mỗi người dân trên Trái đất đang gián tiếp tạo ra 1,3 tấn carbon thông qua hoạt động tiêu thụ lượng hàng hóa và dịch vụ. Để nhiệt độ Trái đất chỉ tăng thêm 2° C (mức có thể chấp nhận được), mỗi cá nhân phải giảm 0,3 tấn carbon trước năm 2050.

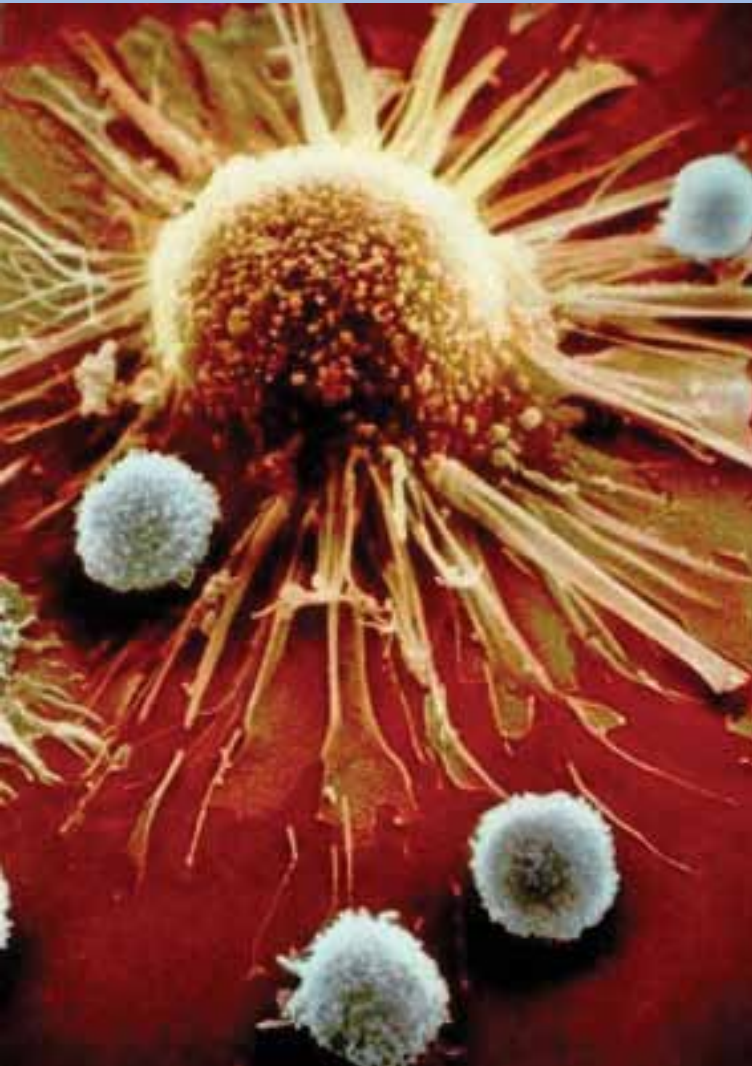

Phát hiện lưới nhện thời tiền sử

Đây là lưới nhện xưa nhất thế giới được phát hiện, các nhà khoa học xác định niên đại của nó chừng 140 triệu năm trước. Khối hổ phách chứa lưới nhện này được một người săn hóa thạch nghiệp dư tìm thấy khi đi tìm hóa thạch khủng long, và nó đã được chuyển đến cho giáo sư cổ sinh học Martin Brasier nghiên cứu.

Những sợi tơ nhện bé tí chỉ dài chừng 1 mm, được lưu giữ trong phần nhựa cây trong suốt đã hóa thạch qua bao năm tháng. Giáo sư Brasier – đang làm việc tại Đại học Oxford – cho rằng, đây là hóa thạch có từ kỷ Phấn trắng, rất hiếm và có thể là cổ xưa nhất.

Phát hiện này còn cho thấy rằng, loài nhện thời xa xưa đã biết dệt những chiếc lưới hình cầu để bẫy côn trùng, sớm hơn rất nhiều so với trước đây người ta từng nghĩ đến. Theo Daily Mail thì nơi phát hiện khối hổ phách ở gần vùng Bexhill, phía đông Sussex, nước Anh. Địa điểm này rất nổi tiếng vì người ta từng phát hiện rất nhiều hóa thạch khủng long ở đây.

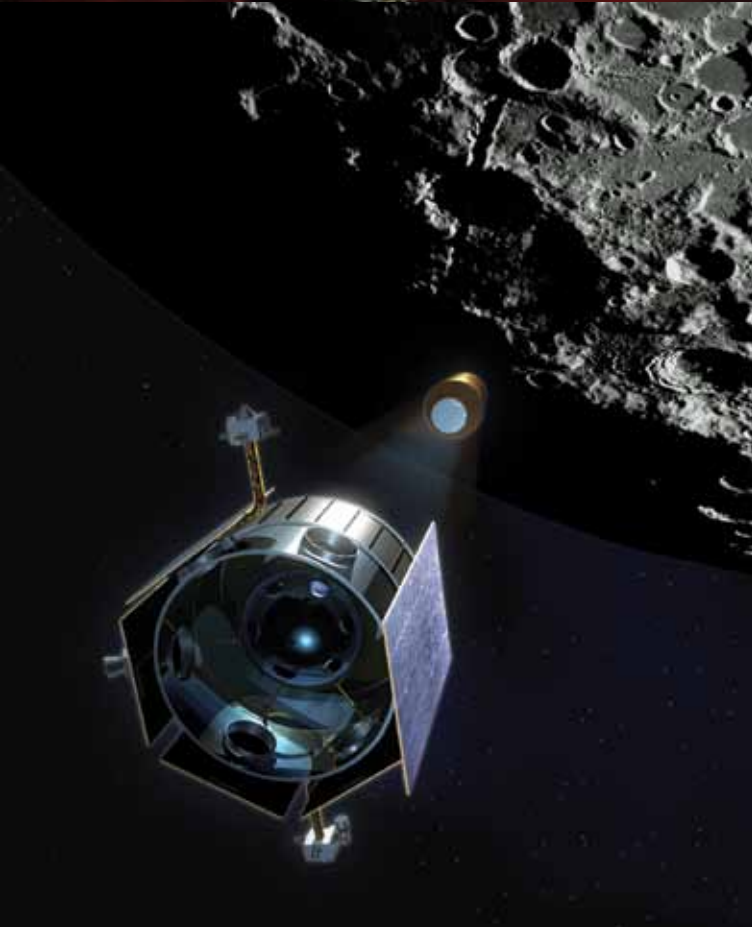

Phát hiện kháng thể mới ngăn truyền nhiễm HIV

Các nhà khoa học thuộc Trung tâm y tế Đại học Duke (Mỹ) vừa phát hiện hai kháng thể 2F5 và 4E10 có cơ chế ngăn chặn sự truyền nhiễm của HIV. Phát hiện này mở ra hướng mới cho công tác điều chế vaccine giúp ngăn chặn hiệu quả sự truyền nhiễm HIV. TS. Munir Alam thuộc phòng nghiên cứu vaccine ở người của Trung tâm y tế Đại học Duke và giáo sư Chenbing thuộc Viện y học Harvard đã hợp tác tiến hành nghiên cứu hai kháng thể 2F5 và 4E10.

Hai kháng trên đều có một cấu trúc protein rất dài do vậy dễ bị Lipid hấp thụ. Các nhà khoa học phát hiện kháng thể muốn tiếp cận thành công vào điểm yếu của HIV, cần phải xâm nhập được vào khu vực màng bao ngoài của HIV có chứa thành phần Lipid.

Các nhà nghiên cứu đã bắt đầu công việc điều chế vaccine có chứa thành phần Lipid. Trong tất cả chức năng của kháng thể này, chính tác dụng mang tính phản ứng của Lipid có trong khu vực màng ngoài HIV là khâu then chốt giúp cho các nhà khoa học điều chế vaccine mới. Hiện tại các nhà khoa học đã bắt đầu tiến hành thí nghiệm trên động vật.

Mặt trăng ẩm ướt

Đó là kết luận của các nhà khoa học Cơ quan Hàng không vũ trụ Mỹ (NASA) công bố vào ngày hôm qua (13-11). Sau vụ công phá thành công xuống một miệng núi lửa ở cực Nam Mặt trăng bằng tên lửa để tìm nước trong tháng trước, họ đã phát hiện ít nhất 25 Gallons nước, tương đương 94,5 lít. Các nhà khoa học tin tưởng những vị trí tìm thấy nhiều nước là ở hai cực của Mặt trăng, nơi có nhiều miệng núi lửa chìm trong bóng tối vĩnh cửu.

Khám phá này là kết quả phân tích sơ bộ dữ liệu từ các quan sát qua camera của tàu vũ trụ LCROSS gửi về sau khi nó phóng tên lửa nặng 2.200kg xuống hố Cabeus có đường kính 100 km ở cực Nam Mặt trăng hôm 9 - 10. Vụ “công phá chị Hằng” tạo ra hố sâu 3 mét và rộng từ 20 - 30 mét, hình thành những cột mây bụi trên bề mặt Mặt trăng. Họ nhận thấy trong đám mây bụi này có nhiều tinh thể băng và hơi nước.

“LCROSS đã phát hiện khoảng 100 kg nước. Có lẽ không sai khi nói Mặt trăng – cô hàng xóm gần nhất Trái đất mà bấy lâu nay giới khoa học xem là khô hạn – ẩm ướt hơn cả sa mạc Atacama (được cho là khô nhất hành tinh xanh) nằm ở phía Bắc Chile và một phần nhỏ ở phía nam Peru”, ông Colaprete nói.

Người

VỀ SÔNG CHÂU, NÚI ĐỘI!

Tôi gặp PGS. NGND Bùi Duy Tân lần đầu vào tháng 9/2002 khi lớp Văn K44 bước vào năm cuối khóa: thầy đi ngang qua dãy nhà G lúc giải lao giữa 2 tiết học, nhìn tôi và hỏi: Có phải anh là người mới viết bài về thi phẩm Nam quốc sơn hà trên tạp chí Thế giới mới?. Tôi đáp “vâng!”, rồi mạnh dạn trả lời một vài câu hỏi thầy nêu xung quanh tiêu chí, nội dung để xác định tác phẩm sớm nhất của văn học trung đại Việt Nam. Tôi nhớ, mình đã dứt khoát “nói không” với nội hàm: “tác phẩm đó phải phản ánh cuộc sống, con người Việt Nam”; bởi nói cho cùng thì Truyện Kiều có “phản ánh cuộc sống, con người Việt Nam” đâu – toàn tên đất, tên người và sự kiện diễn ra ở Trung Hoa những năm “Gia Tĩnh triều Minh”. Thầy kiên trì lắng nghe, hẹn dịp khác trao đổi tiếp.

“Dịp khác” đó, cũng phải 5 năm sau (năm 2007) khi anh Bùi Văn Thái (con trai thầy) tình cờ gặp tôi, dặn: “Lúc nào đến chơi với thầy Tân nhé!”; còn tôi cũng muốn gặp thầy nhân cột mốc 600 năm nhà nước Đại Ngu sụp đổ – để hỏi thêm

thầy về trước tác của họ Hồ. Trong khoảng thời gian 2007 – 2009, hầu như tuần nào tôi cũng hầu chuyện thầy. Không ít tuần, tôi tới luôn vài bạn: vừa rời khỏi nhà thầy lúc chiều thì đến tối, thầy lại gọi điện cho biết: mới nghe đâu đó có bài vở đáng chú ý, nhớ tìm và đem đến cho thầy đọc, mong hiểu thêm thể thái nhân tình. Đây là Hồi ký của 1 vị giáo sư quê làng Cự Khối bên Lâm gia trang; đây tác phẩm của một nhà văn nói về cái thời người nông dân được đưa lên làm thần thánh còn chưa xa mấy nãi; đây là bao cuộc bút chiến trong học giới nổ ra về Truyện Kiều, Lưu hương ký... Tôi đã định sau này có thời gian, sẽ viết thành tập tư liệu cá nhân, kiểu “100 giờ với PGS. Bùi Duy Tân”, hay “PGS. Bùi Duy Tân đã nói...” – bởi biết bao nhiêu kỷ niệm, câu chuyện, con người và sự kiện từng được thầy sẻ chia, hé lộ, khuyên nhủ suốt 2 năm ròng...

PGS. NGND Bùi Duy Tân sinh ngày 20/10/1932 tại huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam. “Không được là con nhà thi thư như người khác” nhưng nhờ được học với những bậc sư biểu lừng danh cũng đồng thời là

trinh hoa trí thức đất nước: Cao Xuân Huy, Đặng Thai Mai... cộng với nội lực bản thân, ông đã “rũ bùn chiêm trũng” đứng dậy, để tới cuối thế kỷ XX, được thừa nhận rộng rãi trong học giới là một nhà giáo – nhà khoa học có uy tín và nghiêm túc về văn học trung đại dân tộc.

Với nền tảng tri thức Hán Nôm vững chắc; trội hơn nhiều bạn bè cùng lứa (PGS. Bùi Duy Tân tốt nghiệp lớp đại học Hán học đầu tiên năm 1968, ông đã đĩnh đạc, tự tin theo dấu người xưa – dù cuốn Tuyển tập của cả đời ông, khá công phu, tâm huyết và đáng giá giải thưởng Nhà nước chỉ trên 800 trang. Nói cho công bằng, ông không phải tí người sắc sảo, góc cạnh kiểu giáo sư Sử học họ Trần; và không phải không có những vấn đề ông tiếp cận từ mấy mươi năm trước, nay đã bị thời gian cùng lớp học trò hậu bối vượt qua... song đằng sau những câu chữ, suy tư ấy, người ta thấy một Bùi Duy Tân miệt mài cày cuốc trên cánh đồng Hán tự, rẽ luống bụi thời gian, nghĩ bằng cái đầu của mình chứ không dựa “hời” theo các “ông A”, “ông B”

nào đó. Vì tự thấy sức người là hữu hạn, không ham lý luận, lập thuyết... nên đối tượng nghiên cứu mà ông hướng đến thường là các tác gia, tác phẩm cụ thể – hợp với sở trường “khảo”, “luận” của bản thân – tuy không “hoành tráng”, “vĩ mô” nhưng xác tín, “giải quyết” được trọn vẹn các yêu cầu đặt ra.

Trước khi thể hiện chủ kiến về một “điểm nhìn” học thuật, bao giờ PGS. Bùi Duy Tân cũng chuẩn bị tư liệu chu đáo, nắm vững lịch sử vấn đề, tôn trọng thành quả lao động của đồng nghiệp – dấu đồng nghiệp là bạn bè cùng trang lứa, thuộc hàng học trò hay các “đóng góp” chẳng phải lớn lao. Ông “ghi công” Vũ Nho; trân trọng “phát hiện miệng” của PGS. Lê Đức Niệm: Hàn Ô chứ không phải Dương Không Lộ là tác giả bài Ngư nhân, chỉ nhận mình theo nghĩa “người đưa tin”; ông Nhớ lại và suy ngẫm về phân kỳ chia đoạn văn học dân tộc đầy chính xác, tinh tế – gián tiếp “đính chính” nội dung nhiều người từng phát biểu. Theo tôi, nên nhìn nhận câu chuyện nguồn gốc văn bản, tác giả bài thơ Nam quốc sơn hà; hai

chữ “Khuê đảo”... mà PGS. Bùi Duy Tân đề cập như những dẫn chứng sinh động cho một thao tác, lễ lối làm việc nghiêm cẩn, minh bạch hóa tư liệu hơn là định danh nó thuộc về phần “đóng góp” của ông. Chẳng phải những gì ông gửi lại với thời gian còn đa dạng, phong phú hơn sao?

Hơn cả những công trình người ta có thể liệt kê theo kiểu “gạch đầu dòng”: tên sách của ông, nhà xuất bản, năm xuất bản..., PGS. Bùi Duy Tân đã để lại một “mẫu” thầy giáo hiếm có đến “từ hôm qua” trong cuộc sống hôm nay: đàng hoàng, thanh thản, đức độ – dấu không phải ông không có lúc cũng “đau đời” và “bất đắc ý” như ai. Có lần, ngồi với tôi, ông đã khóc khi PGS. Sử học Trần Bá Chí gọi điện hỏi mượn cuốn “Lê Thánh Tông – Về tác gia, tác phẩm”. Bởi sinh thời, vị hoàng đế anh minh kia đã thể hiện quyết tâm bảo vệ từng thước sông, tấc núi... vậy mà nhà Mạc và một số triều đại khác lại dâng đất tổ tiên cho ngoại bang.

Cần phải nhắc tới tấm lòng “Ái

ưu vàng vạc trắng in nước” của PGS. Bùi Duy Tân đối với các đồng nghiệp là học trò, thế hệ tiếp nối. Nói theo cách của GS. Nguyễn Quang Ngọc, đâu thiếu những người thầy “bóng trùm thế kỷ”, “che khuất giảng đường” mà ngoảnh lại chẳng thấy học trò; hoặc thầy vừa “nằm xuống”, thiên hạ chẳng biết phía sau, ai người “tiếp bước”...

Thời khắc thầy về đất mẹ Hà Nam, vì công việc riêng, em đã lỡ chuyến xe xuôi miền sông Châu núi Đọi! Thầy cứ yên lòng nằm nghỉ, mỗi khi đời sống văn chương – học thuật có thêm sách vở, tư liệu mới, em vẫn nhớ kiếm tìm và in, chụp cho thầy như một thú tao nhã!

Phạm Võ Thanh Hà

Xẩm

LAM LỮ PHẬN

“CHIỀU BUÔNG TRÊN ĐÊ LA THÀNH/ MÌNH TA VỚI CỎ, MUỐN NGỎ ĐÔI CÂU/ DƯỚI CHÂN LẠI NGẠI CỎ MỀM KÊU ĐAU...” – NHỮNG GIAI ĐIỆU MƯỢT MÀ CÙNG GIỌNG HÁT TÌNH TỬ, THA THIẾT, HOÀ VỚI TIẾNG ĐÀN NHỊ, ĐÀN BẦU, TIẾNG SÁO NỈ NON, RÉO RẮT VANG LÊN TỪ MỘT CHIẾU XẨM BÊN HÔNG CHỢ KHIẾN CHO BAO HỆ LỤY TRONG LÒNG CHỢ TÀN BIẾN. ĐÊM THỨ BẢY NÀY, TÔI LẠI NGƯỢC CHỢ ĐỒNG XUÂN NGHE HÁT XẨM...

Xẩm từ làng “lang thang” ra phố

Hát xẩm là loại hình nghệ thuật dân gian ra đời vào thời nhà Trần, cách đây hơn 700 năm, hiện còn khoảng 400 bài, hầu hết là truyền miệng. Đây là một trong những thể loại hát rong của người Việt thừa xua Thông qua những lời hát, họ bộc lộ tình

thần lạc quan yêu đời, khát vọng vượt qua cảnh ngộ khó khăn và vươn lên kiếm sống bằng lao động nghệ thuật của chính mình. Cũng có thể đó là những lời tự sự về thân phận, về nỗi khổ của những người nghèo khó, những cảnh đời ngang trái. Lại có những chuyện vui nhẹ nhàng hóm hỉnh, những bài châm biếm sâu cay các thói hư tật xấu...

Thực tế trước đây, hát xẩm thường là sinh hoạt trong những dịp nông nhàn, sau hai vụ chiêm, mùa, người nông dân thường mời các nhóm hát xẩm về làng, đến tận nhà để ca hát. Theo nhạc sỹ Thao Giang, Chủ nhiệm Chương trình nghệ thuật dân gian – Hà Nội 36 phố phường, xẩm xuất hiện ở Hà Nội khoảng cuối thế kỷ 19, đầu thế kỷ 20 và rất phát triển. Ở làng quê vì nhiều lý do như chiến tranh loạn lạc, mùa màng thất bát, những người hát xẩm không đủ sống họ buộc phải đi các nơi để hát mưu sinh. Một bộ phận trong số đó đã lên chốn thị thành như Hà Nội để hành nghề kiếm sống. Tàu điện, bến xe, bãi chợ... và các góc phố đông người là môi trường chính cho những nhóm hát xẩm hoạt động. Do vậy, một lối hát mới được hình thành dựa trên lối hát ở chốn thôn quê nhưng nhanh hơn, bóng bẩy hơn để phù hợp với không gian vốn sôi động và phục vụ một lớp người có trình độ học vấn khác.

Ngược xuôi 36 phố phường, những người hát xẩm đã khéo léo lồng ghép những lời thơ được phổ biến thời bấy giờ để làm phong phú thêm câu hát của mình. Đặc biệt là những bài thơ đậm chất dân gian của thi sĩ Nguyễn Bính như “Lỡ bước sang ngang”, “Giăng sáng vườn chè”, “Em đi tỉnh về”... được các nghệ nhân hát xẩm xoan, nên các bài thơ này càng có sức lan tỏa mạnh mẽ. Xẩm không chỉ đứng ở nơi bến tàu, bãi chợ... mà còn đi vào nhiều loại hình diễn xướng dân gian khác như hát ru, dàn nhạc hiệu hoặc xuất hiện cả trong loại hình hát ca trù (xẩm Nhà Tơ)... Tàu điện vốn là một phương tiện giao thông phổ biến ở Hà thành, cùng với tiếng chuông leng keng, những câu hát xẩm càng trở nên gắn bó thân thiết. Chúng ta có thể biết rất rõ điều này khi đọc

những trang viết thật hay của nhà văn Nguyên Hồng trong tác phẩm “Một tuổi thơ văn”. Cũng cái đám đông người vòng trong vòng ngoài, cũng cái tiết trời khắc nghiệt như muôn đời, người ta vừa hết một ngày làm việc kiếm sống mệt nhoài, bên cái cột máy nước nhỏ giọt ngay ngã ba đường, dưới ngọn đèn đường chỉ đủ soi rõ những gương mặt lam lũ, mà lúc đó như rũ bỏ hết những lo toan mệt nhọc, để mà đắm mình vào những làn điệu tỉ tê, tự sự của người xẩm mù hát cùng con hát trẻ con có đôi má bầu bĩnh măng tơ...

Đêm nghe xẩm góc chợ Đông Xuân

Chiếu xẩm nằm ngay xế hông chợ. Đi bộ từ xa, kiếng chân nhìn vào, đám đông cả trăm người đứng ngồi lố nhố. Đã nghe tiếng trống chầu, tiếng nhị lẫn sênh phách rộn rã. Gọi là chiếu xẩm chứ thực ra là một sân khấu với bục nhưng đồ để các diễn viên ngồi, vừa đủ chỗ cho một tay đàn bầu, một nhị, một đàn nguyệt, một trống và hai người hát... đặt ở ngay trước cửa chợ Đông Xuân, một điểm hấp dẫn trong tuyến phố chợ đêm được

mang tên: Chương trình nghệ thuật dân gian – Hà Nội 36 phố phường. Chiếu xẩm diễn ra đều đặn vào tối thứ bảy hàng tuần, do các nghệ sỹ thuộc Trung tâm phát triển nghệ thuật âm nhạc Việt Nam nghiên cứu, tổ chức và biểu diễn.

Người đứng đông quá, tôi không thể chen vào trong khoảng trống trước chiếu xem được. Chỉ thấy loang loáng phát phơ dải áo màu mớ ba mớ bảy. Bóng người múa nhịp nhàng diu theo nhịp sênh, trong tiếng hát mượt mà, níu kéo lạ thường. Tôi đứng khuất sau hàng cột chợ để nghe. Tai nghe đấy, rồi cái chân cũng như vô thức nhịp theo tiếng trống chầu, tiếng sênh phách rộn rã. Chợt lẩn thẩn nhớ tới câu chuyện cha kể ngày trước về những chuyến xe lửa Hải Phòng – Hà Nội, đi chuyến nào cũng gặp những người xẩm hát rong trên tàu. Thường thì là những người khiếm thị, đôi kính đen sụp dưới vành nón rách... và những câu hát buồn buồn mà da diết đeo đẳng khách đi tàu suốt chặng đường dài...

Đêm nay, tôi đứng giữa lòng Hà thành nghe xẩm, tâm thế dường

như khác xưa nhiều lắm. Vẫn còn đó những bộ bà ba diêm bầu màu nâu đất, có cả đôi kính đen cùng guốc mộc... Người người đứng nghe vẫn đông, chả còn cái cột máy nước đầu đường, đòn gánh gác lên hai chiếc thùng nước làm chỗ ngồi thưởng thức... Bây giờ người ta nghe hát xẩm mà dựng la liệt những xe đất tiền xung quanh. Thị thoảng lại giật mình vì tiếng còi xe hơi ở ngoài phố vọng vào. Tự thân môn hát xẩm là thế, ngoài đường, chỉ cần một khoảng trống và một lượng khán giả khiêm tốn. Cứ vậy, tiếng hát xẩm vừa ở góc đường này, thoát cái đã lại vang lên ở mảnh sân đình nhỏ nào đó... cứ như vậy... Có chăng là, những làn điệu xẩm xưa có phần nã nề hơn, tỉ tê hơn, ai oán hơn. Âu cũng là do cái nghèo, cái khó, cái khổ, cái bon chen mưu sinh xoay vần kiếm sống mà sinh ra những làn điệu đó...

Ngọc Linh

VANG VỌNG TIẾNG VIỆT

GIỮA BIỂN HỒ

GIỮA KHU DÂN CƯ NGƯỜI VIỆT SỐNG LÊN ĐỈNH TRÊN MẶT BIỂN HỒ Ở TỈNH SIÊM RIỆP (CAMPUCHIA) MỌC LÊN MỘT NGÔI TRƯỜNG BẰNG GỖ. TRÊN VÁCH TƯỜNG CÓ TẤM BIỂN XANH, SƠN DÒNG CHỮ “TRƯỜNG HỌC VIỆT NAM”. CÓ LẼ ĐÂY LÀ NƠI HIẾM HOI GIỮA MÊNH MÔNG XỨ NGƯỜI CÒN LƯU GIỮ TÀI SẢN CHA ÔNG ĐỂ LẠI CHO NGƯỜI DÂN VIỆT KIỀU TẠI BIỂN HỒ: TIẾNG VIỆT VÀ CHỮ VIỆT...

Nghèo mấy cũng phải giữ chữ tổ tiên!

Trong những ngày “lang thang” trên đất nước láng giềng, chúng tôi sống nhờ trong một gia đình gốc Việt. Cả nhà ông có 9 người còn thì duy chỉ 1 người không nói sõi tiếng Việt. Gia đình ấy quê gốc ở An Giang, dù đã xa quê mấy chục năm nhưng vẫn giữ được rất nhiều nét sinh hoạt truyền thống của người Việt. Ông chủ gia đình đã khoe với tôi về 3 cuốn từ điển tiếng Việt to và dày mua ở Phnom Penh nhiều

năm trước để cho cả nhà cùng học tiếng Việt. “Dù sống ở đâu, tôi vẫn là người Việt Nam nên nói tiếng Việt là nghĩa vụ và trách nhiệm. Dù hoàn cảnh nào, dù nghèo mấy cũng phải để các con không quên tiếng mẹ đẻ, đó là phương châm sống của tôi...” – ông chủ nhà tâm tình và đưa mắt nhìn ra xa xăm sóng nước.

Tông-lê Sáp (Biển Hồ) là một hồ nước ngọt lớn nhất Đông Nam Á, mùa nước cạn diện tích hồ là 3.000 km², nhưng mùa nước lên diện tích hồ lên

tới 10.000 km². Lúc đó 5 tỉnh, thành giáp Biển Hồ, nước ngập mênh mông. Chúng tôi đến Biển Hồ đúng vào mùa nước cạn nên lòng hồ có chỗ mực nước chỉ sâu khoảng một mét. Nước trên Biển Hồ nơi bà con Việt kiều đang sinh sống đỏ ngầu màu đất. Thế mà nước dùng cho nấu ăn và sinh hoạt đều múc từ dưới hồ lên sau khi đã đánh một chút phèn. Người dân trên Biển Hồ mỗi năm chỉ được đánh bắt cá từ tháng 10 năm trước đến tháng 6 năm sau. Bốn tháng còn lại là mùa sinh sản của thủy sản phải neo thuyền gác lưới.

Từ bến nước Chông Khơ-ria, chúng tôi ngồi thuyền máy đi khoảng 3 km thì đến lớp học. Gọi là Ấp nhưng không phải ở trên cạn mà là một cụm dân cư gồm ngư dân người Khơ-me và người Việt sống lênh đênh trên các chiếc thuyền trên Biển Hồ. Người Việt tại Ấp 7 có 364 hộ gồm 1.944 người, có khoảng 200 cháu đang học từ lớp 1 đến lớp 4. Trong đó 20% số cháu không được đi học vì hoàn cảnh gia đình quá khó khăn. Gọi là ngôi trường chứ thực chất chỉ là một căn nhà bè nổi trên mặt nước. Bên trong chỉ vồn vện 1 gian học, có đủ bàn ghế cho 40 em. Trường có 4 lớp học tiếng Việt, tương ứng với lớp 1, 2, 3, 4. Mỗi lớp các em học 2 tiếng rưỡi, chỉ gồm môn toán, văn và lịch sử...

Tâm tư những người gieo chữ!

Mọi người Việt ở Ấp đều rất quý ông Nguyễn Văn Đây (tức Sáu Đây), Chủ tịch Hội Việt kiều Ấp 7 đã bỏ nhiều công sức để các cháu có được “Nhà trường”. Ông vốn sinh ra trong một gia đình ba đời người Việt sống trên mặt nước. Với niềm khao khát lưu truyền cội nguồn cho con cháu người Việt tại Biển Hồ, ông đã xin Lãnh sự quán Việt Nam tại Bát Tam Bang giúp đỡ kinh phí cất một chiếc nhà bè làm trường học. Nhờ đó, người Việt nơi đây đã có một ngôi trường học để lưu truyền cái mà họ quý nhất: chữ Việt...

Bước vào lớp học, chúng tôi được

các em học sinh đứng dậy chào rất ngoan ngoãn. Trên bàn các em là những quyển tập trắng do các đoàn du lịch tặng. Một thầy giáo già vội đặt quyển toán lớp 2 xuống bàn để cùng chào khách. Quyển sách giáo khoa đã cũ nát được nâng niu như báu vật, vì đây là phương tiện giảng dạy quý giá của các thầy. Tôi liếc nhìn lên tường, một chiếc khung hình treo dòng chữ: “Tôi tên Trần Văn Tư, sinh năm 1937. Tôi tình nguyện sang Biển Hồ Campuchia để dạy học từ thiện cho con em Việt kiều, để cho con em nhớ lại nguồn gốc của cha ông chúng ta”. Đó dường như là lời thề của ông giáo già tên Tư, xuất thân từ tỉnh Tây Ninh. Ông sang đây đã nhiều năm, từ khi có trường học của ông Sáu cất trên Biển Hồ...

Chúng tôi còn được biết, bên cạnh thầy Tư, còn một giáo viên trẻ tên Nguyễn Văn Minh, mới 23 tuổi, cũng tình nguyện từ Tây Ninh sang Biển Hồ giảng dạy miễn phí cho các em. Các thầy bảo kiểu bào ở đây làm gì có tiền, một năm đánh bắt cá từ tháng 10 đến tháng 6 năm sau, còn lại thì nghỉ ngơi để cá nở đẻ. Số cá đánh bắt được thì đem vào bờ bán, mua quần áo hay đồ dùng thiết yếu cho gia đình. Tôi hỏi các thầy dạy miễn phí lấy gì mà xài. Thầy Minh trả lời rất hóm hỉnh: “Nhờ

bà con Biển Hồ nuôi. Sống trên mặt nước chỉ cần ăn cá Biển Hồ, uống nước Biển Hồ, ngủ nhà bè, áo đủ mặc là được rồi, đâu có nhu cầu thời trang hay xe cộ gì đâu”.

Chúng tôi rời Biển Hồ, mỗi người một tâm trạng, nhưng có chung một niềm tự hào rằng: dù ở đâu, người Việt Nam mình vẫn sống đoàn kết, đùm bọc lẫn nhau và luôn hướng về cội nguồn. Đó là đạo lý muôn đời của dân tộc Việt Nam.

Ngọc Kiều Trang

BÂNG KHUÂNG

TRƯỚC NGƯỠNG CỦA NGHỀ

“KHI ĐI LÀM RẤT KHÁC, ĐÔI KHI CĂNG THẲNG TỚI MỨC MUỐN NỔ TUNG TRƯỚC SỨC ÉP CÔNG VIỆC...” – NGUYỄN THỊ THU HUYỀN, CÔ SINH VIÊN NĂM CUỐI KHOA BÁO CHÍ VÀ TRUYỀN THÔNG, TRƯỜNG ĐHKHXH&NV SAU MỘT THỜI GIAN ĐI LÀM THÊM ĐÃ TÂM SỰ NHƯ VẬY...

Hương Giang

Nhập cuộc mới biết!

Bắt đầu đi làm thêm cho một công ty truyền thông từ kỳ 2 năm học thứ ba, công việc cụ thể của Huyền là lên kế hoạch và tổ chức sự kiện. Cô xác định mục tiêu cho mình đi làm để tạo thêm các mối quan hệ mới, tích lũy kinh nghiệm đồng thời cũng là để trang trải những khoản chi tiêu không tên của đời sống sinh viên. Huyền cho biết: “Tiền lương không cao, khoảng 1 triệu đồng/tháng vì mình làm part time nhưng quan trọng là được va chạm, biết được công việc của một nhân viên truyền thông là như thế nào sau này ra trường sẽ dễ hòa nhập...”. Trên thực tế, ở giảng đường những kiến thức mà Huyền được học về PR chỉ gói gọn trong 2 tín chỉ. Huyền

biết được một cách sơ lược nhất về PR như viết một thông cáo báo chí như thế nào, lên kịch bản cho một chương trình ra sao... và điều đó có vẻ còn thiếu khá nhiều so với những gì thực tiễn công việc yêu cầu. Khi bước vào môi trường làm việc chuyên nghiệp ai cũng có phần việc riêng của mình. Một nhân viên dù là sinh viên làm thêm thì cũng được giao việc rõ ràng, nếu làm không tốt sẽ bị khiển trách thậm chí là bị cắt hợp đồng. Đó là còn chưa kể tới sự cạnh tranh của các nhân viên khác. Những kiến thức từ lý thuyết trên giảng đường chỉ là tiền đề cho chúng ta hiểu cái mà mình đang học là cái gì còn làm nó như thế nào lại tùy thuộc vào mỗi sinh viên khi ra ngoài va chạm với nghề và làm nghề thật sự. Điều mà

ai cũng hiểu đó là khi học cần phải được thực hành ngay, chỉ có như thế lý thuyết mới phát huy được hết giá trị của nó. Khi được thực hành mỗi sinh viên có thể nhận thấy mình mạnh ở điểm nào và yếu ở điểm nào từ đó mới có thể phát triển, bổ sung hoàn thiện mình. Mặc dù vậy cơ hội cho sinh viên được học và hành là quá ít. Chỉ có những sinh viên nào năng động tự kiếm được việc làm ngay trong quá trình đi học mới có cơ hội thực hành những điều mà mình đang học.

Ứng xử trước việc

Bạn sẽ làm gì khi được tòa soạn giao cho một công việc là khảo sát và viết bài về tình trạng nhà nghỉ trong đêm 20/10 (ngày phụ nữ Việt Nam) khi bạn là một nữ sinh đang rất bận rộn với bài tập trên lớp và cả ngày hôm sau bạn phải trực tin tại tòa soạn? Nếu đứng trên góc độ bạn là một phóng viên bạn sẽ phải tiếp cận các nhà nghỉ, chụp ảnh, phỏng vấn nhân vật thậm chí phải vào vai một người cần thuê phòng để lấy được thông tin... nhưng bạn mới chỉ là sinh viên tập nghề chưa có thể phóng viên, không có giấy giới thiệu, nhắc đến nhà nghỉ còn thấy đỏ mặt... Bạn thấy không tự tin với đề tài này, bạn xin rút và ngay sáng hôm sau bạn nhận được thông báo nghỉ hợp đồng (trước đó bạn đang trong quá trình thử việc 2 tuần tại tòa soạn). Đến khi bình tĩnh lại bạn mới nhận ra đó có khi chỉ là một chiêu thử việc của tòa soạn xem bạn có đủ năng lực, đủ nhiệt tình dành cho công việc hay không. Có thể bạn cũng đi khảo sát và không thể viết được một bài nhưng bạn đã dám nhập cuộc. Nếu bạn xin rút đề tài thì cơ hội của bạn đã khép lại và nó dành cho một người khác xứng đáng hơn.

Như vậy, sinh viên rất thiếu kỹ năng làm việc, kỹ năng giao tiếp, ứng xử trong nghề. Đi làm hoàn toàn khác đi học. Có thể nghĩ học khi không thích đi nhưng không thể nghĩ làm dù có không thích đến

mấy. Đi làm cần một sự nghiêm túc, tôn trọng nghề nghiệp mình đang theo đuổi đó cũng chính là tôn trọng bản thân mình và tôn trọng đồng nghiệp. Để trau dồi những kỹ năng trên, chỉ có đi vào thực tế sinh viên mới có thể đúc rút ra bài học cho mình. Tuy hiện nay đã xuất hiện nhiều trung tâm dạy kỹ năng mềm nhưng dù sao đó cũng chỉ là lý thuyết mà cuộc sống thì muôn màu. Để sớm trưởng thành sinh viên phải vận động, phải tự thân trải qua, phải va chạm, phải vấp ngã, phải tự đứng lên... như thế mới có thể đáp ứng được nhu cầu của những môi trường làm việc chuyên nghiệp.

Vị trí của người chỉ đường

Giảng viên là người định hướng cho sinh viên. Khi còn ngồi trên ghế nhà trường điều mà mỗi sinh viên đều mong mỏi đó là có cơ hội được cọ xát với thực tế. Điều này nhiều khi lại do chính giảng viên tạo cho sinh viên của mình. Chẳng hạn như với sinh viên chuyên ngành Báo chí và Truyền thông thì việc tổ chức một số

buổi nói chuyện với các Tổng Biên tập, Phó tổng biên tập, đại diện của các công ty truyền thông... sẽ mang lại cái nhìn đa diện hơn về ngành nghề cho họ đồng thời giúp họ có mối liên hệ với các tòa soạn, công ty để thực tập, viết bài cộng tác. Hay như với sinh viên Khoa Công tác xã hội đã thực sự được làm việc khi tham gia vào chương trình điều tra dân số ngay đầu năm học 2009-2010. Hoặc một số trường hợp các bạn được giảng viên giới thiệu cho những công việc làm thêm gắn với chuyên ngành được đào tạo. Đó là những cơ hội tốt cho việc trau dồi kỹ năng đồng thời để giúp các bạn dễ dàng có định hướng về việc làm sau khi tốt nghiệp.

Tất cả những điều như chúng tôi đã nói trên đây dù đã diễn ra nhưng đa phần còn rất lẻ tẻ và chưa thường xuyên. Sinh viên cần nhiều hơn nữa những cơ hội được thực hành thật sự nghiêm túc có như vậy họ mới có đủ tự tin ra trường và tạo lập cho mình một sự nghiệp.

THIẾU VIỆC HAY THIẾU NGƯỜI

CON SỐ THỐNG KÊ MỚI NHẤT (THÁNG 2/2009) CỦA BỘ GD&ĐT CHO HAY, HIỆN CÓ 37% SINH VIÊN TỐT NGHIỆP KHÔNG TÌM ĐƯỢC VIỆC LÀM. TRONG KHI ĐÓ, ĐẠI DIỆN MỘT SỐ CÔNG TY LỚN NHƯ TƯ VẤN VÀ ĐÀO TẠO NHÂN LỰC L&A HAY INTERFLOOUR VIỆT NAM LẠI NHẬN XÉT: “CHÚNG TA KHÔNG THIẾU VIỆC LÀM MÀ ĐANG THIẾU NGƯỜI LÀM ĐƯỢC VIỆC”...

Dại dẳng nghịch lý

Tại sao lại có nghịch lý này? Theo bà Phạm Thị Mỹ Lệ – Giám đốc Công ty Tư vấn và Đào tạo Nhân lực L&A thì chương trình đào tạo đại học ở ta không theo kịp sự phát triển của xã hội, không đào tạo ra người có thể làm được việc ngay. Do vậy, sinh viên mới ra trường thiếu quá nhiều kỹ năng để làm việc, đặc biệt các kỹ năng “mềm” như tư duy phân tích, tổng hợp, thuyết trình, giao tiếp hay làm việc đồng đội... Còn bà Nguyễn Thu Giao, Giám đốc Nhân sự Công ty Interfloour Việt Nam khi phát biểu trên báo Tiền phong đã đánh giá: “Kỹ năng của sinh viên hiện nay là con số 0. Thiếu kiến thức, yếu kỹ năng, thiếu tự tin hoặc tự tin thái quá, ứng xử ngớ ngẩn, vụng về, mơ hồ về mục tiêu nghề nghiệp đã khiến không ít bạn trẻ đánh mất điểm trước các nhà tuyển dụng”.

Thực tế đó cho thấy thời đại ngày nay không chỉ dừng lại ở kỹ thuật công nghệ mà đang chuyển sang thời đại của kỹ năng nhất là kỹ năng mềm. Kỹ năng là khả năng bạn thực hiện một công việc nhất định trong một khoảng thời gian và không gian nhất định. Những kỹ năng như: Tư duy sáng tạo, đặt mục tiêu, tạo động cơ, quan hệ giao tiếp ứng xử, lãnh đạo, học hỏi, lắng nghe, thương lượng, thuyết trình và diễn giải ý tưởng, đảm bảo tính hiệu quả, phát triển cá nhân trong công việc, giải quyết nhanh vấn đề, tìm giải pháp, lòng tự tôn về bản thân, làm việc theo đội. Đó là những kỹ năng cơ bản mà một người lao động bình thường nhất cần có để phát triển bản thân và hòa nhập được với môi trường làm việc thực tế.

Chìa khóa thành công

Làm thế nào để khám phá ra được những kỹ năng tiềm ẩn của bản thân và tận dụng chúng một cách có hiệu quả? Để giải đáp thắc mắc này của nhiều bạn tân cử nhân, chúng tôi sẽ đưa ra danh sách

những tính cách “mềm” đặc trưng nhất và cách thức để hoàn thiện chúng.

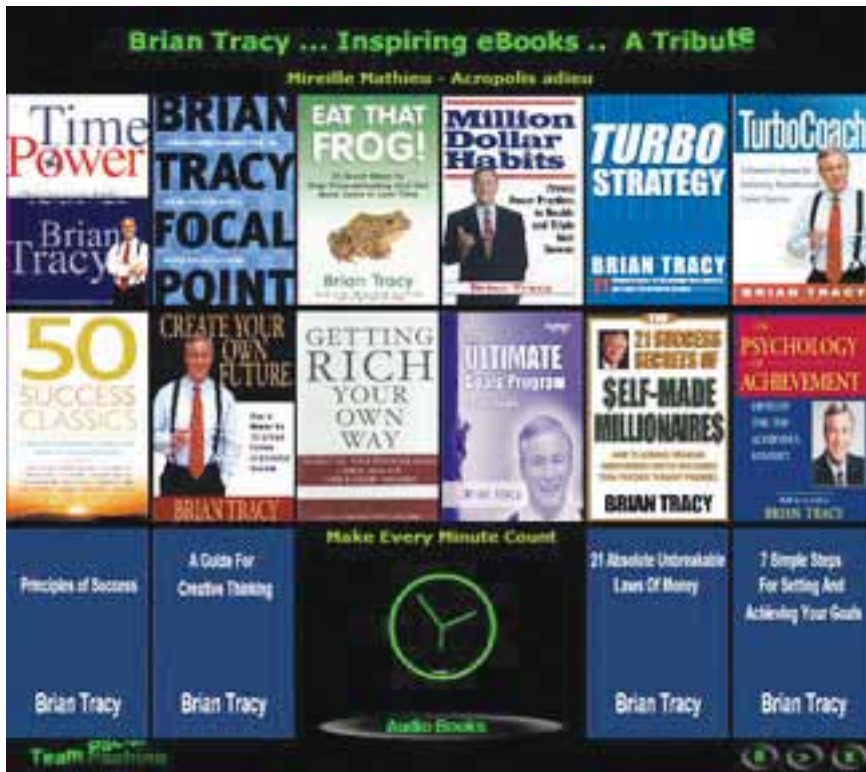
Quan điểm lạc quan: Ở nơi làm việc, cách nghĩ lạc quan có thể giúp bạn phát triển trên một chặng đường dài. Chia khóa để có một thái độ lạc quan là bạn giải quyết một sự trở ngại hay thách thức như thế nào khi gặp phải.

Hòa đồng với tập thể: Các nhà tuyển dụng rất thích những nhân viên thể hiện được khả năng làm việc tốt trong tập thể. Hòa đồng với tập thể không chỉ có nghĩa là có tính cộng tác mà còn thể hiện được khả năng lãnh đạo tốt khi có thời điểm thích hợp.

Giao tiếp hiệu quả: Kỹ năng giao tiếp tốt là một thế mạnh đối với bất cứ ai trong công việc. Giao tiếp là phương tiện cho phép bạn xây dựng cầu nối với đồng nghiệp, thuyết phục người khác chấp nhận ý kiến của bạn và bày tỏ được nhu cầu của bạn.

Thái độ tự tin: Trong hầu hết các trường hợp, khi bạn muốn gây ấn tượng với một ai đó, sự tự tin là một thái độ rất hiệu quả. Trong khi sự khiêm nhường khi bạn nhận được lời tán dương là rất quan trọng thì sự thừa nhận thế mạnh của mình cũng quan trọng không kém.

Không ngừng sáng tạo: Bạn có thể đang phải làm một công việc chán ngắt, buồn tẻ, hãy cố gắng khắc phục nó theo cách hiệu quả hơn.

Thừa nhận và học hỏi từ những lời phê bình: Đây là một trong những kỹ năng mang tính thử thách nhất, và cũng chính là kỹ năng gây ấn tượng nhất đối với người tuyển dụng. Hãy nhận thức xem bạn thử thể như thế nào khi phản ứng trước những lời nhận xét tiêu cực.

Thúc đẩy chính mình và dẫn dắt người khác: Một điều rất quan trọng đối với nhà tuyển dụng là làm sao để biết được bạn có là người năng động và hay đề ra các sáng kiến hay không? Điều này có nghĩa là bạn liên tục tìm ra những giải pháp mới cho công việc của mình khiến cho nó hấp dẫn hơn thậm chí đối với cả những công việc mang tính lặp đi lặp lại.

Đa năng: Ở công sở ngày nay, một nhân viên tốt là một nhân viên có khả năng kiêm nhiệm thêm một số công việc khác, hay nhiều dự án cùng một lúc. Liệu bạn có thể theo dõi được tiến trình của các dự án khác nhau hay không? Bạn có biết lựa chọn để ưu tiên những việc quan

trọng nhất không? Nếu có thể, bạn được gọi là người đa năng.

Có cái nhìn tổng quan: Có cái nhìn tổng quan về công việc có nghĩa là có khả năng xác định được các yếu tố dẫn tới thành công. Điều này cũng có nghĩa là nhận ra các nguy cơ tiềm ẩn và thời điểm nó xảy ra.

Trong khi khám phá và xây dựng những kỹ năng

“mềm”, bạn không nên bỏ qua những kỹ năng “cứng”. Chia khóa dẫn đến thành công thực sự là bạn phải biết kết hợp tất cả những kỹ năng này. Đến đây, người viết chợt nhớ đến thông điệp mà Chủ tịch Quốc hội Hàn Quốc Kim Hyong O đã chia sẻ với các bạn sinh viên ĐHQGHN dịp giữa tháng 11/2009 vừa rồi, xin dẫn ra thay cho lời kết: “Tôi quan niệm rằng sự may mắn không bao giờ đến với những ai chưa sẵn sàng. Các bạn hãy nỗ lực học tập và hãy sẵn sàng để sự may mắn luôn ở bên cạnh, hãy trở thành chủ nhân tương lai của chính mình, nhất định các bạn sẽ thắng lợi...”.

Káp Long – Tả Minh

Sống ĐỂ YÊU THƯƠNG & CHIA SẺ

“EM NGHĨ TRÁCH NHIỆM HỌC TẬP TỐT LÀ NHIỆM VỤ QUAN TRỌNG HÀNG ĐẦU CỦA SINH VIÊN MỌI THỜI. NHƯNG ĐIỀU QUAN TRỌNG HƠN LÀ HỌC TẬP ĐỂ CÓ THỂ ĐÓNG GÓP GÌ CHO CUỘC SỐNG? NGOÀI VIỆC HỌC ĐỂ CÓ MỘT VỊ TRÍ LÀM VIỆC TỐT, XÂY DỰNG MỘT CUỘC SỐNG ĐẦY ĐỦ CHO BẢN THÂN THÌ CÁC BẠN TRẺ CẦN CÓ THAM VỌNG SẼ ĐÓNG GÓP TÀI NĂNG, KHẢ NĂNG SÁNG TẠO CỦA MÌNH CHO SỰ PHÁT TRIỂN CỦA NGÀNH NGHỀ, CÔNG VIỆC MÀ MÌNH THEO ĐUỔI, VÌ LỢI ÍCH VÀ SỰ PHÁT TRIỂN CHUNG CỦA XÃ HỘI...”
– TRẦN THỊ GÁM SINH VIÊN K52 KHOA TÂM LÝ HỌC, NGƯỜI VỪA ĐĂNG QUANG DANH HIỆU HOA KHÔI TRƯỜNG ĐHKHXH&NV 2009 CHIA SẺ...

Cuộc thi năm nay đề cao vẻ đẹp của trí tuệ, tài năng, những ý tưởng đóng góp cho cộng đồng của các nữ sinh, vậy những tiết mục mà Gấm mang đến cuộc thi có bám sát vào những tiêu chí trên ?

Em nghĩ slogan chính của cuộc thi năm nay: Sắc đẹp

vi cộng đồng rất hay vì đã khẳng định được một quan niệm là vẻ đẹp chỉ có giá trị và được tôn vinh khi nó góp phần xây dựng, thúc đẩy những lợi ích chung của tập thể. Nói cách khác, người đoạt giải của cuộc thi không chỉ có vẻ đẹp ngoại hình mà còn phải có tấm lòng nhiệt thành, biết hành động vì những giá trị và quyền lợi chung của cộng đồng, của xã hội. Trong phần thi ý tưởng vì cộng đồng, em đề xuất ý tưởng thành lập câu lạc bộ nữ sinh Trường ĐHKHXH&NV. Đó là ý tưởng không quá khó để thực hiện, sẽ đem lại quyền lợi thiết thực cho các bạn nữ sinh của nhà trường. Câu lạc bộ sẽ là địa chỉ giúp các bạn gái trao đổi thông tin, cùng nhau chia sẻ và nâng cao nhận thức bản thân về mọi mặt, là nơi các bạn được tạo điều kiện để có thể bộc lộ khả năng và đóng góp sức mình cho các hoạt động chung... Trong phần thi tài năng, em chọn diễn hài kịch với mong muốn đem lại cho khán giả sự vui vẻ, thoải mái. Em rất vui vì đó là 1 trong 5 tiết mục tài năng được trình diễn tại đêm chung kết. Các phần thi trang phục dạ hội và áo dài thì thực tế, em cũng không có nhiều điều kiện để chọn lựa lắm. Nói chung, em cố gắng chọn

những bộ đẹp và phù hợp với tiêu chí cuộc thi cũng như phong cách của nữ sinh trong một trường đại học.

Câu hỏi ứng xử của bạn là về một vấn đề khá nhạy cảm đó là sống thử trong sinh viên. Bạn có hài lòng về câu trả lời của mình?

Với em, đây là một câu hỏi hay và là một vấn đề xã hội gây nhiều dư luận hiện nay. Sống thử là hệ quả tất yếu trong quá trình phát triển của xã hội hiện đại. Em nghĩ nó có cả mặt tích cực và tiêu cực. Nó có mặt tích cực khi giúp các bạn trẻ tìm hiểu về nhau trước khi chính thức bước vào cuộc sống gia đình. Nhưng ảnh hưởng tiêu cực của hiện tượng trên lại rất lớn với cả cá nhân và xã hội. Đây là lối sống xuất phát từ phương Tây và rất mâu thuẫn với truyền thống văn hoá Á đông, do đó chưa nhận được sự đồng tình của xã hội. Với cá nhân, nếu không có kiến thức và bản lĩnh, sống thử sẽ dẫn đến những hệ lụy về cả tinh thần và thể xác. Ví dụ như hiện tượng có thai khi còn trẻ tuổi, các bạn gái sớm phải từ bỏ ước mơ học hành và sự nghiệp để bước vào cuộc sống gia đình khi không có sự chuẩn bị đầy đủ cho tương lai; hiện tượng khủng hoảng tâm lý như sợ yêu, lười yêu, suy nghĩ tiêu cực về tình yêu khi bị đổ vỡ tình cảm sau khi sống thử... Đặc biệt, một hiện tượng hay gặp trong các bạn trẻ là sống thử dễ làm cho cá nhân đánh mất sự lãng mạn cần thiết trong tình yêu, trong khi đó lại dễ đánh đồng tình yêu với tình dục đơn thuần. Nói chung, các bạn trẻ nên có kiến thức xã hội và kiến thức tâm sinh lý cần thiết đủ để hiểu hiện tượng này và có quyết định sáng suốt cho hành động của mình. Quan trọng là các bạn phải có lối sống tích cực và biết hướng tới tương lai.

Theo bạn, sinh viên trong quá trình học đại học phải tích lũy cho mình những kiến thức và kỹ năng gì ?

Tất nhiên là sinh viên phải có kiến

thức chuyên ngành tốt, nhưng bên cạnh đó, các kỹ năng mềm cũng là những yếu tố cực kỳ quan trọng để có thành công trong công việc. Đó là kỹ năng giao tiếp, kỹ năng thuyết phục, kỹ năng lắng nghe, kỹ năng lập kế hoạch, kỹ năng làm việc nhóm... mà có thể bạn không có cơ hội rèn luyện trong khi học...

Câu hỏi cuối, bạn có thể bàn luận gì về một vấn đề xã hội khá "hot" hiện nay là xu hướng muốn thể hiện cá tính và thể hiện cái tôi của giới trẻ, nhưng với nhiều hình thức gây shock ?

Đúng là hiện nay trong xã hội có những hiện tượng đó. Đài báo nói nhiều đến các vụ việc tự rạch tay chân vì thích thôi, tự tung ảnh mát mẻ trên blog, đưa ra những tuyên ngôn gây sốc về tình yêu, tình dục... Và người ta cũng tranh luận rất nhiều là các bạn trẻ nên hay không nên có những hành động ấy? Phải thừa nhận là xã hội hiện đại ngày càng phát triển thì các cá nhân, đặc biệt là các bạn trẻ ngày càng muốn thể hiện cái tôi của mình, thậm chí muốn bút phá ra khỏi những suy nghĩ định kiến quen thuộc của xã hội. Muốn khẳng định bản thân là nhu cầu chính đáng, tuy nhiên, khẳng định bằng cách nào và phải trên cơ sở mọi người nhìn nhận điều đó ra sao? Cần có những quy tắc nhất định trong lối sống của mình, đó là dù làm gì thì làm cũng không được gây những ảnh hưởng tiêu cực đến mọi người. Mỗi người có quyền lựa chọn cách sống nhưng hãy có những lựa chọn sáng suốt nhất...

Thanh Hà (thực hiện)

SINH VIÊN “nghiên” GAME

DÍNH VÀO LÀ DỄ NGHIỆN, NGHIỆN RỒI SẼ ĐẦU TƯ CẢ THỜI GIAN VÀ TRÍ LỰC ĐỂ CHƠI, CÁC TRÒ CHƠI ĐIỆN TỬ VÔ TÌNH ĐÃ TRỞ THÀNH “THUỐC PHIÊN” ĐỐI VỚI MỘT BỘ PHẬN SINH VIÊN. ĐÃ CÓ KHÔNG ÍT BẠN TRẺ PHẢI TRẢ GIÁ ĐẮT SAU NHỮNG NGÀY ĂN, NGỦ BÊN MÁY CHƠI ĐIỆN TỬ, ĐÃ CÓ RẤT NHIỀU BÀI HỌC ĐƯỢC RÚT RA NHƯNG VẪN CÒN ĐÓ NHỮNG BẠN “NHẢM MẮT” LAO VÀO VẾT XE ĐỒ...

"Cày đêm", ngủ ngày và bỏ học

Đồng hồ chỉ 12 giờ trưa nhưng Đặng Quang Minh (sinh viên Trường ĐH Xây dựng) vẫn say giấc trong chăn. Đó là kết quả của trận để chế online suốt một đêm dài, Minh phải kiên cường thức để chiến đấu cho tương lai ảo của mình bằng những trận tranh hùng kịch

liệt, bảo vệ làng mạc, xây nhà, sắm vũ khí... Mỗi tháng gia đình phải gửi cho Minh 1,5 triệu đồng để lo tiền nhà ở và tiền sinh hoạt. Vậy nhưng mới đầu tháng nhận tiền, cầm chưa kịp nóng tay được vài hôm, cậu đã “phải đem đầu tư” để giữ vị trí của mình trong thế giới ảo. Mỗi ngày Minh thường dành khoảng 11 giờ chơi game, mỗi giờ mất khoảng 3.000 – 5.000 đồng tùy theo từng trò chơi, tính sơ sơ mỗi tháng cậu cũng tiêu vào trò này không dưới 1 triệu đồng. Tiền ăn chưa tính, tiền nhà chưa trả, hết tiền lại vay bạn hoặc chơi chịu tích cóp rồi trả dần. “Bố mẹ ở tận Bắc Kạn nên học ở dưới này mình có thể tự định đoạt tất cả miễn sao điều tiếng đừng vọng về tới quê là được...” – cậu tuyên bố một cách không giấu giếm. Cũng giống Minh, Đoàn Văn Giang (sinh viên Trường ĐH Mở – Địa chất) vốn “nghiện” game từ nhỏ. Đỗ được đại học về Hà Nội đối với cậu là một cơ hội không gì tốt bằng để thỏa chí tự do vẫy vùng. Thời gian

Giang dành cho game nhiều hơn thời gian lên giảng đường, chú chưa nói gì đến thời gian tự học. Một ngày cậu đầu tư không dưới 10 tiếng để “cày” game. Ban ngày chiến đấu bị thua, tối đến lại tiếp tục hện nhau để trả đũa thù đêm suốt sáng...

"Thiên đường" của game thủ

Đặt chân vào một quán Net có biển là Game online siêu tốc trên đường Nguyễn Trãi cạnh cổng Trường ĐH Sư phạm Nghệ thuật Trung ương vào buổi chiều, tôi không khỏi kinh ngạc khi chứng kiến cảnh tượng: Trong căn phòng hẹp chừng 30 m², có không dưới 25 thanh niên đang cắm đầu vào màn hình vi tính như để giải tỏa cơn khát. Hỏi một cậu rằng, đã ngồi “cày” như thế này lâu chưa, chúng tôi nhận được câu trả lời không lấy gì làm vui vẻ: “Ngồi từ sáng, hỏi làm gì?”. Tôi tò mò thêm: “Thế không ăn gì à?” – “Cần gì, uống nước là được, đang chiến đấu với thằng bạn, nó đánh giỏi quá bỏ về nó lại khinh mình. Tối về ăn một thể!”. Tôi bắt chuyện tiếp và biết được cậu ta đang học ở Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông. “Muốn có máy thì phải đợi lâu lâu đấy! Giờ này thường dành cho những khách quen!” – người chủ quán hất hàm nói. Tôi gắng hỏi về giá cả thì được biết bình thường là 5.000 đồng/giờ, chơi lâu sẽ giảm xuống còn 4.000 đồng/giờ, nếu ngồi qua đêm sẽ có bán đồ ăn nhẹ kèm theo.

Tại quán Play staytion ở phố Phùng Khoang, Thanh Xuân cũng diễn ra cảnh tương tự. Các “game thủ” chủ yếu là sinh viên, họ “đá bóng” say đến nỗi có trường hợp một cậu sinh viên Trường Cao đẳng Giao thông bị hạ đường huyết vì đói ngay bên bàn phím phải đi cấp cứu...

Phía trước là "đắm lầy"

Trò chơi sẽ mang tính giải trí, đem lại sự thoải mái, xả stress chỉ khi chúng ta biết dành thời gian hợp lý cho nó. Tuy nhiên, không phải ai cũng nhận thức được điều này. Hiện nay những quán game online siêu tốc mọc

lên như nấm sau mưa thì khó có thể ngăn cản được sự tò mò và ham chơi của giới trẻ, nhất là tại những điểm trường đại học, cao đẳng. Nhiều bạn sinh viên chỉ vì “say game” mà bị buộc thôi học với những lí do không theo kịp chương trình, nợ trình, học lại, thi lại... Bùi Văn Tạo (sinh viên năm thứ 3, Trường ĐH Bách khoa Hà Nội) cũng là một trường hợp như thế. Tạo buồn rầu kể: “Lúc đầu mình chỉ chơi cho biết nhưng không hiểu sao càng chơi lại càng ham. Cũng bỏ mấy lần vì hết tiền nhưng chỉ được mấy ngày. Khi nhìn thấy bạn nó chơi thì lại ngứa quen đường cũ luôn. Bây giờ mình thực sự hối hận nhưng đã muộn mất rồi. Mình đang chuẩn bị đi học nghề tại một trường dạy nghề gần nhà”.

Còn với cậu sinh viên tên Phong ở Trường ĐH Công đoàn, khi đang học năm thứ 2, vì nợ nhiều môn quá nên phải bỏ dở chờ năm sau bù. Trong thời gian “nghỉ phép”, cậu đành chịu hình phạt của bố mẹ là đi làm phụ hồ cho đến khi năm học mới bắt đầu. Do chưa phải làm công việc nặng bao giờ nên những ngày tháng ngoài công trường mới làm Phong thấm thía nỗi cơ cực của sự thiếu học: “Em thấy thật sự hối hận khi trở thành con nghiện game. Em mong thời gian qua thật nhanh để em quay lại trường học, bắt đầu một năm học mới”...

Hoàng Liễu - Xuân Trung

mẻ, mỗi mẻ khoảng vài kilogam vào cối giã. Thóc được giã đều và vừa tay mười phút, thấy có trấu thì xúc ra xảy bỏ trấu rồi lại giã tiếp. Tùy theo độ non của lúa khi gặt mà người giã cối sẽ ước lượng, trung bình khoảng 7 lần giã là hoàn tất. Tại làng Vòng, người giã cối thường giã đến lần thứ 5 thì phân loại thành 3 loại: cối rón, cối non và cối gốc, sau đó mới giã riêng từng loại trong hai lần cuối.

Cuối cùng, cối thành phẩm sẽ được gói trong hai lớp lá và buộc bằng lạt nếp màu xanh trước khi đưa đến tay

Rộn ràng Hương cốm

Tiết trời lạnh dần, thu đã sắp qua vậy mà trong lòng mình vẫn khắc khoải một nỗi nhớ – nhớ mùa cốm, hương cốm. Chợt nhớ da diết những tối mùa thu mẹ phải chong đèn giã cối đêm.

Tiếng chày của mẹ va vào đêm vắng vắng và đơn độc. Mẻ cối giã xong, mình dụi mắt như tỉnh cơn mơ, cả mùa cốm xanh non nằm gọn trong lòng bàn tay, ngọt bùi, thơm thảo...

Cốm được làm từ lúa nếp non, ngon nhất là cốm làm từ nếp cái hoa vàng, trong cả hai mùa: lúa chiêm và lúa mùa, tuy thường dùng lúa mùa vào khoảng cuối hè đầu thu (từ khoảng rằm tháng 7 đến hết tháng 9 âm lịch). Lúa gặt về tuốt hạt, sàng bỏ rơm và những hạt thóc lép, đãi qua nước rồi cho vào chảo rang. Bếp lò để rang cốm nếu cầu kỳ thường phải đắp xỉ than nhưng không đốt than mà dùng củi và chảo rang thường bằng gang đúc. Cốm được rang trong lửa nhỏ, đảo liên tục sao cho nóng đều. Rang khoảng 30 phút thì xem thử bằng cách đặt 5 hạt lên miếng gỗ, dùng ngón tay miết mạnh, nếu thấy hạt “2 quần 3 róc”, tức 2 hạt chưa róc vỏ nhưng bị quần lại, còn 3 hạt còn lại róc vỏ nhưng không bị quần là được.

Thóc rang xong, người làm cốm đợi nguội rồi cho từng

người tiêu dùng. Lớp trong là lá ráy xanh và mát giữ cho cốm khỏi khô và không phai nhạt màu xanh ngọc, lớp ngoài là lá sen có hương thơm thoang thoảng.

Cốm là một thức quà vừa sang trọng vừa bình dân, cốm tươi thường được ăn thanh cảnh, nhẹ nhàng không phải là món ăn lấy no, lấy chán. Cốm được gói trong lá sen thơm mùi hương đồng gió nội chứ không bày đĩa hay gói túi nilon. Dùng tay để nhón từng chút cốm trong gói lá sen và bỏ vào miệng chứ không trút ra bát và dùng thìa xúc. Người sành ăn cốm không ăn kèm với bất kỳ thứ gì khác nhằm cảm nhận toàn diện vị ngọt và ngon của cốm. Tuy nhiên, cũng thường thấy cốm tươi được sử dụng ăn kèm với hồng chín đỏ hoặc chuối tiêu chín trứng cuốc.

“Thời tiết này mà được một gói cốm mới mẹ ủ trong lá sen thơm thì thật chẳng gì bằng” – cậu bạn mình xuýt xoa trong cái lạnh se sắt cuối thu. Mình chợt nao lòng nhớ hương cốm, nhớ dáng mẹ tảo tần và nhớ cả vị ngọt bùi, đắng cay mà bao năm tháng cuộc đời đã trải...

Tạ Đức An

Nhà báo Khúc Hà Linh, tên thật là Khúc Kim Đoán, sinh ngày 18/5/1946 tại xã Thái Học, huyện Chí Linh, tỉnh Hải Dương. Là con trưởng trong một gia đình có truyền thống hiếu học, từ nhỏ ông đã mê đọc sách và thích văn chương. Tuổi chần trâu của ông gắn với những buổi chiều trên con đê quây quần kể chuyện Đông Tây kim cổ với bọn trẻ cùng xóm. Thầy giáo dạy văn cấp II đã từng tặng một “con ngỗng” vào bài văn vì tội “làm văn giống như tiểu thuyết”. Về sau này, khi ông nổi tiếng, thầy cười “đạo ấy cậu viết như

tính tuyên ngôn, tuyên ngôn về mình, về đời, về cái riêng trong cái chung của thơ...

Ông sáng tác đều đặn và người ta bảo ông đa năng làm được nhiều thể loại, mà thể loại nào cũng có giải thưởng. Ba lần đoạt Giải thưởng Văn học Nghệ thuật Côn Sơn, một lần Giải thưởng Báo chí Nguyễn Lương Bằng của UBND tỉnh trao tặng năm 1991 và 2001, Huy chương vì sự nghiệp Văn học Việt nam, Huy chương vì sự nghiệp Văn hoá Việt Nam, nhiều năm là chiến sĩ thi đua cấp tỉnh, cấp cơ sở

ĐỜI NGƯỜI BÁT NGÁT BẾN BỜ

thế, tôi tưởng cậu chép ở trong tiểu thuyết”. Kết quả của việc làm văn giống như tiểu thuyết ấy là một giải nguyên trong cuộc thi giải văn tỉnh Hải Dương với số điểm “khó tin” 9,5/10 điểm. Có lẽ văn chương đã là duyên nợ, dù ông chưa từng có ước muốn trở thành nhà văn. Và cái mầm cho ngòi bút đậm chất báo chí thôn quê, đậm chất thơ cũng bắt nguồn nảy nở từ đây...

Thật bất ngờ, cái duyên nhà giáo đến với Khúc Hà Linh vào năm 1996. Xét năng lực nhiều mặt của ông, Đảng bộ tỉnh cử ông về làm Hiệu trưởng Trường Trung học Văn hóa nghệ thuật Hải Dương. Chính ở đây ông đã góp phần đào tạo nhiều nghệ sĩ cho nhiều ngành nghệ thuật.

Giao tiếp với Khúc Hà Linh, chắc hẳn ai cũng phải đồng ý với những gì ông tự bộc bạch về mình. Đã qua tuổi lục tuần, nhưng phong cách nhanh nhẹn, năng động, nhiệt tình, quyết đoán không hề mất đi. Thoắt thấy ông ở nhà máy này, thoắt lại thấy ông ở trường học nọ, rồi thoắt cái trên bàn làm việc lại nhoay nhoáy cây bút viết liên tục các tin bài khác nhau gửi cho các báo khác nhau. Hình như càng làm việc, ông càng bị hút vào, bị cuốn theo những ý tưởng, khám phá và sáng tạo không ngừng.

Ngoài phẩm chất của một thầy giáo giỏi, một nhà báo có tài, Khúc Hà Linh còn là một nhà thơ, một hồn thơ đa cảm: “Tôi như là lá cánh cò/ Đời người bát ngát bến bờ – Người ơi! Câu thơ có

và nhiều hình thức khen thưởng khác của trung ương, địa phương... là những bằng chứng về sáng tạo của thầy hiệu trưởng Khúc Hà Linh.

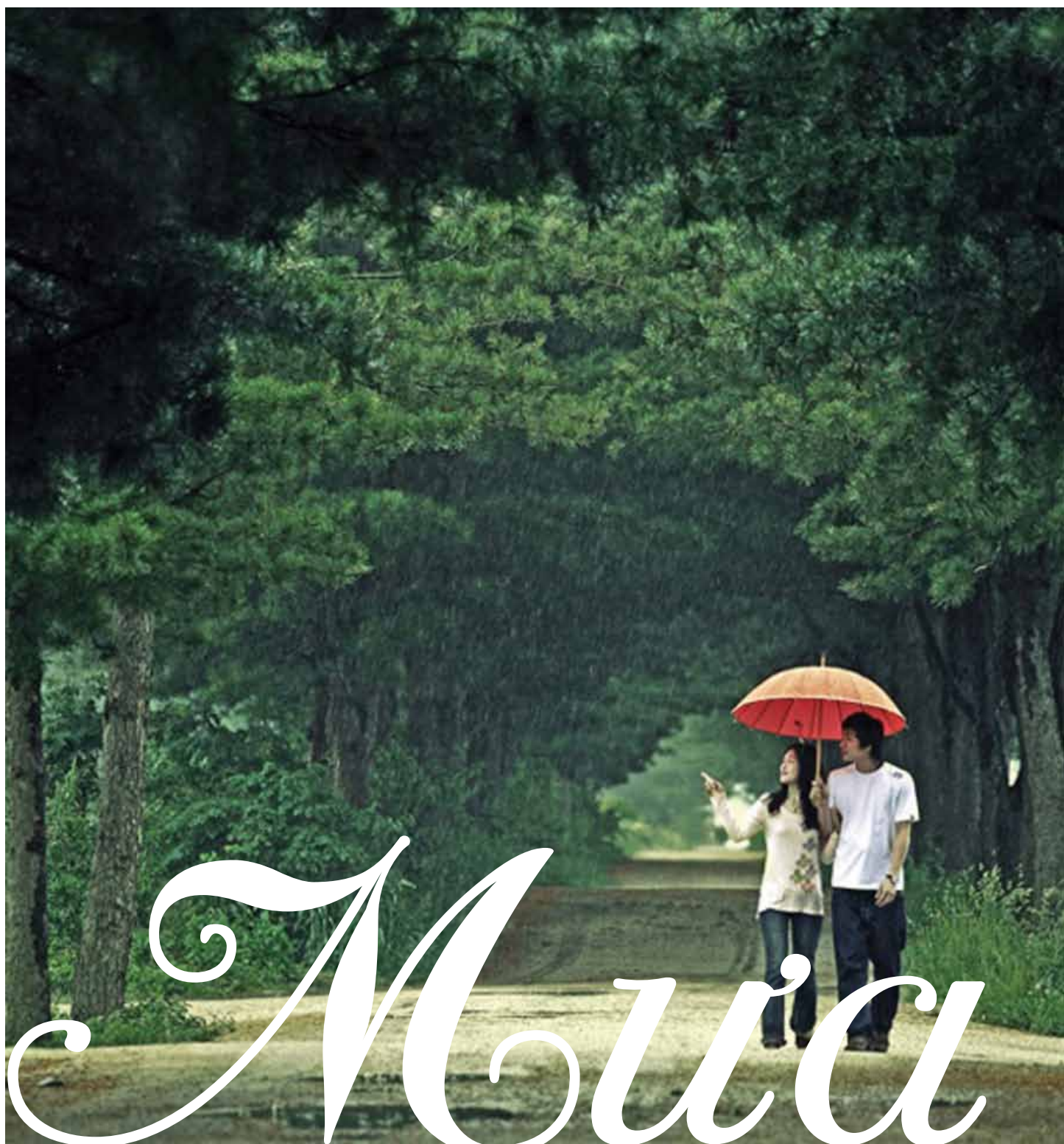
Ông sinh ra trong một vùng quê văn hiến tiêu biểu của cả nước. Đất “Chí Linh bát cổ”, văn hóa và tâm linh người Việt tụ cả trong tám giai thoại cổ kính ấy, hầu hết các phương diện quan yếu nhất: có Đức thánh Trần, có Bà chúa Sao Sa, có danh nhân văn hóa Nguyễn Trãi cả thế giới hay tên, đến nhà giáo của muôn đời Chu Văn An. Quê ông sinh ra và lớn lên lại mang tên rất đáng gọi là cốt lõi của Bát Cổ: xã Thái Học, với ba tiến sĩ tâm cổ Nguyễn Minh Triết, Mai Thụy, Nguyễn Minh Thiện. “Gia đình Khúc Hà Linh, hậu duệ họ Khúc quê tổ Cúc Bồ, như con cháu dòng họ này, hoàn cảnh nào cũng vươn lên đến độ tài hoa trong nghề nghiệp, sống bản lĩnh và nồng nhiệt. Trong nhà thờ họ, hai chữ “Nhân sơn” coi là gia huy, ý thâm trầm, rộng lớn, hiểu lơ mơ chữ Hán cũng thấy được đó là phong thái một dòng họ khai quốc “lấy lòng nhân bền vững như núi để đứng giữa đời”. Kiêu căng vì dòng họ nên tránh, nhưng biết sống cho xứng với dòng họ, quê hương, đất nước là một cách sống duy nhất đúng...”.

Với nền tảng truyền thống gia đình, quê hương như vậy, Khúc Hà Linh đã tự học, đào sâu vốn đời, vốn học để tích lũy rồi sáng tác thành công những tác phẩm văn chương, báo chí, thuộc nhiều thể loại: Khúc Thừa Dụ ông vua

độc lập (truyện tranh, 1990), Vinh quy (truyện lịch sử, 2007), Nguyễn Tường Tam – Nhất Linh ánh sáng và bóng tối (nghiên cứu, 2008), Ấm lạnh đường đời (truyện dài)... Hạnh phúc muộn màng (kịch bản phim truyện, 1997), Thu Dạ khúc (dịch thơ Đường), Chuyện ven sông (vở chèo, 2003) và nhiều ca khúc chèo khác... Riêng về lĩnh vực phóng sự truyền hình ông có duyên nhất, giành nhiều Huy chương vàng nhất: Nơi ấy ấm áp tình thương (1997- Huy chương bạc), Cha tôi (Huy chương vàng, 2001), Chuyện ở quê (2003), Chuyện ở đất Lê Bình (Huy chương vàng, 2007)... Gần đây nhất, tháng 8/2009, hai phóng sự truyền hình Người mẹ của những đứa con côi và Tựa như câu hát ru đều đạt Huy chương Vàng trong Liên hoan Phim truyền hình toàn quốc lần VIII.

Khúc Hà Linh đã đến với báo chí, văn chương thật sớm, đây nhiệt huyết và có những đóng góp không nhỏ cho nền báo chí cách mạng. Phong cách của ông tiêu biểu cho những con người gắn bó liền da nối thịt với từng hơi thở quê hương, nặng lòng với quê hương. Ông đã thổi vào báo chí luồng sức sống dồi dào với cảm hứng vô tận, như cây đời mãi mãi xanh tươi. Có thể nói, nhà giáo Khúc Hà Linh xứng đáng được coi là gương mặt điển hình của làng văn nghệ xứ Đông, vùng đất địa linh nhân kiệt.

Văn Thiện

GIỮA LÒNG PHỐ

Thức dậy sau giấc ngủ dài của một ngày tất bật, ngỡ ngàng thấy mưa đã về tự bao giờ tấp dầm cho những nóc nhà, những con đường vốn quen bụi bặm. Lá như non hơn, trời như xanh hơn và ta dường như trẻ hơn, yêu nhiều hơn cuộc sống nhọc nhằn.

Mưa! Tạnh rồi trời lại đổ cơn mưa bất chợt. Có ai đó vội vã hơn trên chiếc xe đạp thồ, mảnh nilon duy nhất cũng đành choàng cho đồng hàng đằng sau, mưa xối xả xuống mặt nhưng đôi bàn tay còn bận cầm lái không làm sao lau được. Đồi ba chiếc ô tô phóng nhanh trên đường, nước bắn tung toé lên bác lao công đang đẩy xe rác nặng trĩu về điểm tập kết. Những lúc như thế bỗng giận cơn mưa, một nỗi giận hờn con gái để rồi lại tự đổ dành bản thân: “Cuộc sống là như thế...”.

Mưa! Gió rất mạnh, tạt ngang cơn mưa vào mặt, cảm giác như mình vừa thò tay vào chiếc tủ lạnh. Sau cái cảm giác ngọc ban đầu là một nỗi nhớ se lòng, có những mùa mưa tuổi thơ đã đi qua cuộc đời trong căn nhà dột nóc. Có một ánh mắt bao dung luôn che chở để ta lớn khôn từng này rồi lại ra đi biệt lập. “Phải chăng ta cũng là những cơn mưa vô tình đến rồi đi bất chợt?”. Như chưa bao giờ thấy mình cô đơn đến thế, một dáng hình nhỏ nhoi ẩn hiện giữa ồn ào...

Mưa! Mưa to đến mức cảm giác như thành phố lại chuẩn bị ngập, thi thoảng lại bị nước té vào người. Không muốn tránh né mà có tránh cũng không thể nào tránh được thế nên ta thản nhiên và bước đi, không muốn giận hờn, trách móc. Nhận ra có rất nhiều chiếc sim điện thoại được mưa gột rửa từ bụi bặm bên đường nên bây giờ mới chịu lộ diện. Ta nghĩ... Đã có

rất nhiều con số bị lãng quên, có rất nhiều cái tên không được nhớ và cũng có biết bao lời yêu thương không được ai lưu giữ. Chúng đã bị chôn vùi trong bụi bặm nên dù trên đất nước ta có nắp thêm thật nhiều trạm thu phát sóng điện thoại thì nó cũng không thể nào có tín hiệu. Cũng dễ hiểu thôi, bởi tín hiệu yêu thương đã mất thì chẳng có một phép màu nào có thể làm nó sống lại được. Bất chợt cười...và nghĩ... “chắc người phát minh ra điện thoại là một người biết yêu thương một người nào đó rất nhiều và trong một lúc xa cách nào đó nhớ người mình yêu mà không làm cách nào có thể nghe được giọng nói, tiếng cười nên ước... Ước gì nghe được tiếng người yêu. Có phải vì thế mà chiếc điện thoại ra đời?”.

Mưa! Có một cô gái cầm ô lặng lẽ đi về phía trước. Mưa vẫn rơi, gió vẫn thổi. Cây đã non hơn, trời sẽ xanh hơn và ta thì ngày càng khôn lớn. Mỗi một tuổi đều bắt gặp những cơn mưa bất chợt để rồi biết yêu thương trong sự lớn khôn, chín chắn. Để rồi nhận ra rằng cái quan trọng nhất trên cuộc đời này không phải là vật chất mà là được nắm tay một ai đó mà ta yêu thương, che chở một ai đó cần ta bao bọc, trở về nơi mà ta mang ơn, đi đến nơi mà ta cần đến... Cuộc sống thì chẳng bao giờ mong toàn vẹn được nhưng nếu ta biết cách dung hoà và sống hết mình cho tình yêu thương mà ta hướng đến thì sẽ ý nghĩa biết bao. Trong cơn mưa bất chợt giữa thành phố nhộn nhịp, có một người con gái cầm ô, lặng lẽ đi về phía trước...

Vũ Thị Huyền Trang

MISS THĂNG LÔNG
NƠI HỒN TÔI ĐẮM LẠI

“Bên cạnh ánh sáng lung linh của các vì sao còn có ánh sáng êm dịu và huyền bí của tâm hồn người phụ nữ. Chúng tôi mong muốn tất các em nữ sinh sau khi tham dự cuộc thi này dù đạt giải hay không, đều sẽ ý thức được rằng vẻ đẹp của các em không chỉ được thể hiện qua dung mạo bên ngoài mà tâm hồn các em mới thật sự là những tác phẩm nghệ thuật kiệt tác nhất, xuất sắc nhất... – lời phát biểu của một vị trong Ban Tổ chức cứ đeo đẳng tôi trong suốt quá trình theo dõi đêm chung kết cuộc thi Hoa khôi Sinh viên Hà Nội 2009 diễn ra tại ĐHQGHN hôm 15/11/2009...”

Nơi sắc, tài hội tụ

Hoa khôi Sinh viên Hà Nội 2009 – một cuộc thi có quy mô lớn, được chuẩn bị công phu là một trong những hoạt động thiết thực hướng tới đại lễ kỷ niệm 1.000 năm Thăng Long – Hà Nội; đồng thời để tăng cường sự hiểu biết, liên kết, giao lưu trong giới trẻ nói chung, giới sinh viên nói riêng và để tôn vinh trí tuệ, tài năng, vẻ đẹp hình thể, tâm hồn của nữ sinh Hà Thành. Vòng sơ khảo có mặt 92 đại diện nữ sinh đến từ 28 trường đại học, học viện, cao đẳng trên địa bàn thành phố Hà Nội. 40 gương mặt được “đi tiếp” vào vòng 2 dựa theo số phiếu bình chọn của khán giả trên mạng Internet. Ở vòng này, 40 thí sinh có dịp thể hiện mình qua bài thi nhân trắc học và các hoạt động xã hội như thăm Hoàng thành Thăng Long, tòa nhà Truyền thống của ĐHQGHN tại 19 Lê Thánh Tông và đến tặng quà cho làng trẻ Birla. “Từ các hoạt động xã hội, chúng em đã có thêm hiểu biết về những giá trị văn hóa truyền thống mà cha anh để lại, đồng thời nhận thức được sâu sắc rằng: Tỏa sáng cùng với tri thức, ngoài vẻ đẹp hình thể còn là những tấm lòng nhân ái biết sẻ chia, biết đùm bọc, biết suy tư khi gặp những mảnh đời không trọn vẹn nhưng luôn khao khát được sống, khao khát vươn tới cái đẹp...” – chính việc hiểu và trả lời được “bài toán về giá trị” này đã giúp 19 thí sinh xuất sắc nhất có mặt ở vòng chung khảo. với 2 đêm

thi tài năng và chung kết. Trải qua các phần thi từ trình diễn tài năng, áo dài và váy dạ hội để cộng điểm số, chia trung bình và chọn 5 người vào vòng thi ứng xử, vòng thi cuối cùng quyết định gương mặt sẽ đăng quang danh hiệu hoa khôi...

Vẻ mặn mà thăng hoa

Không khí của hội trường ĐHQGHN thực sự trở nên sôi động khi 19 thí sinh bước vào phần trình diễn cá nhân, với 2 phần thi trang phục áo dài và váy dạ hội. Xuất hiện theo từng top trong các bộ áo dài đồng màu: xanh, vàng, hồng, đỏ, xanh dương, nhưng vẫn dễ nhận

thấy những thí sinh “khôn ngoan” nhất đều ý thức chọn cho mình một đạo cụ riêng để thể hiện sự khác biệt. Hoàng Thị Ngân (ĐH Thương Mại) điệu đà nâng cây sáo trúc, Phạm Thị Thuý An (Học viện Báo chí Tuyên truyền), Phạm Thị Thu Hà (ĐH Sư phạm TĐTT) cùng e ấp sau nếp quạt xòe, riêng với Nguyễn Hương Giang và Ngô Thị Thuý (ĐH Dân lập Phương Đông) thì chiếc nón lá dịu dàng, duyên dáng trở thành bạn diễn...

Với phần thi trang phục thì khả năng trình diễn và cá tính của từng thí sinh được thể hiện khá rõ ràng. Có những bước đi dạn dĩ với tâm thế

rất chủ động, chuyên nghiệp cùng trang phục lựa chọn khá mát mắt của Phạm Thuý Dương (ĐH Sân khấu Điện ảnh Hà Nội) và Phạm Mai Ngọc (Học viện Báo chí Tuyên truyền). Có nét hiền lành, nhút nhát của Nguyễn Thị Kiều Trang (ĐH Điện lực), Phan Minh Chi (Học viện Ngoại Giao) nhưng cũng có sự tự tin đứng trên sân khấu, ít lúng túng và biết phô diễn những nét đẹp của mình của Nguyễn Thị Hương (Học viện Ngoại Giao), Phạm Thu Huyền (CĐ Cộng đồng Hà Nội), Ngô Thu Thuý (ĐH Dân lập Phương Đông)... Đến vòng thi này, phải kể đến sự bút phá nổi bật của một số gương mặt khiến không chỉ khán giả mà cả

giám khảo cũng phải trầm trồ. Đó là Lê Quỳnh Trang (ĐH Sân khấu Điện ảnh) với bộ váy ngắn màu xanh táo bạo khoe đôi chân dài thẳng tắp giúp cô trội hẳn giữa một rừng váy màu trắng đa phần dài kín gót. Đó là Nguyễn Hương Giang (ĐH Dân lập Phương Đông) thật duyên dáng, tinh tế với chiếc mặt nạ che mặt tạo sự tò mò, hấp dẫn cho khán giả. Đó còn là công chúa thể dục thể thao Trần Thị Thu Hà đáng yêu trong chiếc váy trắng dễ thương và mặt nạ che mặt màu hồng...

Top 5 thí sinh lọt vào vòng trong cùng lần lần xướng tên, gồm: Phạm Hoàng Anh (Học viện Cảnh sát Nhân dân), Hoàng Thị Ngân (ĐH Thương Mại), Trần Thu Hà (ĐH Sư phạm Thể dục thể thao), Lê Quỳnh Trang (ĐH Sân khấu Điện ảnh) và Nguyễn Hương Giang (ĐH Dân lập Phương Đông). Thật bất ngờ khi danh hiệu Hoa khôi đã thuộc về cô gái có vẻ đẹp lãng mạn và quyến rũ tới từ trường ĐH Phương Đông – Nguyễn Hương Giang. Không những vậy, “người đẹp” này còn gây ấn tượng với Ban giám khảo bằng một câu trả lời hết sức thông minh và súc tích để giành về cho mình thêm một danh hiệu nữa đó là “Miss Ứng xử”.

IMISS Thăng Long lần đầu tiên khép lại, có niềm vui của người tổ chức thành công, có những giọt nước mắt hạnh phúc và còn có cả những nỗi tiếc...

Nguyễn Trương

Ảnh: Bùi Tuấn, Long Vân

NGƯỜI KHÔNG THÍCH NÓI VỀ TƯƠNG LAI

TỪ NGÀY 2 ĐẾN NGÀY 8/11/2009, TẠI BẢO TÀNG MỸ THUẬT VIỆT NAM ĐÃ DIỄN RA TRIỂN LÃM TRANH CHÂN DUNG “BẢN DIỆN KIM CƯƠNG BẤT HOẠI” CỦA HỌA SĨ ĐÌNH QUANG TÍNH. ĐÂY LÀ MỘT TRIỂN LÃM TRANH ĐỘC ĐÁO VỀ GƯƠNG MẶT CỦA HƠN 70 TRONG SỐ 108 CHÂN DUNG VĂN NGHỆ SĨ CẢ NƯỚC CỦA HỌA SĨ.

Gia đình chấp cánh cảm hứng

Đình Quang Tính là một nghệ sĩ may mắn có được sự hậu thuẫn và tiếp lửa từ gia đình. Dù kinh tế có phần eo hẹp, vợ ông – bà Minh Đức, tạo mọi điều kiện để cho chồng vẽ. Từ việc chi tiền cho chồng đi “nhậu” triển miên với các văn nghệ sĩ đến việc chặt bó chi tiêu dành kinh phí để mua khung ảnh, toan, màu... Trong cuộc trò chuyện thân tình với chúng tôi, bà chia sẻ: “Biết ông ấy tính nghệ sĩ, tôi không bao giờ than vãn. Vui vẻ để ông ấy đi nhậu tối ngày với bạn bè”. Bà kể có những hôm họa sĩ Ba Tinh say sưa vẽ, bà nấu cơm chín nhưng cũng không dám đánh tiếng, cứ chờ khi nào ông ngưng tay mới hỏi, ông đồng ý thì dọn ra, nếu ông chưa muốn ăn thì lại chờ cho đến khi ông nghỉ. Thành ra nói là cơm trưa nhiều khi thành cơm chiều, có những tối chín giờ ông bà mới dùng bữa.

Cô con gái thứ ba và cậu út của vợ chồng họa sĩ Đình Quang Tính

cũng có năng khiếu vẽ và rất thích vẽ. Gia đình hiện còn giữ bức tranh cậu út Anh Tuấn vẽ một chú bé đội mũ nổi khi mới ba tuổi. Hiện nay, Anh Tuấn đang vẽ tranh truyện thiếu nhi, thi thoảng cũng chiêm ngưỡng và góp ý trong những sáng tác của bố mình. Chính Anh Tuấn đã gợi ý và động viên Ba Tinh vẽ chân dung của nghệ sĩ Thu An. Khi nhìn vào bức tranh này, ai cũng cảm nhận được vẻ phúc hậu chất phác trong các vai diễn cũng như cuộc đời của diễn viên Thu An.

Họa sĩ Ba Tinh là người sống nặng tình nặng nghĩa. Ai gặp ông một lần đều xúc động trước lòng hiếu khách của ông. Vừa rồi, nhà văn Nguyễn Ngọc Tư đã xúc động rơi nước mắt khi được gia đình họa sĩ đón ra tặng bức chân dung, thu xếp nơi ăn chốn ở chu đáo.

Men say khơi nguồn nghệ thuật

Buổi sáng mùa thu mát dịu, trong phòng triển lãm tranh chân dung các nghệ sĩ. Chúng tôi được họa

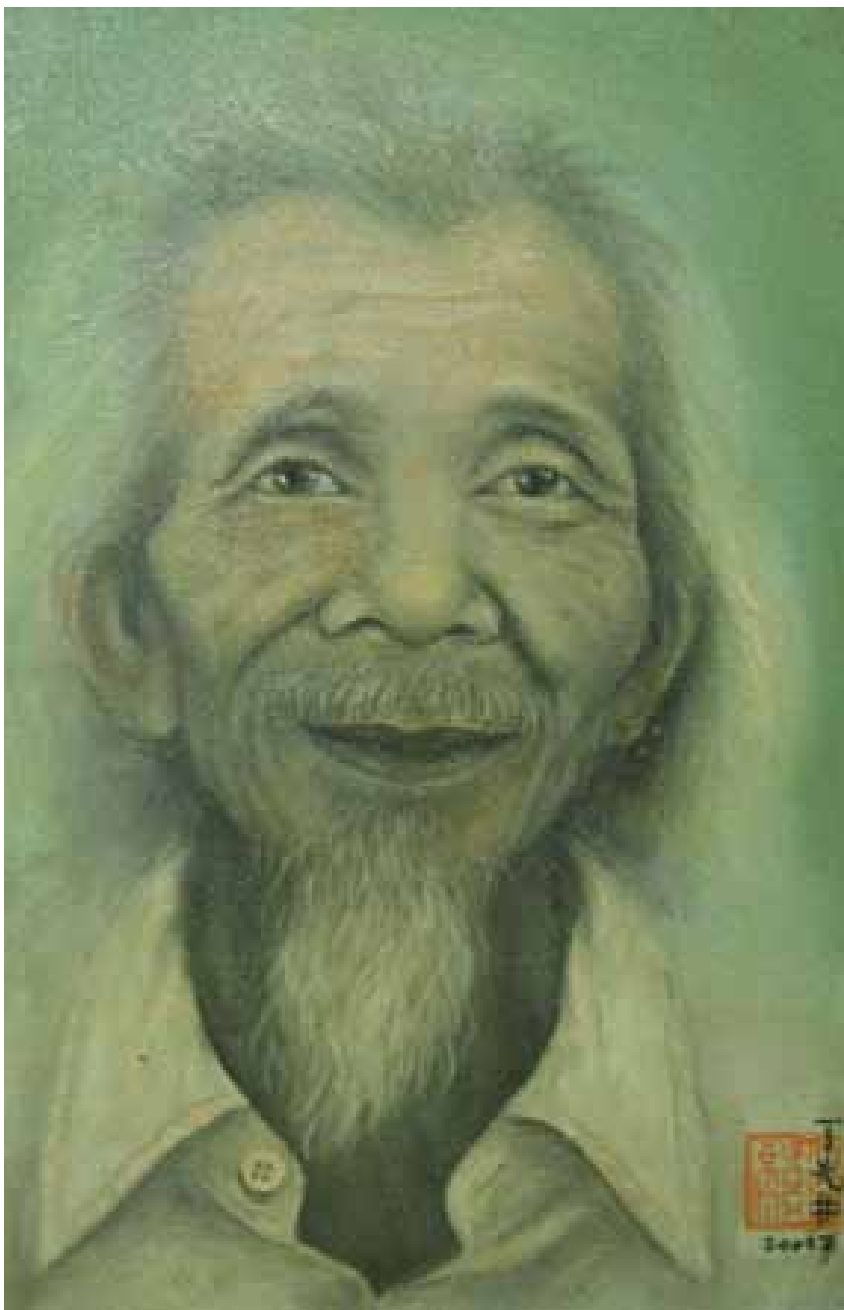
sĩ Ba Tinh thuyết minh và kể cho nghe từng kỷ niệm với mỗi bức tranh trưng bày tại đây. Ông chia sẻ: “Tôi chỉ vẽ khi đã có men say, đơn giản là lúc đó mới đủ can đảm nhìn sâu vào mắt các nghệ sĩ để vẽ. Hơn nữa, khi có men say ấy là lúc con người ta thật nhất, lấp lánh những ánh hào hoa như kim cương mà ngày thường bị che lấp. Ví như bức chân dung của giáo sư Trần Văn Khê là tôi vẽ lúc nửa đêm tỉnh dậy khi trong người còn ngây ngất men nồng...”!

Hầu hết các bức tranh được thể hiện bằng chất liệu sơn dầu với nhiều phong cách khác nhau. Ví như chân dung GS. Trần Văn Khê thì đậm vẻ hài hước; Chân dung GS Văn Như Cương lại cổ điển theo phong cách hội họa Nga; Chân dung Phạm Tiến Duật, Đoàn Tử Huyền hơi ma quái; Chân dung Thành Chương, GS. Trần Quốc Vương thì lại rất hiện đại... Có thể nói, hơn bảy mươi chân dung văn nghệ sĩ trong triển lãm này “mỗi người một vẻ mười phân vẹn mười”, những nét thần thái, đặc sắc và tính

cách của từng nhân vật đều bộc lộ rõ qua từng nét vẽ, từng gam màu.

Trong phòng tranh, chúng tôi đặc biệt ấn tượng với cách bày trí hai bàn thờ nhỏ dưới bức chân dung của hai cố nhạc sĩ Trịnh Công Sơn và Văn Cao. Trên bàn thờ bày một bông hoa, một chai rượu quê nút lá chuối, mỗi khách tham quan phòng tranh đều có thể tri ân với các bậc tiền bối qua chén rượu quê. Rượu trở thành cái cớ, thành chất xúc tác của tình bạn giữa họa sĩ và các văn nghệ sĩ khác. Nhà thơ Nguyễn Duy khi đến tham dự cuộc triển lãm đã để tặng hai câu thơ chơi chữ tài tình: Trăm năm một cuộc chơi này/ Phải là Ba Tỉnh bầy say mới thành. Nhà PBVH Phạm Xuân Nguyên cũng tặng thơ đặc tả trạng thái sáng tác của Đinh Quang Tỉnh: Kim cương bất hoại Đinh Quang/ Tỉnh say giữa cõi nhân gian sắc màu. Rõ ràng, phong cách vẽ tài tử và độc đáo của Ba Tỉnh đã giúp ông lột tả được nét thần thái của mỗi nhân vật.

Đinh Quang Tỉnh không thích nói đến tương lai. Nhưng khi đã nâng chén uống nhiệt tình thì ông cũng bộc lộ khao khát sẽ vẽ chân dung của những người phụ nữ đẹp, chân dung của những người đàn ông đẹp và nổi tiếng, chân dung của những danh nhân quá khứ bên cạnh những nghệ sĩ tài hoa đương đại... Hội Văn hóa Pháp đã mời ông mang tranh sang bên đó mở triển lãm vào cuối năm nay. Hội Văn hóa Hàn Quốc cũng mời ông năm tới tham gia triển lãm cùng các họa sĩ trẻ Hàn quốc nhân kỷ niệm 1.000 năm Thăng Long – Hà Nội. Bên cạnh đó, ông cũng còn một tiểu thuyết sắp hoàn thành. Ở tuổi 65 nhưng sức sáng tạo của nghệ sĩ Đinh Quang Tỉnh hãy còn mạnh mẽ lắm. Chúc ông ngày càng sáng tạo nhiều tác phẩm nghệ thuật có giá trị cho cuộc sống.

Tiến Cường

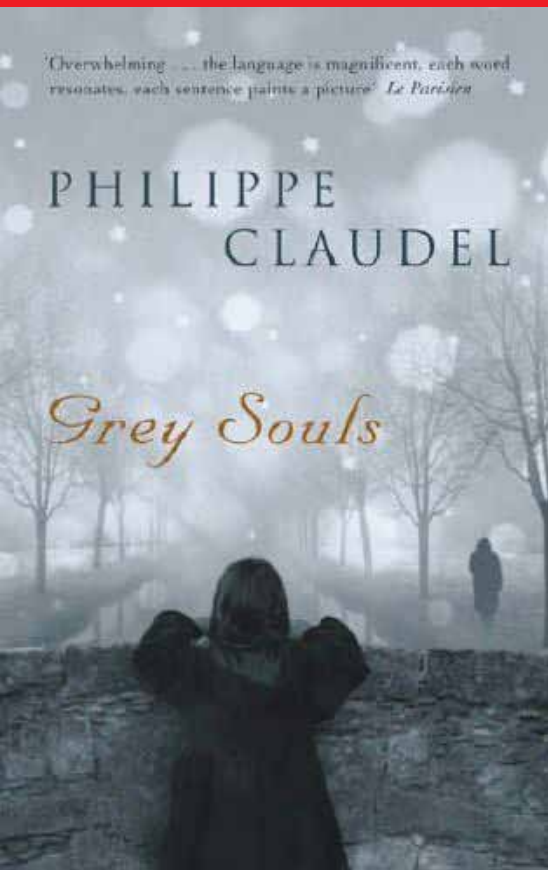
KHÔNG CÓ QUY TẮC CỤ THỂ CHO VIẾT VĂN

ĐẾN HÀ NỘI TRONG DỊP KỶ NIỆM 100 NĂM VĂN HỌC PHÁP VỪA QUA, NHÀ VĂN TRẺ PHILIPPE CLAUDEL ĐÃ TRÒ CHUYỆN Cởi MỞ VỚI CHÚNG TÔI, NHỮNG NGƯỜI VIẾT TRẺ TUỔI VỀ NGHỀ VIẾT VÀ ĐỜI SỐNG VĂN HỌC PHÁP HIỆN NAY.

Philippe Claudel từng đoạt nhiều giải thưởng văn học như: giải France Télévision 2000 (cho tác phẩm J'abandonne), giải Goncourt truyện ngắn 2003 (Les Petties mécaniques), giải Goncourt 2007 (La Petite de Monsieur Linh, Le Rapport de Brodech)... Đặc biệt Những linh hồn xám của ông đoạt giải Renaudot và được bình chọn là một trong những cuốn sách hay nhất năm 2003.

Theo Philippe Claudel, không có quy tắc nghệ thuật cụ thể nào cho việc viết tiểu thuyết. Điều quan trọng nhất là không được phép quên độc giả, hơn hết phải là khả năng diễn giải của nhà văn về thế giới, nhân vật trong câu chuyện. Đó chính là sự khác biệt của văn học với các loại hình nghệ thuật khác. Nó tác động đến người đọc,

làm thay đổi tư duy, suy nghĩ của độc giả. “Tôi không muốn đưa lý tưởng sống vào trong tác phẩm mà đặt vấn đề nhân loại liên quan đến cuộc sống con người. Trong những sáng tác của mình tôi luôn cố gắng thể hiện tinh thần đoàn kết, tình người như liều thuốc chữa trị bản chất con người, bình ổn sự phức tạp tiềm ẩn”. Philippe Claudel quan niệm, tác phẩm văn học phải dựa trên trí tưởng tượng, đặt ra câu hỏi về sự tồn tại của loài người. Một tác phẩm văn học phải dẫn người đọc đến thế giới mới, môi trường mới. Đó là sự sáng tạo.

Philippe Claudel tâm sự, cách đây khoảng 2 năm, một nhà báo Mỹ đã tạo scandal về sự suy thoái của văn học Pháp. Thực tế, Mỹ là quốc gia ít dịch các tác phẩm văn học nước ngoài, nếu để ý, gần như 100% là

sách của các nhà văn Mỹ. Điều đó cho thấy, nền văn hóa Mỹ khép kín, thiếu quan tâm đến độc giả Mỹ. Trong khi đó, ngược lại, Pháp là quốc gia dịch rất nhiều tác phẩm văn học nước ngoài. Trên kệ sách trong các nhà sách còn có rất nhiều tác phẩm nước ngoài thuộc nhiều lĩnh vực khác. Do đó, không thể có cái gọi là “suy thoái” hay “cái chết” của văn học Pháp.

Khi được hỏi về văn học Việt Nam tại Pháp, Philippe Claudel cho biết, ông đã đọc một số tác phẩm của các nhà văn Việt Nam, có thể chia thành hai nhóm tác giả: hoặc là sinh ra, lớn lên và viết văn ở Việt Nam, hoặc là sinh ra tại Việt Nam nhưng sống ở nước ngoài. Ở nhóm tác giả thứ hai, có Marguerite Duras với tác phẩm Người tình Hoa Bắc. Chính Marguerite Duras đã giúp Philippe

Claudel làm quen với văn học Việt Nam. Ngoài ra còn có Linda Lê và Anna Moi. Một số tác phẩm được dịch của các tác giả Việt Nam như Tướng về hưu của Nguyễn Huy Thiệp, Nỗi buồn chiến tranh của Bảo Ninh... cũng rất ấn tượng.

Hiện ở Pháp có một số nhà xuất bản đặc biệt quan tâm đến văn học phương Đông. Philippe Claudel sẵn lòng làm cầu nối để giới thiệu tác phẩm của sinh viên (khoa Viết văn) Việt Nam đến các nhà xuất bản tại Pháp.

Hoàng Chiến Thắng

Những kiệt tác trên ruộng lúa

NHÌN TẮM HÌNH NÀY BẠN SẼ NGHĨ NÓ ĐƯỢC LẤY TỪ MỘT BỘ PHIM HOẠT HÌNH HOẶC ĐƯỢC TẠO THÀNH NHỜ KỸ XẢO VI TÍNH. HOÀN TOÀN KHÔNG, ĐÂY LÀ NHỮNG HÌNH ẢNH CÓ THẬT KHI BẠN NHÌN TỪ TRÊN CAO XUỐNG NHIỀU CÁN ĐỒNG NHẬT BẢN NGÀY NAY.

Đi về phía bắc Tôkyô chừng 600 km, bạn sẽ tới một ngôi làng ở vùng Aomori xanh tốt, nơi mà những tác phẩm hội họa truyền thống Nhật Bản được tái hiện sinh động trên bề mặt những cánh đồng lúa xanh bát ngát. Bạn sẽ đặt câu hỏi liệu có phải những chấm màu tạo nên các bức tranh này là do các cây lúa được sơn vẽ hay cái gì đó tương tự. Sự thật là chính màu sắc lá tự nhiên của những cây lúa dưới bàn tay gieo trồng của người nông dân Nhật Bản đã làm nên những bức tranh đáng kinh ngạc như vậy. Thật vậy, bằng cách trồng 4 loại lúa có màu sắc lá khác nhau trên chính những cánh đồng mà tổ tiên họ đã cấy cấy qua bao đời, người dân làng Inakadate đã tái hiện thành công những bức tranh cổ vẽ trên gỗ của họa sỹ Katsushika Hokusai (1760 – 1849). Những hình ảnh trong bức tranh “Fugaku Sanjurokkei” (Núi Phú

Sỹ từ ba mươi sáu góc nhìn khác nhau) được thể hiện trên một diện tích rộng 15.000 m², trông thật ngoạn mục cả từ quy mô cho đến những chi tiết nhỏ nhất.

Nếu xét về khía cạnh lợi ích cho nền kinh tế địa phương, có thể gọi đó là những cánh đồng của những giấc mơ, bởi vì chúng mang lại 150.000 khách tham quan tới ngôi làng chỉ có 8.700 người này trong vòng chỉ vài tháng.

“Việc thể hiện bức họa của Hokusai là rất khó khăn”, ông Akio Nakayama, người lãnh đạo dự án “vẽ tranh trên ruộng lúa” cho biết, “Chúng tôi đã không chắc chắn có thể thực hiện được nhưng cuối cùng chúng tôi đã thành công”. Akio Nakayama đã làm việc cho dự án này hơn 10 năm qua. Ông đã tham gia cùng dân làng Inakadate bắt đầu sáng

tác những tác phẩm nghệ thuật trên ruộng lúa từ năm 1993.

Trong chín năm đầu, những cán bộ quản lý và nông dân trong làng đã thử tạo dựng trên ruộng lúa của họ hình ảnh núi Iwaki (thuộc vùng Aomori), kèm theo dòng chữ “Inakadate, ngôi làng của những người trồng lúa”. Dần dần, bằng cách trồng những giống lúa có màu khác nhau trên một diện tích rộng 2.500 m², cuối cùng họ đã thực sự làm tái hiện những tác phẩm nghệ thuật trên ruộng lúa. Rồi theo thời gian, diện tích những “bức tranh” cứ mở rộng dần và chúng ngày càng trở nên phức tạp, tinh xảo hơn. Và đến năm 2005, sau một thỏa thuận giữa những người chủ đất cho phép sử dụng tới 15.000 mét vuông ruộng để “tạo tranh”, những người dân làng đã miệt mài “vẽ” nên những bức họa khổng lồ, tái hiện lại những tác phẩm của Sharaku và Utamaro (thuộc thời kỳ Edo). Vào năm đó, 130.000 người đã đổ đến chiêm ngưỡng những siêu phẩm này.

Nguyễn Lâm Dũng
Phạm Thế Hải

Về quê

Bắt đầu là những con đường trong phố rỗng rảnh, thậm chí là be bờ lên bởi những vụn đất vàng ươm, trên những con đường như những đường hào ấy là dòng người ken đặc, chen chúc, len lỏi, muốt mãi không khác gì đàn kiến vàng và những đường đi ngoằn ngoèo do chúng tạo ra trên những khoảnh đất mà cô chứng kiến thời thơ bé. Thậm chí có lúc cô còn nghĩ, dòng người đang chen chúc, xô lấn để “cướp” từng cm đường kia không bằng lũ kiến, bọn kiến nếu quan sát kỹ thấy chúng nhường nhau và có tổ chức... Kiên nhẫn mãi rồi cũng ra được khỏi thành phố, chiếc xe lướt đi trên con đường cao tốc. Rồi rẽ vào đường huyện. Đường nhựa đủ rộng để các xe tránh được nhau, dọc bên đường những đầm sen vẫn khoe sắc trong ánh nắng quái chiều. Những người nông dân bình thản từ nét làm lưng cho tới nét ăn, ở. Cô ngồi trong chiếc xe ô tô đời mới lạng lẹ nhìn lại những con đường của quê hương nơi cô đã từ đó mà ra đi. Sao hoài niệm lại cứ hay trở đi, trở lại trong cô đau đáu thế này? Cứ những khi buồn bã cô lại nhớ đến quê hương như một nơi cứu rỗi tâm hồn, cô lại bằng mình về quê để thấm đẫm sự giản lược của đời sống, sự bươn chải kiếm sống chật vật mà con người ở đó đang phải đối mặt mà

họ vẫn khoan dung, tự tại, và mỗi lần về quê là một cách tốt nhất để xốc lại tinh thần mình, để tiếp thêm năng lượng lao đi trên con đường đời không phải lúc nào cũng bằng phẳng.

Con đường huyện lỵ như chiếc xương sống – có những buổi chiều hè xa xưa cô đứng dựa cửa nhìn theo hút con đường này ngắm chiếc xe khách đi 1 chuyến duy nhất trong ngày qua nhà cô để về thành phố, chiếc xe cuốn 1 lớp bụi mù mịt rồi mất hút vậy mà cô vẫn băng khuâng. Những con đường nhỏ như những chiếc xương cá chạy vào các làng, xã. Làng buồn lắm, những ruộng lúa mênh mang, nhô lên đâu đó là cây đa cổ xòa bóng, là chiếc miếu hoang cỏ dại mọc lùm sùm, là những hàng phi lao heo heo gió, là những nóc nhà thấp bé giản dị sau các khóm tre và những con người mộc mạc, giản đơn sinh tồn trong đó. Cô đã bắt gặp nhiều những nét mặt âu lo, khắc khổ và vì vậy cho đến tận bây giờ cô vẫn thèm được nhìn những gương mặt “có thần”, ngời ngời tươi vui như một thứ bệnh khó chữa.

Người nông dân muôn đời vẫn thế. Mỗi quan tâm muôn thuở của họ là thời tiết, là giá cả, là vun vén, chuyện thời sự chính trị họ cũng

ham biết nhưng chỉ sơ sơ và chẳng để làm gì nên mãi mãi là mơ hồ như thế. Bố cô điềm đạm, kiệm lời. Có một sự mặc cảm nào đó tự đáy sâu tâm hồn làm ông cứ bị bào mòn mãi đi. Mẹ cô hồn hậu nhưng nông cạn. Cô ở trong đại gia đình của cô như một con gà lấu lỉnh và bật ra khỏi đàn gà bởi vẻ khác lạ từ hình thức đến nội tâm. Thỉnh thoảng bố lại tự hào bảo mẹ: nó có tâm hồn, hôm khác lại bảo: nó có nghị lực, nó chín chu và hồn hậu – có cần ai dạy đâu?. Mẹ bảo: con là trời cho, Trời cho thế nào được thế. Bố mẹ trao đổi mọi thông tin đều ngắn ngủi và đủ, như thế. Cô nghiệm ra cô không học được gì nhiều từ gia đình, bố mẹ đâu tắt mắt tối quanh năm, không có cả thời gian để thở còn nói gì đến chuyện dạy con điều gì, đàn con những 5 đứa, mỗi đứa mỗi nét. Để rồi thỉnh thoảng lại giật mình đánh đùng nửa ngạc nhiên, nửa tự hào khi chứng kiến con mình xử sự gì đó quá tầm ước lượng của mình. Cô cố gắng thu mình để không phiền gì đến bố mẹ và các em. Tự lớn lên như cây cỏ. Tự khám phá mọi điều bằng những cảm nhận của một tâm hồn nhạy cảm trời phú. Có chăng, từ gia đình mình, cô thấm thía hơn cái nhọc nhằn của mưu sinh, sự chia sẻ ngọt bùi, đùm bọc nhau trong một gia đình đông con nheo nhóc.

Chiếc xe đi vào phố huyện. Ngôi trường nằm sát bờ sông, ngày xưa giờ ra chơi cô thường lặng lẽ nhìn những chiếc thuyền câu bập bềnh lướt đi như những lá tre. Giờ đây chắc các thầy cô ngày xưa đã cặm cụi với ngôi nhà và mảnh vườn đìu hiu rồi, các bạn học đã an phận với những công việc giản lược phù hợp với mức độ học hành.

Xe đi qua chợ chiều. Chợ liêu xiêu vài mái lá, mẹt đậu phụ, mớ cá lẻm, rau, củ, quả đựng trong những chiếc rổ con con trông tội nghiệp. Những người bán hàng nét mặt chất phác, niềm nở: “Cô mua giúp đi” – Thủy dịu dàng mua bằng vẻ cố gắng đừng tỏ ra ban phát, thái độ phải là mua thực lòng....

Xe về đến đầu làng, dáng mẹ tất tả hiện ra từ đằng xa. Mẹ vẫn vậy, tênh toàng như thể cả thế giới đều vui vẻ cả, đều dễ hiểu và dễ thỏa hiệp như mẹ vậy. Cô bảo: Mẹ lên xe đi. Con ở được lâu không? Có khỏe không?. Rồi ào ào đi chợ, mua tất tần tật những gì mẹ cho là ngon lành để đãi khách và con gái – đứa con là niềm tự hào của mẹ. Về đến nhà gặp bố. Bố Thủy là một trí thức từng có những năm tháng giữ vị trí lãnh đạo ở một cơ quan nhà nước. Bố đón Thủy bằng một thứ tình cảm cha con có phần vị nể. Với bố, Thủy xinh đẹp, thông minh, là tấm gương phản ánh ngược lại ánh hào quang của cha nó. Là niềm hy vọng vào một cái gì rạng danh, dù rạng danh như thế nào rất mơ hồ.

Hoàng hôn đỏ bóng xuống làng rất nhanh. Tia nắng quái chiều xiên xiên qua hàng tre rồi lịm đi nhường chỗ cho một màu tím biêng biếc chòang khắp không gian. Nghe tin cô về chơi cả xóm kéo sang, họ hỏi cô: Liệu Triều Tiên thử tên lửa mang đầu đạn hạt nhân ngang nghiên như thế có xảy ra chiến tranh không?, Trung ương có chính sách gì mới không? Sắp tới Hội làng nên mời cấp nào về dự?.v.v... Trước những câu hỏi thực lòng ấy cô không thấy hài hước mà chỉ quặn lên một nỗi buồn. Khi ông bố già đánh trống trường hét hải đạp xe đến nhà để báo cô trúng tuyển

đại học với số điểm cao nhất trường thuở ấy, trong cô đã nhen nhóm một ước mơ rằng sẽ làm được nhiều điều. Cũng tại bến sông hi hút gió này, tại cánh đồng tro gốc rạ một ngày cuối hạ có mùi khói đốt đồng ngai ngái thân thuộc này..cô đã tạm biệt quê hương mang theo ước vọng sẽ làm được nhiều điều... Hôm nay, sông không có nước, bèo Nhật Bản um tùm đã che kín mặt sông, cánh đồng không chỉ có lúa mà lỗ chỗ như một miếng áo vá chằng đụp bởi mảnh thì trông ngô, mảnh trông khoai, mảnh bỏ hoang cỏ mọc, hoàng hôn thì vẫn tím se sắt như thế, người quê vẫn giản lược và ngô nghê như thế...còn cô, sau nửa đời người trở về như một kẻ tha hương thành đạt trong mắt mọi người thì sao?.

Cánh cửa trường đại học mở ra đón các sinh viên đang ngồi đợi ước vọng. Thủy cùng chúng bạn háo hức đắm say với nền văn minh phố phường, đắm chìm trong nguồn tri thức vô tận trong bạt ngàn sách quý ở thư viện của trường – những cuốn sách mà thuở còn ở quê Thủy khao khát, ước ao. Các chàng trai ở đâu ra mà nhiều thế, đủ mọi hình vẻ, kính cận, kính trắng, áo kẻ, áo màu, lãng tử, phôi trương, lạng lẽ, kín đáo...rồi cô cũng tuân theo quy luật của số phận – cô gặt đầu với một trong số đó. Người sẽ trở thành chồng cô sau này. Người đời bảo rằng cô hạnh phúc. Chồng yêu thương, con rất ngoan và xinh xắn. Người đời bảo rằng: cô thành đạt. Chúc quyền có điểm hấp dẫn của nó bởi nó phần nào chúng tỏ khả năng của bản thân. Quản lý là một thứ nghệ thuật thú vị vô cùng, ở đó người ta được thỏa thuê sáng tạo, bao quát, tập hợp, đọc người, dùng người, đường đi nước bước như những nước cờ để ta được phần khích khi nước cờ sáng, dăm chiêu, suy ngẫm quyết liệt khi nước cờ bí... Được hãnh diện và vui mừng khi thấy mình làm được nhiều việc có ích...

Người đời bảo cô kiêu sa, đài các. Ừ thì phong thái là trời cho, ừ thì lên xe xuống ngựa. Thỉnh thoảng cô cũng rùng mình khi nghĩ đến

khối công việc đang đặt chèn ênh trước mặt. Khi người ta phải gánh một gánh nặng ề vai thì nét mặt có thanh thần không? Dáng dấp có thanh thoát không?

Rồi cô cũng phải chào bố mẹ ra đi. Đã lâu không về bố mẹ muốn lưu giữ hình bóng đứa con gái – niềm tự hào không tả xiết của mình ở lại. Nó vẫn rực rỡ nổi trội như ngày nào, nó vẫn điềm đạm và đầy nghị lực, vẫn đôn hậu nồng ấm với tất cả, vẫn sung mãn bất tận như thế...Thủy bảo con không thể ở lại. Công việc sắp tới bận lắm con khó có điều kiện về, bố mẹ an lòng.

Xe chạy chậm chậm trên con đường làng lem nhem tối. Nhoang nhoáng vài ánh đèn le lói ven đường, tiếng chó sủa eo óc từ xa xa, trăng đầu tháng chênh vênh leo lét trên cánh đồng. Thủy dừng xe, mở cửa bước xuống. Một làn gió thơm ngát ùa vào môn man. Thủy lặng lẽ ngồi xuống đám cỏ mượt mà dưới chân đê. Cô nhớ đến những đứa bạn trai đen đúa chất phác thuở nhỏ, chúng nó tranh nhau đem đến cho cô những búi cỏ gà, cỏ mật, những bông hoa lan trèo hái ở đình làng..., chúng tôn thờ cô, nâng niu cô như vật báu, giờ này các bạn ở đâu giữa cuộc đời mênh mông này?. Gió bắt ngát, gió hào phóng đón cô rồi lại tiễn cô đi. Cô hít một hơi thật sâu ngọn gió trong lành của quê hương, cô bỗng thấy khoan khoái, nhẹ nhõm. Có cảm giác được tiếp thêm năng lượng, sức sống lại tràn trề.. trong trạng thái lâng lâng khó tả, cô biết cô đã thật may mắn khi trong tâm hồn mình cô còn giữ được một hình bóng quê hương – như ngọn lửa sưởi ấm cô trên suốt chặng đường đời. Ôi, quê hương.

Song Long

Sách hay:

LAO ĐI NHƯ MỘT MŨI TÊN

(Về cuốn sách Chinh phục mục tiêu của tác giả Brian Tracy – phát hành bởi NXB Trẻ và Công ty Trí Việt)

Trước khi đọc những dòng giới thiệu về cuốn sách này, xin bạn dành một phút nghĩ về những mục tiêu của mình. Dù câu trả lời được đưa ra ngay lập tức hay bạn vẫn băn khoăn rằng “tôi vẫn chưa xác định mục tiêu nào”, bạn vẫn sẽ tìm được những hướng dẫn quý giá từ cuốn sách Chinh phục mục tiêu của tác giả Brian Tracy. Ông là một nhà hùng biện, diễn thuyết, tư vấn chuyên nghiệp và là Chủ tịch Tập đoàn quản lý nguồn nhân lực Brian Tracy International có trụ sở tại San Diego. Brian cũng được biết đến như một trong những tấm gương tiêu biểu vượt khó “chinh phục mục tiêu”.

Cuốn sách đưa ra 21 ý tưởng và chiến lược quan trọng giúp bạn xác lập và hoàn thành mục tiêu cho riêng mình. Từ niềm tin rằng tất cả mọi người đều có những khả năng vô tận, qua từng trang sách, tác giả lần lượt giúp người đọc tìm hiểu cách phát huy tiềm năng cá nhân đến xác lập mục tiêu và cuối cùng là “lao đi như một mũi tên” để đạt được mục tiêu.

“Bạn bắt một chú bồ câu cho vào thùng kín, chờ đến một nơi thật xa. Khi mở thùng, chú bồ câu sẽ lượn vài vòng và bay trở về đúng điểm xuất phát cũ. Bạn cũng

có khả năng hướng đến mục tiêu như chú bồ câu nhớ đường này” – đây là một trong rất nhiều ví dụ minh họa sinh động, vừa gần gũi vừa bất ngờ được Brian sử dụng trong cuốn sách của ông. Qua những ví dụ và những bài học kinh nghiệm, cuốn “cẩm nang thành công” này sẽ giúp bạn hiểu rõ phương pháp xác lập mục tiêu, từ đó dễ dàng kiểm soát cuộc sống, hoạch định bản thân và đạt được thành công như mong đợi. Tác giả cũng nhấn mạnh rằng, tất cả mọi người đều có thể thành công, và thói quen quan trọng nhất để có được thành công nhanh chóng là nỗ lực và hành động theo kế hoạch, mục tiêu.

Với những hướng dẫn chi tiết và một thông điệp cô đọng: “Những gì người khác làm được thì bạn cũng có thể làm được, miễn là bạn thực sự bắt tay thực hiện”, cuốn sách không chỉ giúp người đọc có thêm niềm tin vào khả năng thành công của mình, mà còn giúp họ biết cách để từng bước có thể hiện thực hoá khả năng đó.

Dù bạn chưa xác định được mục tiêu hay đã xác định được nhưng còn lúng túng về cách thức thực hiện, hãy thử đi theo “đường mòn thành công” mà Brian Tracy đã dẫn tâm huyết để vạch ra xem nhé.

Mai Dương

Hộp thư Cộng tác viên

Thời gian qua Bản tin ĐHQGHN đã nhận được bài, tin, ảnh cộng tác của các tác giả: GS.TS Nguyễn Đức Chính, PGS.TS Nguyễn Thị Mỹ Lộc – Trường ĐH Giáo dục, ĐHQGHN; GS.TS Nguyễn Hữu Đức – Phó giám đốc ĐHQGHN; GS.TS Nguyễn Lâm Dũng – Viện Công nghệ Sinh học ĐHQGHN; TS. Đào Hồng Thu – Trường ĐH Bách khoa Hà Nội; GS. Nguyễn Văn Tuấn – ĐH New South Wales, Úc; GS. Nguyễn Quang Riệu – Đài thiên văn Paris, Pháp; GS. Phạm Xuân Yêm – nguyên Giám đốc nghiên cứu Trung tâm quốc gia nghiên cứu khoa học ĐH Pierre et Marie Curie, Paris, Pháp; GS. Trịnh Xuân Thuận – ĐH Virginia, Mỹ; TS. Nguyễn Trọng Hiền – Caltech, JPL, NASA; GS. Nguyễn Văn Thọ – ĐH Waseda, Nhật Bản; TS. Thanh Yên – Hội Ngôn ngữ học VN; NSUT. Lê Thị Hảo Yến – Nhà hát ca múa nhạc Thăng Long; Quân Sắc – Báo điện tử VOV; Đinh Việt Hà – Viện nghiên cứu văn hóa dân gian; ThS. Lưu Thị Mai Anh – Trường ĐH Kinh tế, ĐHQGHN; Lê Thanh Hà – Trường ĐHKHXH&NV; Lan Anh – Báo điện tử VTC; Hà Đan – Viện nghiên cứu Đông Nam Á; Thanh Xuân, Phương Vi, Nguyễn Quang Hưng – Báo Nông thôn Ngày nay; Đào Liên, Nguyễn Thụạ – Cựu cán bộ ĐHQGHN; Khúc Hồng Thiện, Nguyễn Tiến Cường, Hoàng Chiến Thắng, Lữ Thị Mai, Hà Mạnh Luân, Cao Thị Hồng Cảnh – Lớp Viết văn K10, Trường ĐH Văn hóa Hà Nội; Nguyễn Thị Yên – HV Báo chí & Tuyên truyền; Phạm Hiệp – Ban TCCB, ĐHQGHN; Phạm Đình Lượng – Trường ĐH Ngoại ngữ; Nguyễn Quốc Tú – Ban Chính trị và Công tác HSSV, ĐHQGHN; Ngôn Phi – Trường ĐHKHTN; Huyền Huyền – Học viện Báo chí & Tuyên truyền; Nguyễn Hoàng – Trường ĐHSP NTTW; Đinh Đức Long, Thụy Miên – Trường ĐHSP Hà Nội; Duy Vân – Hoàng Nguyễn, Minh Hiền – Minh Thu – Trường ĐHSPNT Trung ương; Hồ Duy Ngợi – K54 Khoa Báo chí & Truyền thông, Trường ĐHKHXH&NV; Kim Dung, Phạm Thị Khuyên – K51 Khoa Báo chí & Truyền thông, Trường ĐHKHXH&NV; Nguyễn Thị Đóa, Hương Giang, Hoàng Thị Liễu, Trần Thị Tân, Nguyễn Thu Hà – Khoa Báo chí & Truyền thông, Trường ĐHKHXH&NV; Vân Hà – Hà Hạnh – Trường ĐHKHXH&NV; Mai Thị Thùy Dương và nhóm CTV – SV Học viện QHQT...

Rất mong tiếp tục nhận được sự cộng tác nhiệt tình của bạn đọc gần xa...